

NORGES OFFICIELLE STATISTIK.

UDGIVEN I AARET 1871.

A. No. 2.

FATTIG-STATISTIK FOR 1868.

UDGIVEN AF

DEPARTEMENTET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

KRISTIANIA. — B. M. BENTZEN.

(UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS SE TROUVE APRÈS LA TABLE DES MATIÈRES).

A. No. 2.

FATTIG-STATISTIK FOR 1868.

UDGIVEN AF

DEPARTEMENTET FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

KRISTIANIA. — B. M. BENTZEN.

1871.

Forord.

Der er Udsigt til, at den her brugte Maade at tage Tal paa de Fattige (se Tabelværkets Side 1), vil blive optaget i Sverige. Chefen for det statistiske Embedsværk der, Fr. Th. Berg, har skjænket den sit Bifald. En Antydning dertil kunde jeg allerede meddele i Forordet til forrige Aargang. Nu kan jeg berette dette til, at med Hensyn til den nye svenske Fattiglov har Hr. Berg udarbejdet fuldstændig Plan for Fattigstatistikken, og der udtrykkelig foreslaaet at tælle de Fattige under Klasserne: forældreløse ægte Börn, moderløse uægte Börn, voxne ugifte Mænd o. s. v., ganske som de sees opregnede paa ovennævnte Sted.

Men hans Plan gaar desuden et stort Skridt videre, idet den anbefaler det saakaldte nominative System, saa altsaa Vedkommende omkring i Fattigdistrikterne ikke blot som hos os skulle opgive Tallet paa de Fattige inden hver Klasse, men give Oplysning om hver enkelt Fattig, Navn for Navn. Naar först dette sker, naar der gives Navnefortegnelser over de Fattige, saa begribes det, ikke alene at der tilveiebringes et paalideligere Materiale, men ogsaa at dette saa at sige uformærkt bliver righoldigere, idet det næsten falder som af sig selv, at der maa siges lidt om hver Person, om hans Alder, Familie-Stand, Næringsstand, om Traugens Aarsag og Understøttelsens Art o. desl. Og naar saa en Statistiker har liggende paa sit Bord slige Opgaver om hver enkelt af hele Rigets Fattige, da kan han tælle op paa snart sagt uendelig mange Maader, idet han f. Ex. med Hensyn til den enkelte Klasse af enslige Personer, som forekommer under Rubrikken: voxne ugifte Mænd, kan se efter, hvor mange der var i arbejdsfør eller udlevet Alder, hvor mange der havde faaet kortvarig Understøttelse i Sygdomstilfælde eller varig Forsörgelse paa Grund af Alderdomssvaghed o. desl.

Sit Forslag har Hr. Berg udarbejdet i Embeds Medfør og for det Første forelagt for en for saadanne statistiske Sager anordnet Kommitte, hvis Formand han selv er. Og denne Kommitte har igjen offentliggjort Planen (i „Statistisk Tidsskrift“, 1871, No. 2) for at faa Leilighed til at erfare udenforstaaende kyndige Mænds Mening, förend den foretager Sagen til endelig Afgjorelse.

Men jeg skal blive glad, den Dag jeg hörer, at en paa antydede Maade indrettet Fattigstatistik er sat i Gang i Sverige. Fordi dette Land allerede længe har staaet som Mönsterstat i statistisk Henseende, under jeg det gjerne den Ære at gaa foran med en fuldendt Fattigstatistik, og naar Grundtrækkene blive ens for Sverige og Norge, ville vi ganske vist kunne tage en stor Del af de vundne Lærdomme til Indtægt for os. Der er jo saa stor Lighed i de to Landes Kaar og Folkenes hele Skik og Art, og i Folketællingsstatistikken haves Exempel paa, at det ene Lands Statistikere kunne fuldstændiggjøre sine Tabellers Oplysninger ved at se hen til Nabolandet. Men netop dette vil da kunne ske ogsaa for Fattigstatistikken Vedkommende. Det skal blive af spændende Interesse at se, f. Ex. hvor stort Tal af ugifte Mandspersoner de svenske Fattigkommissioner maa tage sig af, og blev Forholdet nogenlunde ligt med det paa norsk Side (for 1868 opviste vore Lister ikke mindre end 6,000), saa ville de svenske specielle Oplysninger om Aarsagsforholdene for denne samme Fattigklasses Vedkommende være til ligefrem Belæring for os.

Det er ikke ganske frit, at det nominative System har været tænkt paa ogsaa for den norske Fattigstatistik. Og vel blev det anseet for utilraadeligt at indføre det uden videre; men det blev ligesom gjemt til kommende Tider. Imidlertid er der gjort et Par Forsög med Lokal-Statistik i den Retning. Som Medlem af en Kommitte, som Christiania Repræsentantskab nedsatte under 9 Septbr. 1868, og som skulde tage Byens Fattigvæsen under Overveielse, foreslog jeg at lade indsamle visse Oplysninger om samtlige Fattige, og det Navn for Navn eller efter det nominative System, og det tilveiebragte fortrinlige Materiale fik jeg selv det Hverv at bearbejde. Opgaverne gjælde for det samme Aar som nærværende Aargang af Rigets Fattigstatistik, og Fremstillingen er trykt i det af Kommitteen udgivne Skrift: „Om Fattigforholdene i Christiania“, 1ste Hefte, 1870,

Side 1—60. Og for Laurvik By haves en lignende paa det nominative System bygget Fattig-Statistik. Først har jeg i forrige Aargang af nærværende Statistik, i et Tillæg til Texten Side XXVIII—XXXIII, leveret et kortfattet Sammen drag af det rig holdige Materiale, hvorme Ordföreren i Byens Fattigkommission, Hr. Politimester Thuesen, [havde ledsaget de foreskrevne Indberetninger til Kirke-Departementet for 1867, 68, 69. Og senere har Hr. Thuesen selv underkastet de samme Materialier — medlagende dem for 1870 — en selvstændig og udförlig Bearbejdelse. Den kan med det Förste ventes udgivet i Trykken.

Indtil videre maa det vel bero med Haabet om, at flere saadanne lokale Undersögelser skulle bidrage til Tilstandenes Oplysning. Og særlig nævner jeg det som et Önske, at Exemplet ogsaa maatte blive optaget i en og anden Landsbygd.

I den nærmeste Fremtid bör Fattig-Statistikken hos os efter min Mening særlig lægge Kraft og Flid paa at faa Fattig-Regnskabet i god Stand. Hidtil have de offentliggjorte Aarsberetninger kun gjort Rede for Indtægterne (Tabelværkets Side 16), og det uagtet Indberetningerne fra Fattigdistrikterne dog ogsaa have givet Besked om Udgifterne. Men i alt for mange af de samme Indberetninger har der været Uoverensstemmelse mellem Indtægts- og Udgiftssiden — aabenbart en Fölge af, at Vedkommende ikke selv have haft bedre Rede paa Tingene. At arbeide med saadanne uredige Tal tager dobbelt paa Kræfterne; der gaar megen Tid til Spilde, og Sindet lider. Nok er det: hidtil have Kræfterne ikke strakt til at opgjöre Udgiftsposterne. Men dette vil det være magtpaaliggende at faa gjort, og det ikke alene for den yderligere Oplysning, som derved vil vindes angaaende Fattigvæsenets Tilstande, men ogsaa af den Grund, at de offentliggjorte Tabeller kunne virke som en stadig Kontrol og dermed blive Begyndelsen til, at selve Regnskabsförelsen omkring i Distrikterne kommer i en bedre Orden — hvilket aller er en Betingelse for, at der skal blive Sikkerhed og Kraft i Kommunebestyrelsernes Bevilgninger og Fattigkommissionernes Afgjörelser.

I Forordet til forrige Aargang forklarede jeg, at jeg havde maattet tage med mig hid til min Præstegaard det halv færdige Arbeide med Fattigstatistikken ikke alene for 1867, men ogsaa for 1868. Og mine Undskyldningsgrunde dengang for, at det var gaaet saa sent med Fuldförelsen, maa jeg ogsaa nu bede om, at man vil tage for gode. Med Beklagelse maa jeg erkjende, at den Forsinkelse, som formedelst mine personlige Forhold har rammet disse to Aargange, ogsaa har nödt til Udsættelse med Aargangene 1869 og 1870, som for Tiden ere under Arbeide i vedkommende Kontor inden Kirke-Departementet.

E I D S V O L D P R Æ S T E G A A R D , 11te December 1871.

Eilert Sundt.

R É S U M É.

On pourra se rendre compte du mode de recensement des pauvres en examinant les chiffres du
 TABLEAU N° 1 (page 1) dans les 3 lignes en haut, pour : 1° Le Royaume entier; 2° Les Communes urbaines;
 3° Les Communes rurales. En voici la recapitulation :

	Royaume entier.	Communes urbaines.	Communes rurales.
Population au 1 ^{er} Janvier 1868	1,720,474	283,321	1,437,153
1. PERSONNES PRINCIPALES ASSISTÉES:			
1. Personnes seules:			
a. Enfants légitimes, orphelins de père et de mère	2,306	635	1,671
b. Enfants naturels, orphelins de mère	1,053	251	802
c. Hommes adultes non mariés	6,070	1,835	4,235
d. Femmes adultes non mariées	9,133	1,997	7,136
e. Veufs sans enfants	3,957	707	3,250
f. Veuves sans enfants	11,224	2,660	8,564
ensemble	33,743	8,085	25,658
2. Chefs de famille:			
a. Hommes mariés sans enfants	6,573	1,109	5,464
b. id. id. avec enfants	16,879	2,912	13,967
c. Veufs id. id.	1,607	334	1,273
d. Veuves id. id.	6,289	1,816	4,473
e. Femmes non mariées id. id.	4,766	1,467	3,299
ensemble	36,114	7,638	28,476
Total des personnes principales	69,857	15,723	54,134

	Royaume entier.]	Communes urbaines.	Communes rurales.
Conformément à la page II du texte on peut y ajouter les chiffres des:			
II. PERSONNES ACCESSOIRES:			
1. Femmes :			
a. de maris sans enfants	6,573	1,109	5,464
b. id. id. avec enfants	16,879	2,912	13,967
ensemble	23,452	4,021	19,431
2. Enfants :			
d'hommes mariés	51,672	8,095	43,577
de veufs	3,710	655	3,055
de veuves	14,236	3,814	10,422
de femmes non mariées	6,859	1,878	4,981
ensemble	76,477	14,442	62,035
Total des personnes accessoires	99,929	18,463	81,466
Totaux	169,786	34,186	135,600

La susdit TABLEAU N° 1 fournit des renseignements correspondants pour: II. Les Communes urbaines par diocèses; III. Les Communes rurales par diocèses; IV et V. Les Communes urbaines et les Communes rurales par préfectures; VI. Les villes prises séparément; VII et VIII. Les communes rurales par bailliages, et, en abrégé séparément.

Le TABLEAU N° 2 (page 12) indique d'après le même système les pauvres étrangers à la commune qui ont été assistés contre remboursement des communes où ils ont leur domicile, et dont les chiffres sont compris dans ceux du tableaux précédent.

Le TABLEAU N° 3 (page 16) renferme des renseignements sur les recettes de l'administration de pauvres, spécifiées comme suit:

Taxe des pauvres arrêtée pour l'année:

impôts en argent	661,444	speciedalers.
valeur en argent des prestations en nature	122,498	—
valeur en argent des „lægd“ (entretien des pauvres au domicile des cultivateurs)	164,845	—
Total	948,787	speciedalers.

Recettes en argent des caisses des pauvres:

1° Encaisse de l'année dernière	70,286	speciedalers.
2° Taxe des pauvres	627,321	—
3° a. Droit sur le débit des eaux-de-vie	84,920	—
b. Droit sur le débit de la bière	27,286	—

4° Amendes et droits divers	13,042	speciedalers.
5° a. Intérêts des donations	3,838	—
b. id. d'autres capitaux	3,986	—
6° Dons, produit des troncs	6,994	—
7° Sommes payées pour des aliénés	32,843	—
8° Remboursements faits par des particuliers	14,195	—
9° Remboursements faits par des communes	69,851	—
10° Sommes reçues au lieu de prestations en nature	6,254	—
11° Emprunts	103,082	—
12° Avances	37,643	—
13° Sur les comptes arrêtés de l'année dernière	2,397	—
14° Propriétés vendues	20,128	—
15° Recettes diverses	18,148	—
	<hr/>	
	Total	1,142,214 —
Total des colonnes 3° a. jusqu'à 9, ainsi que de la colonne 15	275,103	speciedalers.
La somme précédente ainsi que celle de la taxe des pauvres (somme totale des recettes réelles de l'année)	1,223,890	—

TABLE DES MATIÈRES.

TABLEAUX, pages 1—30.

Tableau No. 1. Etat des pauvres assistés pendant l'année 1868	page 1.
— - 2. Etat des étrangers à la commune, compris dans le précédent tableau et assistés contre remboursement	„ 12.
— - 3. Recettes de l'assistance publique pendant 1868	„ 15.

ANNEXE AUX TABLEAUX, pages I—XXXIV.

I. Des tableaux mêmes	page I.
II. Etat des pauvres assistés :	
1. Total des pauvres. Comparaison des villes avec des communes rurales	— I.
2. Les pauvres dans les communes urbaines	— VIII.
3. Les pauvres dans les communes rurales	— X.
(Causes: naissances illégitimes, §§ 10 et 12; différence de l'intérieur et de la côte, §§ 13—14; de plus, sur les causes: „Spedalskhed“, aliénations d'esprit, crimes, ouvriers-fermiers § 15).	
4. Les pauvres étrangers à la commune	— XXI.
(Séparement sur leurs domiciles, § 21—22).	
III. Recettes de l'assistance publique:	
1. Recettes de l'assistance publique dans le royaume entier. Comparaison des villes avec des communes rurales.	— XXVII.
2. Recettes de l'assistance publique dans les villes	— XXVIII.
3. Id. Id. dans les communes rurales	— XXX.
IV. L'administration de l'assistance publique:	
1. Arrondissements, commissions	— XXXIII.
(Présidents choisis, § 33).	
2. Administration communale et commission des pauvres	— XXXIV.

Errata: — voir la dernière feuille.

INDHOLD.

TABELVÆRKET, Side 1—28.

Tabel No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868	Side	1
— 2. De af forrige Tabels Fattige, som vare fremmede og altsaa understøttedes mod Erstatning	„	12
— 3. Fattigvæsenets Indtægter for 1868	„	15

FÖLGESKRIFT TIL TABELVÆRKET, Side I—XXXIV.

I. Om selve Tabelværket	Side	I
II. De understøttede Fattige:		
1. Det samlede Fattigtal. Sammenligning mellem Byerne og Bygderne	—	I
2. Byernes Fattige	—	VIII
3. Bygdernes Fattige	—	X
(Aarsagsforholde: uægte Fødsler, §§ 10 og 12; Forskjel paa Indland og Kystland, § 13—14; Aarsagsforholde fremdeles: Spedalskhed, Sindssygdomme, Forbrydelser, Husmandsforholde § 15).		
4. De fremmede Fattige	—	XXI
(Særskilt om deres Hjemstavn, § 21—22).		
III. Fattigvæsenets Indtægter:		
1. Rigets Fattig-Indtægter. Sammenligning mellem By og Bygd	—	XXVII
2. Byernes Fattig-Indtægter	—	XXVIII
3. Bygdernes Do. Do.	—	XXX
IV. Fattigvæsenets Bestyrelse:		
1. Fattigdistrikterne, Fattigkommissionerne	—	XXXIII
(valgte Ordførere, § 33).		
2. Kommunebestyrelsen og Fattigkommissionen	—	XXXIV

T a b e l v æ r k .

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (K = Kjøbstad; L = Lade- sted; VB = Verk eller Brug.	Folke- mængde 1/4 1868.	Enslige Personer:							Familieforsørgere:						Total- sum.	For- pleiede paa Syg- hus.
		foræl- drelose ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gatte Mænd uden Børn.	gatte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
VI. De enkelte Byer.																
(Smaalønes Amt.)																
1. Fredrikshald K	9,575	23	9	29	57	22	101	241	34	77	21	94	75	301	542	159
2. Fredriksstad -	7,464	19	13	46	26	11	49	164	28	78	3	43	30	182	346	98
3. Sarpsborg -	3,191	3	2	14	22	9	19	69	9	73	12	26	33	153	222	8
4. Moss -	4,138	14	8	58	27	17	52	176	32	63	10	28	28	161	337	47
(Akershus Amt.)																
1. Soon L	724	—	2	5	2	3	5	17	6	5	—	7	1	19	36	—
2. Hølen -	285	1	—	1	3	5	5	15	—	4	1	2	1	8	23	—
(—) Hvitsten, (Vestbya) -	176	—	—	—	1	1	1	3	1	1	—	1	1	4	7	—
3. Drøbak K	1,641	4	2	13	6	7	14	46	6	6	1	13	2	28	74	—
(Kristiania Amt.)																
Kristiania K	61,510	108	89	377	526	160	587	1,847	237	870	102	451	538	2,198	4,045	1,780
(Hedemarkens Amt.)																
1. Kongsvinger K	1,044	1	1	8	8	1	5	24	4	4	3	3	8	22	46	9
2. Hamar -	1,964	2	1	12	9	3	5	32	8	63	1	7	12	91	123	10
(Kristians Amt.)																
1. Gjøvik K	662	—	—	1	3	—	—	4	1	14	—	3	1	19	23	3
2. Lillehammer -	1,660	12	4	15	24	—	9	64	4	29	1	3	7	44	108	5
(Buskeruds Amt.)																
1. Drammen K	14,000	56	24	39	81	43	125	368	45	86	11	89	44	275	643	136
(—) Holmsbo, (Huruma) L	405	4	1	1	1	1	4	12	1	2	—	2	—	5	17	—
2. Hønefos K	1,098	5	—	4	7	4	7	27	5	7	1	6	2	21	48	—
3. Kongsberg -	5,100	19	2	25	38	8	30	122	16	62	8	40	29	155	277	16
4. Do. off. Fattigv. VB		2	—	17	33	17	55	124	14	7	—	7	1	29	153	5
5. Do. Jernverk . . -		—	—	—	—	—	—	4	4	1	10	—	1	1	13	17
(Jarlsb. og Laurv. Amt.)																
1. Svelvik L	1,591	9	1	—	10	1	21	42	7	3	—	6	2	18	60	—
2. Holmestrand K	2,153	25	2	7	18	8	28	88	6	1	2	12	1	22	110	3
3. Horten L	6,372	44	4	54	13	11	44	170	9	61	3	37	12	122	292	12
4. Aasgaardstrand . . -	452	—	—	—	3	—	4	7	—	2	—	7	3	12	19	—
5. Tønsberg K	4,865	12	1	21	23	11	47	115	11	32	9	50	15	117	232	42
6. Sandefjord -	1,922	1	—	4	2	2	5	14	3	10	—	8	8	29	43	1
7. Laurvik -	6,462	11	2	33	31	26	73	176	25	64	15	42	28	174	350	27
8. Fritsø Jernverk . VB		7	1	1	1	2	10	22	3	—	—	19	2	24	46	—
(Bratsbergs Amt.)																
1. Skien K	4,758	14	5	26	33	22	58	158	22	26	3	25	10	86	244	28
2. Porsgrund -	2,762	10	1	18	24	10	29	92	15	20	4	15	9	63	155	3
3. Brevik -	2,264	—	—	3	14	4	13	34	11	13	2	12	2	40	74	—
4. Stathelle L	507	—	—	1	—	1	5	7	3	2	—	2	1	8	15	—
5. Langesund -	935	1	2	14	3	3	5	28	1	2	—	2	2	7	35	—
6. Kragerø K	4,277	16	—	33	31	9	28	117	15	25	2	20	14	76	193	34
(Nedens Amt.)																
1. Østerrisør K	2,418	5	9	15	15	4	26	74	11	1	—	15	1	28	102	7
2. Tvedestrand L	1,140	6	—	1	5	2	4	18	2	5	1	4	3	15	33	—
3. Arendal K	3,672	13	—	9	40	5	16	83	9	6	—	19	9	43	126	(?)
4. Grimstad -	1,585	—	—	13	20	2	6	41	7	14	1	10	4	36	77	5
5. Lillesand L	1,294	1	2	7	10	5	9	34	4	11	4	7	2	28	62	12
(Lister og Mandals Amt.)																
1. Kristianssand . . . K	11,059	35	3	58	96	34	155	381	45	92	23	62	35	257	638	130
2. Mandal L	4,003	1	1	48	25	4	26	105	7	22	2	21	8	60	165	(?)
3. Farsund a -	1,456	1	2	10	18	4	14	49	8	13	2	7	3	33	82	—
4. Flækkefjord K	1,609	3	—	58	7	12	16	96	13	12	5	4	4	38	134	5
(Stavanger Amt.)																
1. Sogndal L	561	—	—	2	4	1	4	11	3	5	—	2	1	11	22	—
2. Ekersund -	2,273	4	—	11	19	2	22	58	6	34	—	14	4	58	116	—
3. Sandnæs -	1,082	—	—	2	1	—	8	11	4	8	1	5	2	20	31	1
4. Stavanger K	17,678	46	10	25	74	8	143	306	51	122	17	124	52	366	672	209
5. Skudsnæshavn . . L	1,306	—	—	—	4	2	3	9	4	8	1	2	—	15	24	1
6. Kobbervik -	842	2	—	—	3	1	5	11	3	10	—	5	1	19	30	1
7. Haugesund K	3,813	3	1	20	12	5	4	45	8	41	2	13	13	77	122	5

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter.	Folke- mængde 1/1 1868.	Enslige Personer.							Familieforsørgere.						Total- sum.	For- pleiede paa Syge- hus.
		foræl- drelose ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
VI. De enkelte Byer. (fortsat.)																
(Bergens Amt.)																
Bergen a K	28,624	32	6	93	141	36	267	575	84	136	15	186	115	536	1,111	260
(Nordre Bergenshus Amt.)																
Florø L	405	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6	6	—
(Romsdals Amt.)																
1. Aalesund K	4,143	—	5	51	15	3	23	97	26	86	4	22	20	158	255	29
2. Molde -	1,720	2	—	9	11	4	16	42	1	11	1	14	4	31	73	4
3. Kristianssund . . . -	5,953	26	6	41	42	15	63	193	12	61	8	59	49	189	382	50
(Søndre Trondhjems Amt.)																
Trondhjem K	20,214	5	23	234	249	94	290	895	146	258	23	68	160	655	1,550	346
(Nordre Trondhjems Amt.)																
1. Levanger K	1,032	5	—	11	5	6	7	34	6	7	1	3	11	28	62	4
2. Stenkjær L	1,234	1	1	1	3	1	5	12	8	14	1	3	4	30	42	—
3. Namsos -	1,283	—	—	13	4	5	4	26	9	22	—	9	7	47	73	5
(Nordlands Amt.)																
(—) Bodø a K	584	—	—	2	2	—	3	7	2	1	—	1	1	5	12	3
(Tromsø Amt.)																
Tromsø K	4,230	8	3	62	58	12	46	189	22	52	2	28	16	120	309	20
(Finmarkens Amt.)																
1. Hammerfest K	1,733	1	—	49	9	11	18	88	20	68	1	10	7	106	194	64
2. Vardø a -	945	3	2	21	2	3	2	33	2	30	4	7	5	48	81	5
3. Vadsø a -	1,473	9	—	89	23	4	8	133	3	34	—	9	3	49	182	94
Summa	283,321	635	251	1,835	1,997	707	2,660	8,085	1,109	2,912	334	1,816	1,467	7,638	1,5723	3,686
VII. Landdistrikterne fogderivis																
(Smaalønes Amt.)																
Ide og Marker	21,307	53	19	75	97	57	139	440	68	195	19	72	61	415	855	16
Rakkestad	28,558	83	23	72	106	105	191	580	125	270	38	90	44	567	1,147	13
Mosse	26,925	19	31	70	105	94	216	535	116	175	36	118	46	491	1,026	20
(Akershus Amt.)																
Aker og Follo	41,567	157	42	174	211	167	388	1,139	183	552	69	233	191	1,228	2,367	237
Nedre Romerike . . .	29,283	66	30	110	105	114	198	623	196	360	50	116	94	816	1,439	28
Øvre Romerike	35,241	42	14	119	181	129	225	710	177	628	126	167	149	1,247	1,957	32
(Hedemarkens Amt.)																
Vinger og Odalen . . .	24,909	66	19	65	116	49	145	460	70	295	40	77	66	548	1,008	15
Solør	22,280	33	38	76	130	60	141	478	92	393	25	97	134	741	1,219	10
Hedemarken	40,172	35	23	172	228	191	380	1,029	248	593	72	154	225	1,292	2,321	27
Søndre Østerdalen . . .	16,482	2	11	74	87	44	116	334	73	360	21	55	101	610	944	2
Nordre Østerdalen . . .	14,126	10	4	45	74	17	42	192	28	119	7	20	39	213	405	1
(Kristians Amt.)																
Toten	24,127	10	5	54	75	95	231	470	167	303	43	88	44	645	1,115	5
Søndre Gudbrandsdalen	24,987	15	23	49	126	80	275	568	91	401	19	63	83	657	1,225	21
Nordre Gudbrandsdalen	24,660	5	16	77	119	46	123	386	82	266	20	52	85	505	891	8
Hadeland og Land . . .	25,451	18	14	44	68	46	138	328	123	335	28	75	37	598	926	—
Valders	19,789	12	7	40	76	30	79	244	63	172	13	44	29	321	565	3
(Buskeruds Amt.)																
Buskerud	38,421	87	24	157	213	154	368	1,003	179	384	70	215	109	957	1,960	22
Ringerike	13,180	26	9	35	57	25	94	246	42	122	8	34	34	240	486	11
Hallingdal	14,283	14	6	62	95	42	98	317	74	198	15	50	41	378	695	22
Numedal og Sandsver .	13,052	7	8	44	78	29	101	267	68	179	9	32	43	331	598	17
(Jarlsberg og Laurviks Amt.)																
Jarlsberg	42,831	90	29	125	184	133	288	849	157	217	29	198	95	696	1,545	33
Laurvik	20,232	22	17	51	102	50	173	415	69	79	22	75	35	280	695	10

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter.	Folke- mængde 1/4 1868.	Enslige Personer.							Familieforsørgere:						Total- sum.	For- pleiede paa Syge- hus.
		foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ngifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
VII. Landdistr. fogderivis.																
(fortsat.)																
(Bratsbergs Amt.)																
Bamble	21,191	28	10	55	79	56	183	411	58	85	15	72	32	262	673	24
Nedre Telemarken . .	19,712	34	10	53	113	50	167	427	96	203	16	82	39	436	863	21
Øvre Telemarken . . .	24,509	53	16	75	128	71	186	529	100	369	54	123	48	694	1,223	18
(Nedenæs Amt.)																
Nedenæs	49,268	50	11	133	286	93	268	841	166	234	26	181	86	693	1,534	29
Sætersdalen	9,961	16	5	40	51	20	54	186	41	144	13	27	20	245	431	2
(Lister og Mandals Amt.)																
Mandal	27,737	41	3	88	157	53	126	468	77	221	19	94	32	446	914	12
Lister	28,593	15	4	106	179	59	104	467	114	259	14	77	35	499	966	28
(Stavanger Amt.)																
Jæderen og Dalerne .	32,361	12	9	92	212	44	142	511	115	275	13	65	73	541	1,052	54
Ryfylke	47,658	37	20	76	184	70	196	583	124	377	29	121	70	721	1,304	39
(Søndre Bergenhus Amt.)																
Søndhordland	33,650	31	11	59	122	41	172	436	117	254	20	77	38	506	942	21
Hardanger og Vos . .	24,489	8	3	54	108	31	102	306	93	173	8	35	32	341	647	5
Nordhordland	56,064	38	5	92	158	41	212	546	112	320	22	150	82	686	1,232	82
(Nordre Bergenhus Amt.)																
Sogn	35,650	30	32	102	214	63	184	625	90	195	18	59	50	412	1,037	31
Sønd- og Nordfjord . .	49,770	37	9	168	236	72	214	736	113	382	22	89	40	646	1,382	51
(Romsdals Amt.)																
Søndmøre	36,747	18	7	54	177	50	145	451	95	217	6	47	37	402	853	15
Romsdal	24,092	21	24	40	125	25	94	329	54	101	3	37	45	240	569	16
Nordmøre	34,694	35	31	77	189	41	160	533	88	209	10	77	88	472	1,005	17
(Søndre Trondhjems Amt.)																
Ørkedal	17,056	25	6	68	155	32	107	393	142	258	13	61	36	510	903	5
Guldal	18,778	3	8	62	151	41	99	364	62	251	9	49	164	435	799	14
Strinden og Selbu . .	21,851	12	16	61	146	36	169	440	143	287	22	77	75	604	1,044	39
Fosen	32,649	15	21	96	158	48	146	484	90	195	15	87	75	462	946	32
(Nordre Trondhjems Amt.)																
Stjør- og Værdalen . .	33,167	62	69	89	143	51	227	641	105	355	29	123	09	721	1,362	114
Inderøyen	26,053	24	9	90	138	61	218	540	169	187	12	75	65	508	1,048	49
Namdalen	19,640	10	5	61	120	37	112	345	86	230	5	41	55	417	762	85
(Nordlands Amt.)																
Søndre Helgeland . . .	23,489	12	9	69	189	49	116	444	84	150	9	62	27	332	776	82
Nordre Helgeland . . .	17,464	21	6	60	130	39	53	309	70	132	10	48	42	302	611	52
Salten	27,539	5	7	68	107	53	89	329	86	243	11	59	39	438	767	58
Lofoten og Vesteraalen	22,317	42	12	76	69	39	76	314	52	118	7	67	20	264	578	46
(Tromsø Amt.)																
Senjen og Tromsø . . .	42,258	14	8	127	202	87	172	610	160	491	28	99	38	816	1,426	36
(Finmarkens Amt.)																
Alten	5,851	7	1	45	29	19	62	163	33	140	1	28	2	204	367	5
Hammerfest	4,429	29	1	10	15	10	35	100	16	200	5	30	5	256	356	14
Tanen	3,883	3	—	16	10	6	17	52	16	56	5	10	7	94	146	7
Varanger	2,720	11	2	83	23	5	8	132	6	57	5	19	8	95	227	79
Summa	1,437,153	1,671	802	4,235	7,136	3,250	8,564	25,658	5,464	13,967	1,273	4,473	3,299	28,476	54,134	1,735

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.	Folkemængde 1/1 1866.*)	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.	Folkemængde 1/1 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.
VIII. Landdistrikterne, de enkelte Fattigdistrikter.						2. Akershus Amt (fortsat).					
1. Smaalenenes Amt.						5. Fet Bd 4,110 84 98 182 —					
1. Id Bd	3,230	67	58	125	—	6. Sørum -	3,088	66	132	198	22
2. Aremark -	2,166	30	18	48	—	7. Skedsmo -	2,993	51	80	131	—
3. Ødemark -	2,095	53	62	115	—	8. Sagdalens Sagbr. VB		16	17	33	—
4. Berg -	3,614	69	93	162	8	9. Lørenskogen . . Bd	1,207	17	25	42	—
5. Skjeberg -	4,583	64	60	124	7	10. Nittedal -	2,563	44	56	100	6
6. Hafslund Sagbr. VB		44	31	75	1	11. Hakedals Jernv. VB		24	16	40	—
7. Hvaløerne Bd	2,313	20	29	49	—	Nedre Romerikes Fogd. 29,254 623 816 1,439 28					
8. Borge -	2,340	53	37	90	—	1. Næs Bd	5,483	71	211	282	12
9. Sannesunds Bordt. VB		27	17	44	—	2. Udenæs -	2,233	69	111	180	5
10. Thorsnæs Bd	747	13	10	23	—	3. Fenstad -	1,601	48	56	104	2
Ide og Markers Fogd. 21,088 440 415 855 16						4. Eidsvold -	8,262	160	204	364	6
1. Rakkestad . . . Bd	6,468	125	167	292	1	5. Ullensaker . . . -	7,373	138	216	354	3
2. Rødenæs -	2,619	56	48	104	—	6. Gjerdrum -	1,984	59	70	129	—
3. Trykstad -	4,723	98	98	196	4	7. Nannestad . . . -	4,821	110	229	339	1
4. Eidsberg -	6,101	161	90	251	5	8. Hurdalen -	2,605	35	128	163	3
5. Askim -	2,372	30	29	59	—	9. Hurdals Glasv. . VB		8	4	12	—
6. Skiptvet -	3,034	54	57	111	3	10. Feiring Bd	1,253	12	18	30	—
7. Spydeberg -	2,810	56	78	134	—	Øvre Romerikes Fogd. 35,615 710 1,247 1,957 32					
Rakkestad Fogderi. 28,127 580 567 1,147 13						3. Hedemarkens Amt.					
1. Glemminge . . . Bd	2,611	21	47	68	3	1. Eidskog Bd	6,920	125	96	221	3
2. Tune -	6,681	90	92	182	2	2. Vinger -	6,226	114	108	222	6
3. Borregaard Sagbr. VB		42	22	64	1	3. Strøm -	7,118	83	45	128	—
4. Sanne og Soli Do. -	12	6	18	—	4. Odals Verk . . . VB	8		9	17	—	
5. Holleby Gods . . -	8	1	9	—	5. Opstad Bd	29	33	62	—		
6. Varteig Bd	1,405	25	34	59	—	6. Ulleren -	46	43	89	—	
7. Onsø -	3,656	49	50	99	4	7. Nordre Odalen . -	4,310	55	214	269	6
8. Raade -	3,067	61	48	109	3	Vinger og Odalens Fogd. 24,574 460 548 1,008 15					
9. Rygge -	2,794	61	43	104	—	1. Brandvold . . . Bd	3,946	68	106	174	6
10. Mosse Landdistr. -	970	21	24	45	1	2. Grue -	6,464	137	119	256	—
11. Do. Jernv. . . VB		11	6	17	—	3. Hof -	3,483	69	74	143	2
12. Vaaler Bd	1,658	55	13	68	5	4. Aasnæs -	4,538	119	287	406	2
13. Svindal -	1,191	26	34	60	—	5. Vaaler -	4,119	85	155	240	—
14. Haabøl -	2,445	53	71	124	1	Solørs Fogderi. 22,550 478 741 1,219 10					
Mosse Fogderi. 26,478 535 491 1,026 20						1. Romedal Bd	4,928	138	193	331	7
2. Akershus Amt.						2. Løiten -	4,537	118	148	266	2
1. Vestby b Bd	1,555	35	39	74	2	3. Stange -	6,763	230	235	465	14
2. Garder -	489	18	7	25	—	4. Vang -	8,443	231	341	572	4
3. Soner -	1,032	20	18	38	1	5. Næs -	4,448	111	113	224	—
4. Kraakstad -	1,324	31	41	72	—	6. Ringsaker -	11,366	201	262	463	—
5. Ski -	1,794	52	47	99	1	Hedemarkens Fogderi. 40,485 1,029 1,292 2,321 27					
6. Aas -	1,569	73	33	106	20	1. Elverum Bd	6,536	144	275	419	2
7. Kroer -	377	8	3	11	—	2. Trysil -	4,269	62	122	184	—
8. Nordby -	762	17	21	38	4	3. Øiensjøfos Verk VB		1	4	5	—
9. Fron -	1,861	65	39	104	2	4. Aamot Bd	2,841	86	152	238	—
10. Næsodden -	1,097	23	11	34	3	5. Store Elvedalen -	2,348	41	57	98	—
11. Oppegaard . . . -	496	13	12	25	2	Søndre Østerdalens Fogd. 15,994 334 610 944 2					
12. Aker -	18,981	560	802	1,362	186	1. Rendalen Bd	3,177	47	66	113	—
(-) Maridals Hammer VB		4	—	4	—	2. Lille Elvedalen . -	3,216	28	24	52	1
13. Bærum Bd	105	66	171	15	3. Øvre Foldalen . -	10		27	37	—	
14. Bærums Jernverk VB	5,012	29	4	33	—	4. Foldals Kobberv. VB	—	—	—	—	
15. Fossum Do. -		5	1	6	—	5. Tønsæt Bd	2,975	36	49	85	—
16. Asker Bd	3,388	81	84	165	1	6. Tolgen -	3,024	52	23	75	—
Aker og Follo Fogderi. 39,737 1,139 1,228 2,367 237						(-) Røros -	245	7	6	13	—
1. Høland Bd	6,493	125	135	260	—	(se under Sønd. Trondhj. Amt.)					
2. Urskog -	2,987	58	95	153	—	7. Kvikne -	790	4	1	5	—
3. Blakjer -	1,849	40	59	99	—	8. Indsæt -	554	8	17	25	—
4. Enebak -	3,964	98	103	201	—	Nordre Østerdalens Fogd. 13,981 192 213 405 1					

Anm. Nogle Fattigdistrikter er mærkede a og b. Det er saadanne, som maatte opføres i to Dele af den Grund, at de hører til to Fogderier, eller at den ene Del hører til Landets Grund, den anden bestaar af en By. Kun den større eller hovedsagelige Del har faaet Nummer, den anden eller Bi-Delen ikke.

Til to Fogderier hører følgende Distrikter: Røros, Hyllestad, Askevold, Bud, Evindnæs.
Landdistrikter med en By som Bi-Del er: Vestby med Hvitsten Ladested, Hurum med Holmsbo Ladested, Bodø med Kjøbstaden af samme Navn.
Byer med et tilhørende mindre betydeligt Strøg paa Landets Grund er: Farsund, Bergen, Vardø, Vadsø.

Et noget lignende Forhold finder Sted med Værk- og Brugs-Distriktet Bærum med Maridals Hammer: de to Dele hører sammen, men ligger i to forskellige Herreder saa de i Tabellen maatte opføres særskilt.

*) I denne Afdeling maatte Folketallet anføres for 1ste Januar 1866, medens ellers Folkemængden 1ste Januar 1868 er lagt til Grund.

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	
4. Kristians Amt.						5. Buskeruds Amt (forts.).						
1. Østre Toten... Bd	7,794	196	264	460	2	7. Eker -		241	227	468	5	
2. Vestre Toten . . -	7,542	106	117	223	—	8. Fossesholms Gods VB		11	8	19	—	
3. Vardal -	4,114	62	111	173	3	9. Do Brug -		1	10	11	—	
4. Birid -	5,465	63	101	164	—	10. Semssidens — -	11,783	2	5	7	—	
5. Do. Glasverk . VB		4	4	8	—	11. Vendelborgs — -		2	4	6	—	
6. Redalen Bd		14	18	32	—	12. Skotselvsnens — -		9	2	11	—	
7. Snertingsdalen . -		25	30	55	—	13. Mjøndalens — -		7	3	10	—	
Totens Fogderi.		24,915	470	645	1,115	5		14. Stenbergarb. —*) -	12	4	16	—
1. Øier Bd	4,174	117	101	218	6	15. Tømmerdrag. —*) -		5	—	5	—	
2. Ringebu -	5,010	78	81	159	3	16. Hoens — -		4	1	5	—	
3. Sollien -	386	2	3	5	—	17. Eger Papirfabr. -		—	—	—	—	
4. Søndre Froen . -	3,431	60	67	127	1	18. Modum Bd		168	160	328	1	
5. Faaberg -	6,337	159	201	360	5	19. Do Blaafarv. VB		63	23	86	—	
6. Gausdal -	6,476	152	204	356	6	20. Busker. Gods*) . -		6	2	8	—	
Søndre Gudbrandsd. Fogd.	25,814	568	657	1,225	21	21. Sigdal Bd	6,582	131	169	300	1	
1. Nordre Froen . . Bd	5,262	49	64	113	—	Buskeruds Fogderi.	38,554	1,003	957	1,960	22	
2. Dovre -	2,537	51	75	126	—	1. Hole Bd	4,009	50	39	89	—	
3. Lesje -	2,681	43	49	92	4	2. Ringerik. Nikkelv. VB		—	2	2	—	
4. Lesjeskogen . . . -	985	7	14	21	—	3. Norderhov Bd		3,446	70	75	145	1
5. Vaage -	7,659	123	179	302	—	4. Haug -		2,022	54	46	100	9
6. Lom -	3,299	60	72	132	4	5. Lunder -		1,378	25	49	74	1
7. Skeaker -	2,691	53	52	105	—	6. Aadalen -		2,382	47	29	76	—
Nordre Gudbrandsd. Fogd.	25,114	386	505	891	8	Ringerikes Fogderi.	13,237	246	240	486	11	
1. Jevnaker Bd	2,550	32	40	72	—	1. Næs Bd	4,638	121	197	318	2	
2. Hadelands Glasv. VB		6	2	8	—	2. Gol -	2,553	54	45	99	3	
3. Lynner Bd		3,380	41	51	92	—	3. Hemsedal -	1,609	26	27	53	—
4. Gran -		10,125	73	149	222	—	4. Aal -	2,886	48	45	93	6
5. Søndre Land . . -		5,284	88	200	288	—	5. Torpe -	825	16	20	36	—
6. Nordre Land . . -		4,945	88	156	244	—	6. Hol -	2,218	52	44	96	11
Hadeland og Lands Fogd.	26,284	328	598	926	—	Hallingdals Fogderi.	14,729	317	378	695	22	
1. Bagn Bd	1,762	13	29	42	—	1. Sandsver Bd	4,811	96	121	217	9	
2. Reinli -	793	10	13	23	—	2. Flesberg -	1,196	34	44	78	3	
3. Begndalen -	699	14	13	27	1	3. Anne Sof. Sølvv. VB		—	1	1	—	
4. Nordre Hedalen . -	945	4	7	11	—	4. Svenne Bd	1,210	27	15	42	1	
5. Søndre Do. -		2	12	14	—	5. Vinorens Sølvv. VB		1	4	5	1	
6. Bruflat -	1,774	19	45	64	—	6. I yngdal Bd	772	16	23	39	—	
7. Aurdal -	2,227	36	34	70	—	7. Rollag -	1,135	15	21	36	—	
8. Skrutval -	1,773	11	34	45	1	8. Vægli -	734	9	20	29	—	
9. Ulnæs -	982	16	13	29	1	9. Nore -	1,771	41	44	85	2	
10. Svernæs -	1,092	4	15	19	—	10. Opdal -	1,657	28	38	66	1	
11. Hegge -	1,248	21	7	28	—	Numedal og Sandsv. Fgd.	13,286	267	331	598	17	
12. Volbu -	349	2	—	2	—	6. Jarlsb. og Laurv. Amt.						
13. Rogne -	954	10	16	26	—	1. Strømmen Bd	1,226	23	24	47	—	
14. Slidre -	1,059	18	12	30	—	2. Skouger -	2,185	49	47	96	3	
15. Lommen -	920	7	16	23	—	3. Strømsgodset . . -	1,411	38	44	82	7	
16. Røen -	1,277	22	20	42	—	4. Jarlsberg Verk . -	570	14	5	19	—	
17. Øien -	2,697	7	7	14	—	5. Sande -	3,598	85	80	165	—	
18. Vang -		21	21	42	—	6. Hof -	2,375	43	56	99	1	
19. Hurum -		7	7	14	—	7. Eidsfos Jernverk VB		17	8	25	—	
Valders Fogderi.		20,551	244	321	565	3	8. Botne Bd	2,142	47	53	100	—
5. Buskeruds Amt.						9. Vaale*) -	2,493	61	27	88	1	
1. Hurum b Bd	2,564	78	30	108	—	10. Borre -	2,999	67	59	126	1	
2. Røken -	2,546	58	84	142	6	11. Sem -	5,169	82	73	155	5	
3. Frogner -	3,799	117	110	227	5	12. Jarlsberg Gods . VB		18	2	20	—	
4. Trandby -	1,372	28	35	63	—	13. Ramnæs Bd	3,023	56	31	87	7	
5. Sylling -	1,230	30	19	49	—	14. Andebo -	2,665	36	41	77	5	
6. Aassiden -	1,122	30	61	91	4	15. Stokke -	5,068	105	73	178	—	

*) Tallene har maattet anføres efter Opgaverne for 1867.

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.
6. Jarlsberg og Laurviks Amt. (fortsat.)						7. Bratsbergs Amt. (forts.)					
16. Nøtterø Bd	4,757	74	40	114	3	21. Ødefjeld . . . -	209	5	2	7	—
17. Tjømsø -	2,746	34	33	67	—	22. Mjøsstranden . -	171	7	8	15	—
Jarlsbergs Fogderi.	42,427	849	696	1,545	33	23. Nissedal . . . -	1,801	32	43	75	—
1. Sandherred . . Bd	5,423	68	65	133	5	24. Moland . . . -	2,120	47	63	110	—
2. Tjødling . . . -	2,351	43	30	73	—	Øvre Telemark. Fgd.	25,274	529	694	1,223	18
3. Østre Halsen . -	661	2	4	6	—	8. Nedenæs Amt.					
4. Hedrum . . . -	4,029	78	53	131	4	1. Sønedeled . . . Bd	3,474	59	37	96	1
5. Laurdal . . . -	2,431	59	31	90	1	2. Ekelands Jernv. VB		8	5	13	—
6. Brunlanæs . . -	4,142	100	67	167	—	3. Dybvaag . . . Bd	2,573	43	19	62	—
7. Fredriksværn . -	1,014	24	12	36	—	4. Flaugstad . . . -	1,329	11	4	15	—
8. Staværn . . . -		41	18	59	—	5. Holt -	4,148	93	55	148	—
Laurviks Fogderi.	20,051	415	280	695	10	6. Næs Jernverk VB		29	19	48	—
7. Bratsbergs Amt.						7. Vegaardsheien Bd	1,842	36	36	72	—
1. Eidanger . . . Bd	2,729	39	31	70	3	8. Gjerrestad . . -	2,650	43	50	93	1
2. Gjerpen . . . -	4,772	96	52	148	3	9. Tromø -	6,547	101	73	174	9
3. Fossum Jernv. VB		38	13	51	—	10. Østre Moland -	1,486	31	11	42	—
4. Slemdal . . . Bd	1,088	20	5	25	—	11. Øiestad -	4,132	77	76	153	3
5. Bamble -	4,383	77	67	144	4	12. Solberg Grube VB		2	1	3	—
6. Bolvik Jernv. (Herre) VB		15	6	21	1	13. Hisøen Bd	2,031	31	19	50	2
7. Sandøkedal . Bd	5,260	65	51	116	9	14. Froland . . . -	2,008	19	14	33	—
8. Drangedal . . -	3,191	61	37	98	4	15. Frolands Jernv. VB		12	8	20	—
Bamble Fogderi.	21,423	411	262	673	24	16. Aamlid Bd	1,302	26	19	45	—
1. Solum Bd	2,891	60	78	138	7	17. Lille Topdal . -	437	7	11	18	—
2. Bolvik Jv. (Vold) VB		7	10	17	—	18. Gjevedal . . . -	390	10	3	13	—
3. Mælum Bd	1,190	22	18	40	3	19. Mykland . . . -	596	8	10	18	—
4. Kilebygden . . -	786	11	10	21	1	20. Fjære -	4,108	39	42	81	7
5. Holden -	3,300	63	52	115	1	21. Eide -	736	12	7	19	—
6. Ulefos Jernv. VB		27	10	37	—	22. Landvik . . . -	2,230	35	44	79	—
7. Søfde Bd	2,366	41	69	110	4	23. Heirefos . . . -	553	6	13	19	—
8. Næs -	1,573	23	26	49	1	24. Vestre Moland -	2,167	44	42	86	6
9. Hitterdal . . . -	3,126	63	55	118	4	25. Høivaag . . . -	2,069	29	32	61	—
10. Lunde -	1,709	34	28	62	—	26. Birkenæs . . . -	1,666	30	43	73	—
11. Flaabygd . . . -	548	9	10	19	—	Nedenæs Fogderi.	48,474	841	693	1,534	29
12. Bø -	2,633	67	70	137	—	1. Eyje Bd	765	25	17	42	1
Nedre Telemark. Fgd.	20,122	427	436	863	21	2. Veigusdal . . -	911	11	19	30	—
1. Gransherred . Bd	1,398	22	53	75	—	3. Hordnæs . . . -	1,113	20	36	56	—
2. Hofvin -	846	16	22	38	1	4. Iveland -	1,144	38	39	77	—
3. Tinn -	2,632	52	46	98	2	5. Bygland . . . -	2,227	17	70	87	—
4. Hjertdal . . . -	2,869	26	54	80	2	6. Valle -	1,237	14	17	31	1
5. Sauland -		10	31	41	1	7. Hyllestad . . -	710	10	12	22	—
6. Tudal -	6	15	21	—	8. Bykle -	491	9	9	18	—	
7. Silgjord . . . -	3,855	51	57	108	5	9. Aaseral . . . -	1,392	42	26	68	—
8. Fladdal -		19	46	65	—	Sætersdalens Fogderi.	9,990	186	245	431	2
9. Aamotsdal . . -	26	30	56	1	9. Lister og Mandals Amt.						
10. Hviteseid . . . -	36	12	48	1	1. Tveit Bd	1,471	38	26	64	—	
11. Brunkeberg . . -	3,421	42	45	87	—	2. Oddernæs . . . -	2,401	58	43	101	6
12. Vraadal . . . -		13	6	19	—	3. Randø Sund . . -	1,072	15	6	21	—
13. Laardal -	528	13	20	33	3	4. Øvrebo -	942	13	14	27	—
14. Eidsborg . . . -	444	5	13	18	1	5. Hægland . . . -	887	11	18	29	—
15. Høidalsmo . . -	492	10	14	24	—	6. Vennesland . . -	1,103	25	29	54	—
16. Mo -	1,177	24	31	55	1	7. Søgne -	2,463	29	24	53	1
17. Skafse -	726	16	14	30	—	8. Grebstad . . . -	923	19	14	33	—
18. Omdals Verk . VB		—	—	—	—	9. Halsaa -	2,652	36	32	68	—
19. Vinje Bd	1,888	34	40	74	—	10. Hartmark . . . -	363	4	2	6	—
20. Raudland . . . -	697	17	29	46	—						

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.
9. Lister og Mandals Amt. (fortsat.)						10. Stavanger Amt. (fortsat.)					
11. Holme Bd	1,561	26	18	44	—	12. Hvitingsø	462	2	8	10	—
12. Øslebø	1,059	17	18	35	—	13. Finnø	1,324	13	9	22	—
13. Løvdal	1,015	23	20	43	—	14. Talgø	391	4	6	10	—
14. Bjelland	1,024	15	24	39	—	15. Hinderaa	1,680	36	14	50	—
15. Grindem	937	13	12	25	—	16. Sjøernerø	922	17	14	31	—
16. Finsland	888	21	20	41	—	17. Vikedal	1,157	23	21	44	—
17. Valle	2,956	41	54	95	—	18. Sandeid	831	6	22	28	—
18. Spangereid	1,716	19	28	47	1	19. Imsland	714	11	14	25	—
19. Vigmostad	1,055	21	20	41	1	20. Bukken	1,062	13	19	32	—
20. Konnesmo	1,017	24	24	48	3	21. Tysvær	2,168	22	43	65	2
Mandals Fogderi.	27,505	468	446	914	12	22. Skjold	2,336	27	49	76	3
1. Aa Bd	2,930	71	72	143	1	23. Vats	1,188	11	26	37	—
2. Austad	1,354	18	17	35	—	24. Falnæs	1,592	18	15	33	—
3. Kvaas	762	10	11	21	1	25. Akre	1,939	17	32	49	—
4. Hægbostad	1,117	16	22	38	—	26. Ferkingstad	1,226	10	8	18	—
5. Eken	990	14	23	37	—	27. Avalsnæs	4,735	31	72	103	8
6. Herod	1,014	20	21	41	2	28. Vignæs Kobberv. VB	—	—	1	1	—
7. Spind	1,423	31	12	43	1	29. Torvestad	1,594	18	37	55	2
8. Vanse	5,212	109	101	210	3	30. Skaare	1,686	20	26	46	2
(-) Farsund b, Landd.	542	15	11	26	—	31. Utsire	394	2	3	5	—
9. Liknæs	2,847	41	41	82	1	Ryfylke Fogderi.	47,451	583	721	1,304	39
10. Fede	1,080	19	15	34	1	11. Søndre Bergenh. Amt.					
11. Fjotland	1,079	23	36	59	2	1. Sveen Bd	2,227	10	26	36	—
12. Næs	1,835	26	27	53	5	2. Vikebygd	1,062	26	14	40	1
13. Hitterø	1,964	8	32	40	3	3. Fjelberg	1,224	9	31	40	1
14. Bakke	1,413	8	17	25	7	4. Aalund	1,565	21	28	49	1
15. Gyland	1,148	9	15	24	1	5. Eid	1,203	16	13	29	—
16. Siredalen	1,814	29	26	55	—	6. Etne	2,614	52	64	116	2
Listers Fogderi.	28,524	467	499	966	28	7. Skonevik	922	24	14	38	—
10. Stavanger Amt.						8. Aakre	1,387	27	24	51	—
1. Soggendal, Landd. Bd	2,936	51	45	96	1	9. Holmedal	946	17	15	32	—
2. Lunde	1,472	20	23	43	2	10. Kvindherred	2,441	40	24	64	1
3. Heskstad	1,037	18	21	39	3	11. Husnæs	829	8	18	26	1
4. Helleland	1,364	17	34	51	—	12. Ænæs	647	8	6	14	1
5. Birkrem	1,991	44	36	80	3	13. Øive	626	12	10	22	—
6. Ekersund, Landd.	2,500	32	29	61	1	14. Stordøen	1,734	15	17	32	1
7. Ougne	954	15	14	29	—	15. Valestrand	900	14	13	27	—
8. Haa	3,006	58	46	104	—	16. Finnaas	4,580	31	67	98	5
9. Time	2,376	46	53	99	1	17. Fitje	2,313	25	35	60	2
10. Gjøsdal	997	6	7	13	1	18. Tysnæs	1,403	19	16	35	3
11. Klepp	2,205	34	43	77	4	19. Opdal	1,729	18	15	33	1
12. Høiland	3,215	70	62	132	12	20. Onereim	1,143	21	23	44	—
13. Haaland	2,822	30	34	64	7	21. Strandebarn	1,416	17	22	39	1
14. Hetland	4,015	61	81	142	19	22. Varaldsø	784	6	11	17	—
15. Randeberg	1,061	9	13	22	—	Søndhordlands Fogderi.	33,695	436	506	942	21
Jæderen og Dalernes Fgd.	31,951	511	541	1,052	54	1. Høldal Bd	928	12	22	34	1
1. Høle Bd	1,122	14	8	22	2	2. Kinservik	5,778	61	55	116	—
2. Fossan	2,081	18	15	33	5	3. Ulvik	1,433	16	19	35	—
3. Strand	2,228	25	29	54	4	4. Graven	1,388	14	17	31	—
4. Hjelmeland	2,231	37	18	55	—	5. Eidfjord	1,070	17	21	38	1
5. Fister	853	16	11	27	—	6. Vikør	1,251	11	10	21	—
6. Aardal	1,315	9	5	14	—	7. Østensø	1,602	15	13	28	—
7. Jælse	2,606	40	44	84	7	8. Jondalen	1,663	11	15	26	1
8. Sand	1,600	28	41	69	—	9. Vossevangen	5,529	92	97	189	1
9. Søvde	1,899	35	43	78	1	10. Evanger	2,091	26	41	67	—
10. Suledal	2,125	28	39	67	1	11. Opheim	802	17	8	25	—
11. Rennesø	1,990	32	29	61	2	12. Vinje	1,207	14	23	37	1
						Hardanger og Vos Fgd.	24,742	306	341	647	5

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	
11. Søndre Bergenhus Amt (fortsat).						13. Romsdals Amt.						
1. Os Bd	2,173	13	42	55	2	1. Vanelven Bd	1,423	13	17	30	2	
2. Samnanger -	1,577	17	35	52	1	2. Søvde -	913	8	1	9	—	
3. Fuse -	1,071	9	16	25	1	3. Volden -	3,043	36	38	74	—	
4. Haalandsdal -	613	7	4	11	—	4. Ørsten -	1,719	15	15	30	—	
5. Strandvik -	1,489	21	22	43	2	5. Hjørøndfjord -	1,634	17	18	35	—	
6. Fane -	3,635	56	46	102	6	6. Stranden -	1,276	12	5	17	—	
7. Sund -	1,949	7	20	27	—	7. Stordalen -	830	7	12	19	—	
8. Østervold -	1,168	10	12	22	—	8. Norddalen -	2,089	25	27	52	—	
9. Møgster -	1,092	6	10	16	—	9. Sunnelven -	1,589	20	20	40	—	
10. Fjeld -	2,557	13	15	28	3	10. Sandø -	1,699	34	24	58	—	
11. Askøen -	3,966	67	45	112	11	11. Røvdø -	794	8	7	15	—	
(-) Bergen b, Landd. -	2,699	57	50	107	26	12. Herø -	1,999	26	26	52	—	
12. Aarstad -	1,398	19	37	56	6	13. Ulfsten -	1,049	9	5	14	—	
13. Haus -	6,291	51	59	110	7	14. Hareid -	1,479	19	7	26	—	
14. Hammer -	2,304	14	31	45	1	15. Borgund -	5,897	107	101	208	10	
15. Melland -	1,238	7	11	18	—	16. Ørskog -	3,389	43	40	83	3	
16. Alversund -	602	2	8	10	1	17. Skodje -	2,511	24	29	53	—	
17. Aasene -	1,102	8	14	22	—	18. Haram -	2,454	28	10	38	—	
18. Hosanger -	4,092	28	42	70	5	Søndmøre Fogderi.		35,787	451	402	853	15
19. Manger -	6,848	72	82	154	2	1. Vestnæs Bd	3,011	27	17	44	1	
20. Lindaas -	7,102	62	85	147	8	2. Eid -	1,743	27	19	46	—	
Nordhordlands Fgd. 54,966 546 686 1,232 82						3. Gryten -	2,921	49	46	95	1	
12. Nordre Bergenhus Amt.						4. Væø -	2,425	44	33	77	—	
1. Eivindvik Bd	4,402	48	55	103	3	5. Næsset -	3,413	44	35	79	4	
2. Hyllestad a -	1,214	10	6	16	—	6. Bolsø -	3,444	47	45	92	6	
(-) Askevold a -	295	4	2	6	1	7. Akersø -	2,026	31	16	47	4	
3. Lavik -	2,640	35	12	47	5	8. Sandø -	601	9	4	13	—	
4. Brække -	957	9	5	14	1	9. Frænen -	2,254	24	21	45	—	
5. Vik -	3,217	65	12	77	—	10. Bud a -	1,585	27	4	31	—	
6. Balestrand -	2,204	20	32	52	—	Romsdals Fogderi.		23,423	329	240	569	16
7. Lekanger -	2,407	44	20	64	—	(-) Bud b Bd	130	2	—	2	—	
8. Aurland -	2,497	49	22	71	—	1. Kvernæs -	1,103	17	3	20	—	
9. Sogndal -	3,872	86	33	119	2	2. Bremsnæs -	2,065	23	13	36	—	
10. Lærdal -	3,740	84	69	153	8	3. Kornstad -	2,421	33	23	56	1	
11. Aardal -	1,791	28	9	37	2	4. Fræde -	1,180	15	10	25	—	
12. Lyster -	4,057	93	43	136	7	5. Grip -	208	3	2	5	—	
13. Hafslø -	3,265	36	73	109	2	6. Thingvold -	2,541	31	33	64	1	
14. Justedal -	885	14	19	33	—	7. Øre -	2,303	41	17	58	—	
Sogns Fogderi. 37,443 625 412 1,037 31						8. Strømsnæsset -	1,222	18	12	30	—	
(-) Hyllestad b Bd	1,261	10	8	18	—	9. Øksendalen -	1,281	20	25	45	—	
1. Askevold b -	2,770	34	35	69	6	10. Sunndalen -	2,244	46	47	93	—	
2. Grimelions Verk . VB	—	—	2	2	—	11. Stangvik -	2,619	20	62	82	2	
3. Ytre Holmedal . Bd	3,779	52	42	94	12	12. Halse -	1,829	45	26	71	9	
4. Indre Holmedal . -	3,450	51	33	84	10	13. Surendalen -	3,105	60	34	94	—	
5. Vefring -	1,407	18	23	41	—	14. Rindalen -	2,684	68	83	151	—	
6. Naustdal -	2,639	62	61	123	5	15. Ædø -	3,545	40	38	78	3	
7. Førde -	2,256	49	43	92	—	16. Aure -	3,614	51	44	95	1	
8. Holse -	582	4	5	9	1	Nordmøre Fogderi.		34,094	533	472	1,005	17
9. Jølster -	2,580	35	29	64	2	14. Søndre Trondhjems Amt.						
10. Kinn -	4,679	136	126	262	4	1. Ørkedal Bd	6,219	135	221	356	4	
11. Bremanger -	1,852	31	42	73	5	2. Meldal -	3,510	77	96	173	—	
12. Daviken -	3,056	37	27	64	—	3. Rennebu -	2,682	70	62	132	—	
13. Gløppen -	2,908	28	20	48	—	4. St. Olavs Verk . VB	—	—	—	—	—	
14. Bredum -	1,797	7	12	19	—	5. Opdal -	4,500	111	131	242	1	
15. Indviken -	3,017	33	34	67	1	Ørkedals Fogderi.		16,911	393	510	903	5
16. Stryn -	2,433	30	19	49	—	1. Melhus*) Bd	2,686	59	71	130	2	
17. Eid -	2,918	37	35	72	1	2. Høilandet -	1,235	22	37	59	—	
18. Horningdalen -	1,612	14	15	29	1	3. Flaa -	583	12	10	22	—	
19. Selja -	4,018	68	35	103	3	4. Horg -	2,681	49	68	117	3	
Sønd- og Nordfjords Fgd. 49,014 736 646 1,382 51						5. Støren -	2,151	40	58	98	—	

*) I de foregaaende Aargange af Statistikken er en Del af Melhus med 160 Indbyggere opført under Strinden og Selbu Fogderi; her opføres det nu samlet, da Herredet ved Res. 2/0 1867 fra 1/1 1868 i sin Helhed er henlagt under Guldals Fogderi.

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.
14. Søndre Trondhjems Amt. (fortsat).						15. Nordre Trondhjems Amt. (fortsat).					
6. Budal Bd	522	5	9	14	—	5. Kolvereid Bd	2,388	34	38	72	6
7. Soknedalen -	2,043	32	51	83	1	6. Nærø -	1,477	26	31	57	8
8. Singsaas -	1,505	15	22	37	1	7. Vikten -	1,749	35	25	60	10
9. Holtaalen -	809	6	9	15	2	8. Lekø -	1,702	39	31	70	9
10. Aalen -	1,487	16	28	44	—	Namdaens Fogderi	19,405	345	417	762	85
11. Røros*) -	3,515	108	72	180	5						
Guldals Fogderi	19,217	364	435	799	14	16. Nordlands Amt.					
1. Børgsen Bd	3,789	103	148	251	—	1. Bindalen Bd	1,920	12	12	24	—
2. Budviken -	841	16	17	33	1	2. Brønø -	5,318	97	69	166	9
3. Bynæsset -	2,109	31	47	78	3	3. Vegø -	1,518	25	20	45	4
4. Leinstranden -	1,161	27	32	59	3	4. Thjøttø -	2,781	23	27	50	10
5. Klæbu -	1,677	24	35	59	—	5. Stamnæs -	1,989	49	19	68	23
6. Selbu -	5,072	92	157	249	4	6. Alstahaug -	1,291	28	14	42	14
7. Tydalen -	814	5	20	25	—	7. Herø -	2,438	65	42	107	16
8. Lade -	3,761	85	96	181	15	8. Vefsen -	5,051	132	121	253	6
9. Bratsberg -	603	13	17	30	1	9. Hatfjeldalen -	921	13	8	21	—
10. Malvik -	2,130	40	33	73	12	Søndre Helgelands Fogderi	23,227	444	332	776	82
11. Mostadmarkens Jv. VB	4	2	6	—	—	1. Nesne Bd	3,899	51	62	113	12
Strinden og Selbu Fogderi	21,957	440	604	1,044	39	2. Hemnæs -	3,922	63	43	106	11
1. Hævne Bd	4,729	80	84	164	4	3. Mo -	3,829	72	73	145	14
2. Elshaug -	1,823	48	33	81	6	4. Lurø -	1,554	42	28	70	4
3. Rissen -	3,733	57	56	113	—	5. Trænen -	289	3	3	6	—
4. Hitteren -	7,121	129	81	210	16	6. Rødø -	1,684	36	50	86	6
5. Ørlandet -	3,934	39	67	106	2	7. Melø -	2,309	42	43	85	5
6. Bjugn -	3,676	54	51	105	1	Nordre Helgelands Fogderi	17,436	309	302	511	52
7. Aafjorden -	3,115	38	53	91	3	1. Gildeskaal Bd	2,375	26	31	57	7
8. Bjørnør -	3,615	39	37	76	—	2. Beieren -	1,164	23	44	67	4
Fosens Fogderi	31,751	484	462	946	32	3. Bodø b -	3,042	42	30	72	21
						4. Skjerstad -	3,353	34	119	153	3
15. Nordre Trondhjems Amt.						5. Saltdalen -	1,971	25	29	54	1
1. Nedre Stjørdalen Bd	7,282	189	241	430	5	6. Rørstad -	2,614	26	29	55	4
2. Øvre Stjørdalen -	5,270	84	138	222	10	7. Kjerlingø -	431	5	4	9	—
3. Frosten -	3,064	48	31	79	12	8. Stegen -	1,790	13	11	24	4
4. Aasen -	1,976	43	33	76	7	9. Ledingen -	835	10	6	16	4
5. Skogn -	3,786	77	96	173	22	10. Hammerø -	2,285	20	35	55	4
6. Levanger Landd. -	2,290	45	42	87	14	11. Lødingen -	1,379	22	26	48	1
7. Værdalen -	6,713	116	87	203	42	12. Hol -	685	9	2	11	—
8. Leksviken -	3,091	39	53	92	2	13. Tysfjorden -	1,402	11	9	20	—
Stjør- og Værdalens Fogdr.	33,472	641	721	1,362	114	14. Evindnæs a -	2,052	36	45	81	4
1. Ytterøen Bd	1,499	37	22	59	6	(se under Tromsø Amt.)					
2. Ytterøens Kobbv. VB	6	6	35	41	—	15. Ankenæs -	1,594	27	18	45	1
3. Mosviken Bd	2,949	55	59	114	7	Saltens Fogderi	26,972	329	438	767	58
4. Inderøen -	5,428	127	92	219	7	1. Værø Bd	435	6	5	11	1
5. Sparbu -	4,641	84	98	182	12	2. Flakstad -	953	13	26	39	4
6. Stod -	3,471	75	53	128	3	3. Møskenes -	590	10	6	16	—
7. Snaasen -	3,250	54	49	103	2	4. Buksnæs -	2,532	35	46	81	10
8. Solberg -	3,367	81	80	161	5	5. Borge -	2,348	18	15	33	2
9. Aas -	1,651	21	20	41	7	6. Gimsø -	987	22	13	35	6
Inderøens Fogdr.	26,256	540	508	1,048	49	7. Vaagen -	2,667	96	60	156	8
1. Namsos Landd. Bd	2,031	51	67	118	21	8. Hadsel -	3,728	37	14	51	3
2. Overhalden -	2,593	53	61	114	2	9. Sortland -	1,497	8	20	28	—
3. Grong -	3,338	77	110	187	21	10. Bø -	2,200	28	31	59	6
4. Fosnæs -	4,127	30	54	84	8	11. Øksnæs -	1,879	26	24	50	3
						12. Dverberg -	1,648	15	4	19	3
						Lofot. og Vesteraalens Fogd.	21,464	314	264	578	46

*) Røros Fattigdistrikt indbefatter ogsaa en Del af Tolgens Herred i Nordre Østerdalens Fogderi, Helemarkens Amt; denne Del er opført paa Side 5.

No. 1. Fattige, som understøttedes i Løbet af Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum	Syge- huspa- tienter.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/4 1866.	Enslige Perso- ner.	Familie- forsør- gere.	Total- sum.	Syge- huspa- tienter.
17. Tromsø Amt.						18. Finmarkens Amt.					
1. Kvedfjord Bd	2,115	18	41	59	—	1. Loppen Bd	801	9	7	16	—
2. Thronenæs . . . -	4,307	71	45	116	—	2. Talvik -	1,938	44	56	100	2
(-) Evindnæs b . . . -	191	4	3	7	—	3. Alten -) 2,442	76	104	180	3
3. Sand -	863	11	5	16	1	4. Altens Kobberv. . VB		26	31	57	—
4. Ibestad -	5,685	61	28	89	7	5. Kautokoino . . . Bd	738	8	6	14	—
5. Tranø -	2,267	31	31	62	—	Altens Fogderi	5,919	163	204	367	5
6. Dyrø -	1,027	18	14	32	1	1. Hasvik Bd	506	8	10	18	—
7. Berg -	351	4	2	6	1	2. Hammerfest, Ld. -	1,446	57	61	118	8
8. Torsken -	459	2	2	4	—	3. Maasø -	933	12	18	30	6
9. Lenvik -	2,897	38	130	168	6	4. Kjelvik -	345	12	128	140	—
10. Hillesø -	811	7	20	27	1	5. Kistrand -	1,048	11	39	50	—
11. Maalselven . . . -	2,463	37	170	207	1	Hammerfest Fogderi	4,278	100	256	356	14
12. Bardodalen . . . -	916	8	32	40	—	1. Lebesby Bd	592	20	41	61	—
13. Tromsøsundet . . -	2,632	43	15	58	4	2. Tanen -	1,388	17	36	53	7
14. Balsfjorden . . . -	3,610	31	32	63	2	3. Karaajok -	588	7	3	10	—
15. Karlsø -	1,245	23	29	52	3	4. Næsseby -	1,175	8	14	22	—
16. Helgø -	689	13	13	26	1	Tanens Fogderi	3,743	52	94	146	7
17. Lyngen -	4,275	112	138	250	—	(-) Vardø b Bd	538	22	33	55	4
18. Skjervø -	2,785	46	40	86	4	(-) Vadsø b -	959	98	38	136	71
19. Kvænangen . . . -)	1,677	29	15	44	2	1. Sydvaranger . . . -	1,171	12	24	36	4
20. Do. Kobberv. VB)		3	11	14	—	Varangers Fogderi	2,668	132	95	227	79
Senjen og Tromsø Fogd.	41,265	610	816	1,426	36						

No. 2. Af de Fattige i forrige Tabel var følgende Fremmede,
som forsørgedes mod Erstatning fra deres Hjemstavnstrikter.

Distrikter.	Folke- mængde 1/1 1868.	Enslige Personer:							Familieforsørgere:						Total- sum.	For- pleiede paa Syge- hus.
		foræl- drelose ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugitte voxne Mænd.	ugitte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
		I. Oversigt.														
Riget	1,720,474	74	77	1,139	478	107	284	2,159	241	1,398	48	263	638	2,588	4,747	1,694
Rigets Bydistrikter ..	283,321	30	32	738	234	46	145	1,225	114	564	24	141	316	1,159	2,384	1,357
Rigets Landdistrikter .	1,437,153	44	45	401	244	61	139	934	127	834	24	122	322	1,429	2,363	337
II. Bydistr. stiftsvis.																
Kristiania Stift	133,124	15	27	196	95	20	71	424	49	237	14	83	190	573	997	776
Hamar Stift	5,330	1	1	14	13	—	1	30	4	34	1	1	8	48	78	19
Kristianssands Stift ..	71,294	6	2	184	26	14	18	250	17	81	6	22	21	147	397	161
Bergens Stift	33,172	2	1	40	7	1	17	68	8	41	1	13	29	92	160	95
Trondhjems Stift	31,436	6	—	133	44	6	24	213	19	83	2	16	56	176	389	161
Tromsø Stif	8,965	—	1	171	49	5	14	240	17	88	—	6	12	123	363	145
Summa	283,321	30	32	738	234	46	145	1,225	114	564	24	141	316	1,159	2,384	1,357
III. Landdistr. stiftsvis.																
Kristiania Stift	324,880	11	19	111	83	28	51	303	45	341	14	51	147	598	901	120
Hamar Stift	236,983	1	5	37	28	5	11	87	16	69	2	7	37	131	218	3
Kristianssands Stift ..	260,990	13	5	38	27	8	28	119	22	70	4	13	33	142	261	27
Bergens Stift	236,370	3	2	57	18	1	13	94	3	59	1	12	22	97	191	24
Trondhjems Stift	227,980	6	12	35	47	8	15	123	19	103	1	23	63	209	332	30
Tromsø Stift	149,950	10	2	123	41	11	21	208	22	192	2	16	20	252	460	133
Summa	1,437,153	44	45	401	244	61	139	934	127	834	24	122	322	1,429	2,363	337
IV. Bydistr. amtsvis																
Smaalenene	24,368	2	1	53	20	4	14	94	6	58	2	17	28	111	205	123
Akershus	2,826	1	2	1	—	—	—	4	—	6	—	2	—	8	12	—
Kristiania	61,510	4	13	103	60	10	41	231	31	122	6	47	134	340	571	528
Hedemarken	3,008	—	1	10	3	—	—	14	1	21	1	1	6	30	44	13
Kristian	2,322	1	—	4	10	—	1	16	3	13	—	—	2	18	34	6
Buskerud	20,603	5	11	11	11	5	6	49	6	25	3	7	21	62	111	91
Jarlsberg og Laurvik .	23,817	3	—	28	4	1	10	46	6	26	3	10	7	52	98	34
Bratsberg	15,503	1	1	54	4	7	6	73	5	28	2	3	4	42	115	31
Nedenæs	10,109	2	—	9	6	—	1	18	1	4	—	3	—	8	26	16
Lister og Mandal ...	18,127	1	—	96	8	7	4	116	5	26	2	8	6	47	163	27
Stavanger	27,555	2	1	25	8	—	7	43	6	23	2	8	11	50	93	87
Bergen	28,624	2	1	—	5	—	12	20	2	18	1	8	23	52	72	72
Nordre Bergenhus ...	405	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	4	—
Romsdal	11,816	1	—	57	6	2	7	73	11	31	—	9	14	65	138	51
Søndre Trondhjem ...	20,214	5	—	106	38	5	22	176	13	58	2	10	45	128	304	130
Nordre Trondhjem ...	3,549	—	—	10	2	—	—	12	1	13	—	2	3	19	31	3
Nordland	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tromsø	4,230	—	1	49	26	2	8	86	3	11	—	2	6	22	108	16
Finmarken	4,151	—	—	122	23	3	6	154	14	77	—	4	6	101	255	128
Summa	283,321	30	32	738	234	46	145	1,225	114	564	24	141	316	1,159	2,384	1,357
V. Landdistr. amtsvis.																
Smaalenene	76,790	1	7	17	14	4	10	53	3	55	1	8	18	85	138	5
Akershus	106,091	7	8	52	38	19	26	150	34	207	11	31	87	370	520	93
Hedemarken	117,969	—	—	28	23	4	9	64	8	39	1	6	31	85	149	—
Kristian	119,014	1	5	9	5	1	2	23	8	30	1	1	6	46	69	3
Buskerud	78,936	2	4	30	20	2	10	68	5	53	1	6	30	95	163	15
Jarlsberg og Laurvik .	63,063	1	—	12	11	3	5	32	3	26	1	6	12	48	80	7
Bratsberg	65,412	2	3	19	11	4	18	57	5	22	2	2	10	41	98	4
Nedenæs	59,229	3	—	11	3	2	4	23	9	14	1	3	2	29	52	8
Lister og Mandal ...	56,330	1	1	3	7	1	—	13	4	13	1	3	5	26	39	1
Stavanger	80,019	7	1	5	6	1	6	26	4	21	—	5	16	46	72	14
Søndre Bergenhus ...	114,203	2	2	6	1	—	8	19	1	29	1	5	12	48	67	15
Nordre Bergenhus ...	85,420	1	—	46	7	—	4	58	2	10	—	3	6	21	79	3
Romsdal	95,533	1	3	8	15	1	3	31	—	42	—	7	16	65	96	10
Søndre Trondhjem ...	90,334	—	1	16	28	4	8	57	6	30	1	8	20	65	122	11
Nordre Trondhjem ...	78,860	5	8	16	14	4	5	52	13	51	—	12	31	107	159	15
Nordland	90,809	4	—	38	9	3	9	63	3	40	—	4	10	57	120	22
Tromsø	42,258	1	2	9	3	2	5	22	6	48	1	4	1	60	82	36
Finmarken	16,883	5	—	76	29	6	7	123	13	104	1	8	9	135	258	75
Summa	1,437,153	44	45	401	244	61	139	934	127	834	24	122	322	1,429	2,363	337

No. 2. Af de Fattige i forrige Tabel var følgende Fremmede,

som forsørgedes mod Erstatning fra deres Hjemstavnsdistrikter.

Distrikter. (K = Kjøbstad; L = Lade- sted; VB = Verk eller Brug.	Folke- mængde $\frac{1}{4}$ 1868.	Enslige Personer:							Familieforsørgere:						Total- sum.	For- pleiede paa Syge- hus.
		foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
VI. De enkelte Byer.																
Fredrikshald K	9,575	1	1	1	5	2	3	13	3	8	1	6	5	23	36	45
Fredriksstad -	7,464	—	—	23	4	1	6	34	2	11	—	7	12	32	66	50
Sarpsborg -	3,191	—	—	2	8	1	1	12	—	20	1	2	2	25	37	7
Moss -	4,138	1	—	27	3	—	4	35	1	19	—	2	9	31	66	21
Soon L	724	—	2	—	—	—	—	2	—	2	—	1	—	3	5	—
Hølen -	285	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	3	—
Hvitsten (Vestby a) -	176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak K	1,641	1	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	4	—
Kristiania -	61,510	4	13	103	60	10	41	231	31	122	6	47	134	340	571	528
Kongsvinger -	1,044	—	—	1	2	—	—	3	—	3	—	—	3	6	9	5
Hamar -	1,964	—	1	9	1	—	—	11	1	18	1	1	3	24	35	8
Gjøvik -	662	—	—	—	1	—	—	1	1	7	—	—	—	8	9	2
Lillehammer -	1,660	1	—	4	9	—	1	15	2	6	—	—	2	10	25	4
Drammen -	14,000	5	10	2	5	3	4	29	3	14	3	6	16	42	71	87
Holmsbo (Hurum a) L	405	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hønefos K	1,098	—	—	2	2	2	—	6	2	1	—	1	1	5	11	—
Kongsberg -	—	—	1	7	4	—	2	14	1	10	—	—	4	15	29	4
Do. off. Fattigv. VB	5,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Do. Jernverk . . . -	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svelvik L	1,591	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Holmestrand K	2,153	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horten L	6,372	2	—	13	3	—	4	22	—	16	—	5	2	23	45	—
Aasgaardstrand . . . -	452	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Tønsberg K	4,865	—	—	1	—	—	1	2	—	4	1	3	—	8	10	20
Sandefjord -	1,922	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	2	5	5	1
Laurvik -	6,462	1	—	14	—	1	3	19	4	5	2	2	3	16	35	13
Fritsø Jernverk . . . VB	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skien K	4,758	—	1	11	2	3	3	20	2	8	—	—	2	12	32	11
Porsgrund -	2,762	—	—	12	2	1	1	16	3	5	2	—	1	11	27	2
Brevik -	2,264	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	—	1	3	—
Stathelle L	507	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Langesund -	935	—	—	13	—	3	—	16	—	2	—	—	—	2	18	—
Kragerø K	4,277	1	—	17	—	—	—	18	—	12	—	3	1	16	34	18
Østerrisør -	2,418	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	2	3
Tvedestrand L	1,140	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	1	—	1	3	—
Arendal K	3,672	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	3	—
Grimstad -	1,585	—	—	7	2	—	1	10	—	2	—	1	—	3	13	4
Lillesand L	1,294	—	—	2	1	—	—	3	—	2	—	—	—	2	5	9
Kristianssand K	11,059	1	—	4	1	1	2	9	2	15	2	5	4	28	37	22
Mandal L	4,003	—	—	36	4	—	2	42	—	—	—	2	1	3	45	—
Farsund a -	1,456	—	—	3	2	—	—	5	1	3	—	1	1	6	11	—
Flekkefjord K	1,609	—	—	53	1	6	—	60	2	8	—	—	—	10	70	5
Soggendal L	561	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ekersund -	2,273	—	—	6	—	—	1	7	—	6	—	—	1	7	14	—
Sandnæs -	1,082	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	1	3	4	—
Stavanger K	17,678	2	1	2	3	—	5	13	5	10	—	4	7	26	39	85
Skudesnæshavn . . . L	1,306	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kobbervik -	842	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Haugesund K	3,813	—	—	16	4	—	—	20	1	7	2	2	2	14	34	2
Bergen a -	28,624	2	1	—	5	—	12	20	2	18	1	8	23	52	72	72
Florø L	405	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	4	—
Aalesund K	4,143	—	—	40	2	1	5	48	6	19	—	5	6	36	84	23
Molde -	1,720	—	—	4	2	—	—	6	1	2	—	1	2	6	12	2
Kristiansund -	5,953	1	—	13	2	1	2	19	4	10	—	3	6	23	42	26
Trondhjem K	20,214	5	—	106	38	5	22	176	13	58	2	10	45	128	304	130
Levanger -	1,032	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Stenkjær L	1,234	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	2	3	—
Namsos -	1,283	—	—	10	1	—	—	11	—	12	—	2	3	17	28	2
Bodø a K	584	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tromsø -	4,230	—	1	49	26	2	8	86	3	11	—	2	6	22	108	16
Hammerfest -	1,733	—	—	40	3	1	3	47	12	43	—	2	3	60	107	41
Vardø a -	945	—	—	15	1	1	1	18	1	16	—	2	2	21	39	5
Vadsø a -	1,473	—	—	67	19	1	2	89	1	18	—	—	1	20	109	82
Summa	283,321	30	32	738	234	46	145	1,225	114	564	24	141	316	1,159	2,384	1,357

No. 2. Af de Fattige i forrige Tabel var følgende Fremmede, som forsørgedes mod Erstatning fra deres Hjemstavnsdistrikter.

Distrikter.	Folke- mængde 1/1 1868.	Enslige Personer.							Familieforsørgere.						Total- sum.	For- pleiede paa Syge- hus.
		foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte vuxne Mænd.	ugifte vuxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.		
VII. Landeddistrikterne																
fogderivis																
Ide og Marker	21,307	—	3	2	4	—	1	10	—	17	—	3	5	25	35	2
Rakkestad	28,558	1	—	5	3	2	3	14	1	12	—	2	3	18	32	1
Mosse	26,925	—	4	10	7	2	6	29	2	26	1	3	10	42	71	2
Aker og Follo	41,567	4	3	34	28	13	24	106	26	172	5	24	63	290	396	89
Nedre Romerike	29,283	3	2	8	7	4	—	24	3	17	6	5	8	39	63	2
Øvre Romerike	35,241	—	3	10	3	2	2	20	5	18	—	2	16	41	61	2
Vinger og Odalen	24,909	—	—	3	—	1	3	7	—	3	1	3	1	8	15	—
Solør	22,280	—	—	3	8	1	—	12	5	8	—	1	15	29	41	—
Hedemarken	40,172	—	—	7	2	—	5	14	3	13	—	—	4	20	34	—
Søndre Østerdalen	16,482	—	—	11	12	—	—	23	—	4	—	2	5	11	34	—
Nordre Østerdalen	14,126	—	—	4	1	2	1	8	—	11	—	—	6	17	25	—
Toten	24,127	—	—	1	—	—	—	1	2	2	1	—	—	5	6	—
Søndre Gudbrandsdalen	24,987	—	2	3	4	—	2	11	1	10	—	—	2	13	24	3
Nordre Gudbrandsdalen	24,660	1	2	1	1	—	—	5	1	3	—	1	2	7	12	—
Hadeland og Land	25,451	—	1	1	—	1	—	3	4	13	—	—	1	18	21	—
Valders	19,789	—	—	3	—	—	—	3	—	2	—	—	1	3	6	—
Buskerud	38,421	2	1	15	11	1	5	35	4	36	1	4	18	63	98	6
Ringerike	13,180	—	1	11	2	1	4	19	1	9	—	2	8	20	39	9
Hallingdal	14,283	—	2	3	3	—	1	9	—	5	—	—	4	9	18	—
Numedal og Sandsver	13,052	—	—	1	4	—	—	5	—	3	—	—	—	3	8	—
Jærlsberg	42,831	1	—	7	7	2	3	20	1	21	1	5	11	39	59	7
Laurvik	20,232	—	—	5	4	1	2	12	2	5	—	1	1	9	21	—
Bamble	21,191	2	1	11	5	1	7	27	3	8	—	1	6	18	45	2
Nedre Telemarken	19,712	—	1	4	4	3	10	22	2	9	1	1	2	15	37	1
Øvre Telemarken	24,509	—	1	4	2	—	1	8	—	5	1	—	2	8	16	1
Nedenæs	49,268	3	—	9	2	2	4	20	8	13	1	3	2	27	47	8
Sætersdalen	9,961	—	—	2	1	—	—	3	1	1	—	—	—	2	5	—
Mandal	27,737	1	—	2	4	—	—	7	2	7	1	3	4	17	24	—
Lister	28,593	—	1	1	3	1	—	6	2	6	—	—	1	9	15	1
Jæderen og Dalerne	32,361	3	—	4	4	1	4	16	3	21	—	5	14	43	59	9
Ryfylke	47,658	4	1	1	2	—	2	10	1	—	—	—	2	3	13	5
Søndhordland	33,650	2	1	2	—	—	—	5	—	6	—	1	3	10	15	—
Hardanger og Vos	24,489	—	—	2	1	—	1	4	—	2	—	—	2	4	8	—
Nordhordland	56,064	—	1	2	—	—	7	10	1	21	1	4	7	34	44	15
Sogn	35,650	1	—	1	2	—	2	6	—	4	—	1	1	6	12	2
Sønd- og Nordfjord	49,770	—	—	45	5	—	2	52	2	6	—	2	5	15	67	1
Søndmøre	36,747	—	—	5	10	1	1	17	—	20	—	4	4	28	45	6
Romsdal	24,092	—	1	1	3	—	1	6	—	13	—	3	4	20	26	4
Nordmøre	34,694	1	2	2	2	—	1	8	—	9	—	—	8	17	25	—
Ørkedal	17,056	—	—	6	6	2	2	16	1	9	—	—	3	13	29	1
Guldal	18,778	—	—	4	12	—	3	19	—	5	—	—	2	7	26	1
Strinden og Selbu	21,851	—	—	4	5	1	2	12	2	9	1	6	8	26	38	8
Fosen	32,649	—	1	2	5	1	1	10	3	7	—	2	7	19	29	1
Stjør- og Værdalen	33,167	4	5	3	2	1	1	16	2	9	—	8	19	38	54	7
Inderøen	26,053	1	1	3	5	1	3	14	5	16	—	3	4	28	42	—
Namdalen	19,640	—	2	10	7	2	1	22	6	26	—	1	8	41	63	8
Søndre Helgeland	23,489	2	—	8	2	—	3	15	—	12	—	1	2	15	30	5
Nordre Helgeland	17,464	1	—	1	2	—	1	5	—	14	—	1	4	19	24	3
Salten	27,539	—	—	3	1	1	1	6	2	7	—	—	1	10	16	11
Lofoten og Vesteraalen	22,317	1	—	26	4	2	4	37	1	7	—	2	3	13	50	3
Senjen og Tromsø	42,258	1	2	9	3	2	5	22	6	48	1	4	1	60	82	36
Alten	5,851	1	—	10	10	3	4	28	4	15	—	4	1	24	52	3
Hammerfest	4,429	2	—	2	2	2	—	8	5	43	—	—	1	49	57	4
Tanen	3,883	—	—	3	3	—	—	6	2	17	1	1	3	24	30	1
Varanger	2,720	2	—	61	14	1	3	81	2	29	—	3	4	38	119	67
Summa	1,437,153	44	45	401	244	61	139	934	127	834	24	122	322	1,429	2,363	337

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Som Indledning til Tabel No. 3 hidsættes ligesom i forrige Aargang vedkommende Schema, hvorefter Opgaverne over den udlignede Fattigskat og de kontante Penge-Indtægter er indhentede fra Formandskaberne.

Om Fattigskatten.

Hvad der blev udlignet for Aaret (eller hvad der ved Værker og Brug blev vedtaget at skulle udredes) (Afgift for Salg eller Udskjænkning af Brændevin eller Øl maa ikke regnes med her):

1) Fattigskat i rede Penge*)	Spd.	β
2) Naturalydelse af Korn, Mel o. desl., som de Fattige faa nyde i eget Hjem (hvad der i nogle Egne kaldes opveiet Lægd), a) Ydelsernes Art, Beløb og Taxt-Pris:		
b) den samlede Pengeværdi for samme	—	—
3) Lægdshold, Huslægd, hvad Fattigloven kalder Lægd, den Ydelse, at Skatteyderne have de Fattige i sine Huse til fuld Forsørgelse, a) Antallet af Lægdslemmer, nemlig Voxne_____og Børn_____,**) samt Taxten for dem, angivet saa nøiagtigt som mulig:		
b) den samlede Pengeværdi for Lægdsholdet :	—	—
tilsammen udlignet i Penge (1) og i Penges Værd (2 og 3)	—	—

Uddrag af Kassererens Regnskab. — Indtægter i Aaret.

Her menes kun Indtægter i Penge, og hvad der virkelig er blevet indbetalt i Kassen eller godskrevet Kassen i Aarets Løb. Det er her ligegyldigt, hvad Tid Pengene var forfaldne til Indbetaling, f. Ex. om det, der opføres under Post 2, er Skat efter sidste Aars Ligning eller Restancer fra tidligere Aar; her spørges nemlig kun om, hvad der virkelig er indkommet i Kassen i Løbet af 1868.

Navnlige maa det ikke forvirre, at der er talt om Pengeskatt baade ovenfor og her; hist spørges om, hvad der er udlignet for Aaret 1868, her tænkes paa, hvad der i Regnskabsaaret er blevet indbetalt.

1. Kontant Beholdning i Kassen efter forrige Regnskab	Spd.	β
2. Indbetalt af udlignede Pengeskatter (eller for Værker og Brug, indbetalt af det, som var vedtaget at skulle udredes i Penge)	—	—
3. a. Indbetalt Afgift for Salg og Udskjænkning af Brændevin	—	—
b. Do. Do. af Øl og Vin	—	—
4. Indbetalte Mulkter, Afgifter af Skjøder og Auktioner, Afgifter af Borgerskabs Erhvervelse, Ydelse af reisende Kunstnere og lignende Afgifter	—	—
5. a. Indbetalte Renter af Legater, som ikke alene staa under Fattigkommissionens Bestyrelse, men hvis aarlige Udbytte direkte tilflyder Fattigkassen	—	—
b. Indbetalte Renter af andre Midler	—	—
6. Indbetalte Gaver og Fattigblokke	—	—
7. Indbetalt af Amtskommune eller Bykasse som Tilskud for Sindssyge	—	—
8. Indbetalte Erstatninger fra Private for udlagte Opfostrings- eller Underholdningsbidrag	—	—
9. Indbetalte Erstatninger fra andre Fattigdistrikter eller fra Staten for ydet Fattigunderstøttelse til Fremmede	—	—
10. Indbetalt af Skatteyderne, som Penge-Erstatning for Naturalydelse eller Lægdshold	—	—
11. Indbetalt Laan som Fattigvæsenet har optaget	—	—
12. Indbetalt Forskud, som Regnskabsføreren eller Andre have ydet	—	—
13. Indbetalt som Ansvar efter Decision til forrige Regnskab	—	—
14. Andre kontante Indtægter (opregnede saa nøie som muligt ***)	—	—
Tilsammen	Spd.	β

*) Det Bidrag, som paa sine Steder opkræves med visse Skillinger af Værksarbejdere og Tjenestetyende, bør medregnes her, men saaledes, at det antegnes særskilt.

Under „Fattigskat i rede Penge“ maa ikke regnes Pengeværdien for Naturalydelse og Lægdshold.

**) Det bedes endelig vel forstaaet, at ved Lægdslemmer menes Folk, som af Fattigkommissionen ere indlagte i Skatteydernes Huse, enten paa Omgang visse Uger og Dage hos hver, eller i Aarslægd i et og samme Hus. Ved en rigtig Besvarelse af denne Post vilde der erholdes en interessant Oplysning om denne vigtige Klasse af Fattige, om deres Antal og Fordeling paa Voxne og Børn.

***) Her kan erindres indbetalte Penge for Salg af faste Eiendomme, ligeledes for Salg af Varer, som Fattigvæsenet har ladet oparbejde, fremdeles hvad er indbetalt af udestaaende Kapitaler o. s. v.

Distrikter.	Folkemængde 1/1 1868.	Udlignet Fattigskat for Aaret:				Fattigkassernes						
		i Penge.	i Natural- ydelser.	i Lægdshold.	Sum.	1. Behold- ning fra f. Aar.	2. Fattigskat.	3a. Brænde- vinsafgift.	3b. Øl- afgift.	4. Mulkter og forskj Afgifter.	5a. Renter af Legater.	5b. Renter af andre Midler.
I. Oversigt.		Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Riget	1,720,474	661,444	122,498	164,845	948,787	70,286	627,321	84,920	27,286	13,042	3,838	3,986
Rigets Bydistrikter	283,321	259,790	440	37	260,267	18,023	247,719	75,754	13,624	7,901	1,316	1,213
Rigets Landdistrikter	1,437,153	401,654	122,058	164,808	688,520	52,263	379,602	9,166	13,662	5,141	2,522	2,773
II. Bydistr. stiftsvis.												
Kristiania Stift	133,124	168,765	116	—	168,881	8,315	156,365	34,835	4,824	4,825	621	763
Hamar Stift	5,330	1,497	—	—	1,497	94	1,447	2,472	242	171	—	—
Kristianssands Stift	71,294	43,187	156	—	43,343	6,109	42,213	18,016	3,207	2,344	276	241
Bergens Stift	33,172	24,799	168	—	24,967	1,566	26,325	7,464	2,619	229	—	143
Trondhjems Stift	31,436	17,607	—	—	17,607	1,806	17,399	11,247	2,327	207	419	44
Tromsø Stift	8,965	3,935	—	37	3,972	133	3,970	1,720	405	125	—	22
Sum	283,321	259,790	440	37	260,267	18,023	247,719	75,754	13,624	7,901	1,316	1,213
III. Landdistr. stiftsvis.												
Kristiania Stift	324,880	135,946	36,087	35,247	207,280	14,713	136,424	1,519	4,530	1,286	674	425
Hamar Stift	236,983	58,636	36,168	32,247	127,051	4,774	56,267	631	2,245	645	449	644
Kristianssands Stift	260,930	80,203	34,947	28,004	143,154	8,296	73,006	322	789	716	417	302
Bergens Stift	236,370	30,973	12,255	24,041	67,269	12,616	27,824	2,854	3,051	1,129	252	711
Trondhjems Stift	227,980	63,868	942	29,516	94,326	8,851	59,142	1,144	973	735	602	550
Tromsø Stift	149,950	32,028	1,659	15,753	49,440	3,013	26,939	2,696	2,074	630	128	141
Sum	1,437,153	401,654	122,058	164,808	688,520	52,263	379,602	9,166	13,662	5,141	2,522	2,773
IV. Bydistr. amtsvis.												
Smaalene	24,368	17,128	—	—	17,128	2,287	16,541	10,204	1,049	723	213	360
Akershus	2,826	2,215	2	—	2,217	12	2,172	1,324	162	35	43	—
Kristiania	61,510	107,530	—	—	107,530	—	97,894	12,500	2,141	2,646	265	163
Hedemarken	3,008	410	—	—	410	69	384	1,500	172	95	—	—
Kristian	2,322	1,087	—	—	1,087	25	1,063	972	70	76	—	—
Buskerud	20,603	22,256	—	—	22,256	5,087	21,438	5,413	329	875	100	230
Jarlsberg og Laurvik	23,817	19,636	114	—	19,750	929	18,320	5,394	1,143	546	—	10
Bratsberg	15,503	7,615	—	—	7,615	1,616	7,224	4,050	552	498	104	35
Nedenæs	10,109	5,005	—	—	5,005	740	4,784	5,900	75	334	129	75
Lister og Mandal	18,127	13,607	156	—	13,763	3,456	13,577	5,679	1,007	309	43	109
Stavanger	27,555	16,960	—	—	16,960	297	16,628	2,387	1,573	1,203	—	22
Bergen	28,624	21,818	—	—	21,818	452	23,994	6,364	2,105	141	—	138
Nordre Bergenhus	405	5	—	—	5	102	5	—	50	4	—	5
Romsdal	11,816	6,869	168	—	7,037	2,424	6,246	4,450	733	149	5	33
Søndre Trondhem	20,214	12,898	—	—	12,898	245	12,685	6,000	1,841	108	362	11
Nordre Trondhem	3,549	816	—	—	816	149	794	1,897	217	34	52	—
Nordland	584	120	—	37	157	—	133	—	—	—	—	—
Tromsø	4,230	1,500	—	—	1,500	—	1,500	1,300	—	48	—	8
Finmarken	4,151	2,315	—	—	2,315	133	2,337	420	405	77	—	14
Sum	283,321	259,790	440	37	260,267	18,023	247,719	75,754	13,624	7,901	1,316	1,213
V. Landdistr. amtsvis.												
Smaalene	76,790	29,621	7,829	9,806	47,256	3,126	28,402	95	357	206	163	88
Akershus	106,091	47,084	12,117	13,378	72,579	4,421	48,183	165	2,973	587	295	68
Hedemarken	117,969	38,747	16,512	16,964	72,223	1,574	37,925	631	1,332	377	293	599
Kristian	119,014	19,889	19,656	15,283	54,828	3,200	18,342	—	913	268	156	45
Buskerud	78,936	33,462	14,415	4,794	52,671	3,486	32,862	986	660	331	190	145
Jarlsberg og Laurvik	63,063	25,779	1,726	7,269	34,774	3,680	26,977	273	540	162	26	124
Bratsberg	65,412	26,667	10,300	11,885	48,852	1,199	24,321	—	405	158	153	139
Nedenæs	59,229	21,298	11,890	4,416	37,604	1,202	19,309	—	81	72	136	44
Lister og Mandal	56,330	18,183	4,222	3,369	25,774	3,299	16,708	322	153	159	82	88
Stavanger	80,019	14,055	8,535	8,334	30,924	2,596	12,668	—	150	327	46	31
Søndre Bergenhus	114,203	18,614	7,871	7,843	34,328	5,188	17,134	1,055	1,208	667	93	599
Nordre Bergenhus	85,420	9,931	1,709	13,219	24,859	4,715	8,329	1,572	1,641	301	159	54
Romsdal	95,533	13,737	3,109	11,435	28,281	5,315	12,683	511	521	397	122	210
Søndre Trondhem	90,334	27,142	229	9,275	36,646	2,455	26,028	558	256	270	332	326
Nordre Trondhem	78,860	25,417	279	11,785	37,481	3,794	22,792	302	398	229	148	72
Nordland	90,809	18,431	1,490	10,493	30,414	2,264	15,117	2,149	1,088	320	80	52
Tromsø	42,258	8,975	—	5,119	14,094	291	6,767	—	111	148	13	40
Finmarken	16,883	4,622	169	141	4,932	458	5,055	547	875	162	35	49
Sum	1,437,153	401,654	122,058	164,808	688,520	52,263	379,602	9,166	13,662	5,141	2,522	2,773

Indtægter for Aaret 1868.

kontante Indtægter i Aaret:											Summen af Rubrikkerne 3 a til 9 samt Rubrik 15.	Forrige Sum samt Summen af den udlignede Fattigskat. (Totalsum.)	Distrikter.
6. Gaver, Fattigblokpenge.	7. Tilskud for Sindsyge.	8. Erstatninger fra Private.	9. Erstatninger fra Fattigdistrikter.	10. Istedet for Naturalydelse.	11. Laan.	12. Forskud.	13. Efter Decision til forr. Regnsk.	14. For solgte Eienomme. o. s. v.	15. Forskjellige Indtægter.	Sum.			
Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	I. Oversigt.
6,994	32,843	14,195	69,851	6,254	103,082	37,643	2,397	20,128	18,148	1,142,214	275,103	1,223,890	Riget.
1,044	287	5,712	45,630	25	34,865	6,756	213	3,918	8,274	472,274	160,755	421,022	Rigets Bydistrikter.
5,950	32,556	8,483	24,221	6,229	68,217	30,887	2,184	16,210	9,874	669,940	114,348	802,868	Rigets Landdistrikter.
													II. Bydistr. stiftsvis.
853	252	2,437	28,818	25	5,170	218	43	1,348	2,093	251,805	80,321	249,202	Kristiania Stift.
—	—	29	594	—	200	2	17	178	730	6,176	4,238	5,735	Hamar Stift.
1	—	1,805	5,555	—	4,247	2,709	104	1,715	227	88,769	31,672	75,015	Kristianssands Stift.
—	—	60	4,330	—	8,636	—	20	549	1,454	53,395	16,299	41,266	Bergens Stift.
143	25	1,181	4,552	—	15,012	534	24	128	3,760	58,808	23,905	41,512	Trondhjems Stift.
47	10	200	1,781	—	1,600	3,293	5	—	10	13,321	4,320	8,292	Tromsø Stift.
1,044	287	5,712	45,630	25	34,865	6,756	213	3,918	8,274	472,274	160,755	421,022	Sum.
													III. Landdistr. stiftsv.
449	6,421	1,865	9,330	1,958	20,853	5,128	1,026	2,776	4,132	213,509	30,631	237,911	Kristiania Stift.
649	5,238	1,201	1,733	1,706	15,396	5,115	169	2,224	1,037	100,123	14,472	141,523	Hamar Stift.
435	7,763	1,146	4,882	1,294	11,202	4,365	205	4,639	1,228	121,007	18,000	161,154	Kristianssands Stift.
1,523	3,620	859	2,145	911	2,109	885	234	2,001	1,509	64,233	17,653	84,922	Bergens Stift.
1,739	6,033	2,339	3,036	168	2,943	5,020	358	2,936	1,468	98,037	18,619	112,945	Trondhjems Stift.
1,155	3,481	1,073	3,095	192	15,714	10,374	192	1,634	500	73,031	14,973	64,413	Tromsø Stift.
5,950	32,556	8,483	24,221	6,229	68,217	30,887	2,184	16,210	9,874	669,940	114,348	802,868	Sum.
													IV. Bydistr. amtsvis.
797	—	413	3,477	—	2,400	25	17	251	194	38,951	17,430	34,558	Smaalenene.
1	2	9	237	1	70	—	2	9	37	4,116	1,850	4,067	Akershus.
—	—	1,071	21,611	—	—	—	—	422	1,359	140,072	41,756	149,286	Kristiania.
—	—	29	444	—	—	2	17	—	43	2,755	2,283	2,693	Hedemarken.
—	—	—	150	—	200	—	—	178	687	3,421	1,955	3,042	Kristian.
—	250	291	1,738	24	—	74	19	247	45	36,160	9,271	31,527	Buskerud.
55	—	653	1,755	—	2,700	119	5	419	458	32,506	10,014	29,764	Jarlsberg og Laurvik.
—	—	575	1,134	—	1,600	1,256	37	210	63	18,954	7,011	14,626	Bratsberg.
—	—	77	519	—	1,115	329	7	163	21	14,268	7,130	12,135	Nedenæs.
—	—	916	3,006	—	80	31	6	1,272	67	29,558	11,136	24,899	Lister og Mandal.
1	—	237	896	—	1,452	1,093	54	70	76	25,989	6,395	23,355	Stavanger.
—	—	—	3,580	—	8,636	—	1	466	1,296	47,173	13,624	35,442	Bergen.
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	169	62	67	Nordre Bergenhus.
139	25	227	1,116	—	207	—	42	206	267	16,269	7,144	14,181	Romsdal.
—	—	988	4,024	—	14,805	—	—	—	3,583	44,652	16,917	29,815	Søndre Trondhjem.
4	—	26	159	—	—	534	1	5	68	3,940	2,457	3,273	Nordre Trondhjem.
4	—	1	3	—	—	118	—	—	—	259	8	165	Nordland.
17	—	45	953	—	—	1,393	1	—	—	5,265	2,371	3,871	Tromsø.
26	10	154	825	—	1,600	1,782	4	—	10	7,797	1,941	4,256	Finmarken.
1,044	287	5,712	45,630	25	34,865	6,756	213	3,918	8,274	472,274	160,755	421,022	Sum.
													V. Landdistr. amtsvis.
36	1,209	632	1,604	186	2,485	1,240	160	897	728	41,614	5,118	52,374	Smaalenene.
73	1,517	620	5,330	238	13,112	1,858	571	1,052	598	81,661	12,226	84,805	Akershus.
644	2,980	781	1,263	395	11,492	2,751	14	1,460	819	65,330	9,719	81,942	Hedemarken.
5	2,258	420	470	1,311	3,904	2,364	155	764	218	34,793	4,753	59,581	Kristian.
81	2,411	273	1,489	1,269	3,398	590	135	791	1,080	50,177	7,646	60,317	Buskerud.
259	1,284	340	907	265	1,858	1,440	160	36	1,726	40,057	5,641	40,415	Jarlsberg og Laurvik.
17	1,959	274	1,595	537	4,965	1,553	24	1,054	435	38,788	5,135	53,987	Bratsberg.
101	1,835	130	1,218	220	3,196	751	95	412	361	29,163	3,978	41,582	Nedenæs.
33	2,797	284	991	53	1,633	1,636	17	1,975	280	30,510	5,189	30,963	Lister og Mandal.
284	1,172	458	1,078	484	1,408	425	69	1,198	152	22,546	3,698	34,622	Stavanger.
900	1,074	356	1,102	222	1,225	327	214	1,365	801	33,530	7,855	42,183	Søndre Bergenhus.
372	1,864	319	439	329	349	330	13	485	566	21,837	7,287	32,146	Nordre Bergenhus.
894	2,006	501	923	388	940	925	192	307	365	27,200	6,450	34,731	Romsdal.
628	1,914	755	1,109	67	1,331	2,117	95	817	902	39,960	7,050	43,696	Søndre Trondhjem.
468	2,795	1,267	1,608	73	1,207	2,206	78	1,963	343	39,743	7,630	45,111	Nordre Trondhjem.
861	2,925	704	1,399	103	6,395	3,934	91	859	256	38,597	9,834	40,248	Nordland.
203	296	129	326	59	5,686	3,010	96	607	31	17,813	1,297	15,391	Tromsø.
91	260	240	1,370	30	3,633	3,430	5	168	213	16,621	3,842	8,774	Finmarken.
5,950	32,556	8,483	24,221	6,229	68,217	30,887	2,184	16,210	9,874	669,940	114,348	802,868	Sum.

Distrikter. K = Kjøbstad; L = Lade- sted; VB = Verk eller Brug.	Folke- mængde 1/1 1868.	Udlignet Fattigskat for Aaret:				Fattigkassernes						
		i Penge.	i Natural- ydelse.	i Lægdshold.	Sum.	1. Behold- ning fra f. Aar.	2. Fattigskat.	3a. Brænde- vinsafgift.	3b. Øl- afgift.	4. Mulkter og forskj. Afgifter.	5a. Renter af Legater.	5b. Renter af andre Midler.
VI. De enkelte Byer.												
<i>(Smaalønes Amt.)</i>												
1. Fredrikshald . . . K	9,575	Spd. 9,910	Spd. —	Spd. —	Spd. 9,910	Spd. —	Spd. 9,582	Spd. 3,556	Spd. —	Spd. 371	Spd. 78	Spd. 200
2. Fredriksstad . . . -	7,464	3,174	—	—	3,174	—	3,069	2,445	794	205	135	—
3. Sarpsborg -	3,191	—	—	—	—	34	—	3,236	—	67	—	13
4. Moss -	4,138	4,044	—	—	4,044	2,253	3,890	967	255	80	—	147
<i>(Akershus Amt.)</i>												
1. Soon L	724	654	—	—	654	—	610	300	69	3	—	—
2. Hølen -	285	174	—	—	174	—	174	150	—	4	26	—
(-) Hvitsten, (Vestbya) -	176	124	2	—	126	12	125	—	3	1	2	—
3. Drøbak K	1,641	1,263	—	—	1,263	—	1,263	874	90	27	15	—
<i>(Kristiania Amt.)</i>												
Kristiania K	61,510	107,530	—	—	107,530	—	97,894	12,500	2,141	2,646	265	163
<i>(Hedemarkens Amt.)</i>												
1. Kongsvinger K	1,044	410	—	—	410	69	384	300	—	44	—	—
2. Hamar -	1,964	—	—	—	—	—	—	1,200	172	51	—	—
<i>(Kristians Amt.)</i>												
1. Gjøvik K	662	307	—	—	307	—	292	300	—	27	—	—
2. Lillehammer -	1,660	780	—	—	780	25	771	672	70	49	—	—
<i>(Buskeruds Amt.)</i>												
1. Drammen K	14,000	12,808	—	—	12,808	4,170	12,403	3,833	—	577	28	15
(-) Holmsbo (Huruma) L	405	233	—	—	233	70	201	13	5	4	23	—
2. Hønefos K	1,098	301	—	—	301	283	298	300	85	58	—	—
3. Kongsberg -	5,100	3,651	—	—	3,651	194	3,273	1,267	239	236	49	185
4. Do. öff. Fattigv. VB	5,100	4,690	—	—	4,690	370	4,690	—	—	—	—	30
5. Do. Jernverk . . . -	5,100	573	—	—	573	—	573	—	—	—	—	—
<i>(Jarlsberg og Laurviks Amt.)</i>												
1. Svelvik L	1,591	807	—	—	807	506	162	133	33	47	—	8
2. Holmestrand K	2,153	2,357	—	—	2,357	92	2,357	608	70	32	—	—
3. Horten L	6,372	4,799	—	—	4,799	—	4,360	707	168	49	—	—
4. Aasgaardsstrand . . -	452	164	—	—	164	—	131	100	—	5	—	—
5. Tønsberg K	4,865	5,000	—	—	5,000	156	4,959	667	371	196	—	—
6. Sandefjord -	1,922	400	—	—	400	175	400	200	73	73	—	—
7. Laurvik -	6,462	4,891	—	—	4,891	—	4,733	2,979	428	142	—	2
8. Fritsø Jernverk . . VB	6,462	1,218	114	—	1,332	—	1,218	—	—	2	—	—
<i>(Bratsbergs Amt.)</i>												
1. Skien K	4,758	2,465	—	—	2,465	1,131	2,444	1,350	255	117	23	2
2. Porsgrund -	2,762	2,036	—	—	2,036	—	2,000	767	112	105	2	2
3. Brevik -	2,264	662	—	—	662	135	656	800	105	73	11	—
4. Stathelle L	507	—	—	—	—	9	—	300	—	—	—	6
5. Langesund -	935	151	—	—	151	146	151	—	—	13	68	9
6. Kragerø K	4,277	2,301	—	—	2,301	195	1,973	833	80	190	—	16
<i>(Nedens Amt.)</i>												
1. Østerrisør K	2,418	1,721	—	—	1,721	—	1,714	500	75	14	78	51
2. Tvedestrand L	1,140	—	—	—	—	—	—	900	—	25	—	—
3. Arendal K	3,672	1,619	—	—	1,619	—	1,427	3,200	—	257	31	15
4. Grimstad -	1,585	700	—	—	700	113	695	1,000	—	21	20	9
5. Lillesand L	1,294	965	—	—	965	627	948	300	—	17	—	—
<i>(Lister og Mandals Amt.)</i>												
1. Kristianssand K	11,059	10,360	—	—	10,360	3,259	10,339	4,433	880	258	—	30
2. Mandal L	4,003	2,317	—	—	2,317	—	2,317	833	—	9	—	34
3. Farsund a -	1,456	330	—	—	330	197	322	413	44	16	—	—
4. Flekkefjord K	1,609	600	156	—	756	—	599	—	83	26	43	45
<i>(Stavanger Amt.)</i>												
1. Soggendal L	561	115	—	—	115	28	115	70	28	23	—	—
2. Ekersund -	2,273	1,725	—	—	1,725	—	852	667	125	36	—	—
3. Sandnæs -	1,082	412	—	—	412	30	312	—	60	10	—	—
4. Stavanger K	17,678	12,654	—	—	12,654	197	13,349	1,650	925	919	—	21
5. Skudsnæshavn . . . L	1,306	380	—	—	380	1	372	—	80	32	—	—
6. Kobbervik -	842	324	—	—	324	41	292	—	100	3	—	—
7. Haugesund K	3,813	1,350	—	—	1,350	—	1,336	—	255	180	—	1

Indtægter for Aaret 1868.

kontante Indtægter i Aaret:											Summen af Rubrikkerne 3 a til 9 samt Rubrik 15.	Førrige Sum samt Summen af den udlignede Fattigskat. (Totalsum.)	Distrikter.
6. Gaver, Fattigblokpenge.	7. Tilskud for Sindsyge.	8. Erstatninger fra Private.	9. Erstatninger fra Fattigdistrikter.	10. Istedet for Naturalydelse.	11. Laan.	12. Forskud.	13. Efter Decision til forr. Regnsk.	14. For solgte Eienomme. o. s. v.	15. Forskjellige Indtægter.	Sum.			
Spd. 770	Spd. —	Spd. 344	Spd. 1,297	Spd. —	Spd. 1,700	Spd. —	Spd. 1	Spd. —	Spd. 75	Spd. 17,974	Spd. 6,691	Spd. 16,601	VI. De enkelte Byer. (Smaalenes Amt.) 1. Fredrikshald. 2. Fredriksstad. 3. Sarpsborg. 4. Moss. (Akershus Amt.) 1. Soon. 2. Hølen. (-) Hvitsten, (Vestby a) 3. Drøbak. (Kristiania Amt.) Kristiania. (Hedemarkens Amt.) 1. Kongsvinger. 2. Hamar. (Kristians Amt.) 1. Gjøvik. 2. Lillehammer. (Buskeruds Amt.) 1. Drammen. 302 (-) Holmsbo (Hurum a) 2. Hønefos. 823 3. Kongsberg. 6,690 4. Do. off. Fattigv. 4,786 5. Do. Jernverk. 583 (Jarlsb. og Laurv. Amt.) 1. Svelvik. 1,155 2. Holmestrand. 3,512 3. Horten. 6,985 4. Aasgaardsstrand. 111 275 5. Tønsberg. 1,518 6,518 6. Sandefjord. 427 827 7. Laurvik. 4,193 9,084 8. Fritsø Jernverk. 1,346 (Bratsbergs Amt.) 1. Skien. 4,681 2. Porsgrund. 1,338 3,374 3. Brevik. 1,009 1,671 4. Stathelle. 308 308 5. Langesund. 132 283 6. Kragerø. 2,008 4,309 (Nedenæs Amt.) 1. Østerrisør. 966 2,687 2. Tvedestrand. 944 944 3. Arendal. 5,065 3,638 5,257 4. Grimstad. 2,074 1,242 1,942 5. Lillesand. 340 1,305 (Lister og Mandals Amt.) 1. Kristianssand. 8,839 19,199 2. Mandal. 1,332 3,649 3. Farsund, a. 1,113 586 916 4. Flekkefjord. 2,177 379 1,135 (Stavanger Amt.) 1. Soggendal. 160 275 2. Ekersund. 1,870 924 2,649 3. Sandnæs. 448 86 498 4. Stavanger. 19,063 4,417 17,071 5. Skudsnæshavn. 112 492 6. Kobbervik. 452 107 431 7. Haugesund. 2,677 589 1,939
—	—	44	926	—	—	—	12	—	1	7,631	4,550	7,724	
27	—	25	436	—	700	25	—	70	81	4,714	3,885	3,885	
—	—	—	818	—	—	—	4	181	37	8,632	2,304	6,348	
—	—	—	61	—	—	—	—	—	37	1,080	470	1,124	
—	—	—	34	—	70	—	2	9	—	469	214	388	
—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	149	11	137	
1	—	8	140	—	—	—	—	—	—	2,418	1,155	2,418	
—	—	1,071	21,611	—	—	—	—	422	1,359	140,072	41,756	149,286	
—	—	10	123	—	—	2	17	—	—	949	477	887	
—	—	19	321	—	—	—	—	—	43	1,806	1,806	1,806	
—	—	—	40	—	200	—	—	8	37	904	404	711	
—	—	—	110	—	—	—	—	170	650	2,517	1,551	2,331	
—	—	92	990	—	—	—	19	70	—	22,197	5,535	18,343	
—	16	3	5	24	—	—	—	23	—	387	69	302	
—	—	5	71	—	—	—	—	—	3	1,103	522	823	
—	234	157	672	—	—	74	—	—	—	6,580	3,039	6,690	
—	—	24	—	—	—	—	—	154	42	5,310	96	4,786	
—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	583	10	583	
—	—	175	—	—	—	—	4	—	14	1,082	410	1,217	
2	—	—	299	—	—	—	1	367	144	3,972	1,155	3,512	
—	—	—	1,012	—	—	—	—	—	250	6,546	2,186	6,985	
—	—	3	3	—	—	119	—	—	—	361	111	275	
38	—	80	142	—	2,700	—	—	44	24	9,377	1,518	6,518	
—	—	58	—	—	—	—	—	—	23	1,002	427	827	
15	—	325	299	—	—	—	—	8	3	8,934	4,193	9,084	
—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	1,232	14	1,346	
—	—	10	426	—	—	255	8	77	33	6,131	2,216	4,681	
—	—	78	249	—	—	1,001	—	28	23	4,367	1,338	3,374	
—	—	—	20	—	600	—	—	—	—	2,400	1,009	1,671	
—	—	—	—	—	—	—	—	85	2	402	308	308	
—	—	—	42	—	—	—	29	20	—	478	132	283	
—	—	487	397	—	1,000	—	—	—	5	5,176	2,008	4,309	
—	—	35	213	—	295	325	7	163	—	3,470	966	2,687	
—	—	—	19	—	800	—	—	—	—	1,744	944	944	
—	—	42	93	—	—	—	—	—	—	5,065	3,638	5,257	
—	—	—	192	—	20	4	—	—	—	2,074	1,242	1,942	
—	—	—	2	—	—	—	—	—	21	1,915	340	1,305	
—	—	912	2,264	—	—	—	2	—	62	22,439	8,839	19,199	
—	—	—	456	—	80	—	—	100	—	3,829	1,332	3,649	
—	—	—	109	—	—	8	—	—	4	1,113	586	916	
—	—	4	177	—	—	23	4	1,172	1	2,177	379	1,135	
—	—	11	—	—	55	—	47	50	28	455	160	275	
—	—	6	42	—	—	90	4	—	48	1,870	924	2,649	
—	—	—	16	—	—	—	—	20	—	448	86	498	
—	—	185	717	—	1,097	—	3	—	—	19,063	4,417	17,071	
—	—	—	—	—	—	539	—	—	—	1,024	112	492	
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	452	107	431	
1	—	31	121	—	300	452	—	—	—	2,677	589	1,939	

A. No. 2.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets

Distrikter. K = Kjøbstad; L = Lade- sted; VB = Verk eller Brug.	Folke- mængde 1/4 1868.	Udlignet Fattigskat for Aaret:				Fattigkassernes						
		i Penge.	i Natural- ydelse.	i Lægdshold.	Sum.	1. Behold- ning fra förr. Aar.	2. Fattigskat.	3a. Brænde- vinsafgift.	3b. Øl- afgift.	4. Mulkter og forskj. Afgifter.	5a. Renter af Legater.	5b. Renter af andre Midler.
VI. De enkelte Byer. (fortsat.)												
(Bergens Amt.)		Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Bergen a K	28,624	21,818	—	—	21,818	452	23,994	6,364	2,105	141	—	138
(Nordre Bergenhus Amt.)												
Florø L	405	5	—	—	5	102	5	—	50	4	—	5
(Romsdals Amt.)												
1. Aalesund K	4,143	2,976	168	—	3,144	1,012	2,326	1,100	464	84	—	—
2. Molde -	1,720	1,110	—	—	1,110	—	1,136	350	—	3	—	27
3. Kristiansund . . . -	5,953	2,783	—	—	2,783	1,412	2,784	3,000	269	62	5	6
(Søndre Trondhjems Amt.)												
Trondhjem K	20,214	12,898	—	—	12,898	245	12,685	6,000	1,841	108	362	11
(Nordre Trondhjems Amt.)												
1. Levanger K	1,032	257	—	—	257	—	257	800	162	9	32	—
2. Stenkjær L	1,234	59	—	—	59	149	61	630	—	20	—	—
3. Namsos -	1,283	500	—	—	500	—	476	467	55	5	20	—
(Nordlands Amt.)												
(-) Bodø a K	584	120	—	37	157	—	133	—	—	—	—	—
(Tromsø Amt.)												
Tromsø K	4,230	1,500	—	—	1,500	—	1,500	1,300	—	48	—	8
(Finmarkens Amt.)												
1. Hammerfest K	1,733	842	—	—	842	—	842	300	225	50	—	—
2. Vardø a -	945	393	—	—	393	133	369	90	150	16	—	—
3. Vadsø a -	1,473	1,080	—	—	1,080	—	1,126	30	30	11	—	14
Sum	283,321	259,790	440	37	260,267	18,023	247,719	75,754	13,624	7,901	1,316	1,213
VII. Landdistrikterne fogderivis.												
(Smaalønes Amt.)												
Ide og Marker	21,307	8,229	2,742	2,854	13,825	241	7,660	—	25	67	22	36
Rakkestad	28,558	5,880	3,748	4,162	13,790	1,696	6,155	—	99	79	116	14
Mosse	26,925	15,512	1,339	2,790	19,641	1,189	14,587	95	233	60	25	38
(Akershus Amt.)												
Aker og Follo	41,567	28,601	1,853	2,267	32,721	2,589	28,944	80	1,380	320	186	53
Nedre Romerike	29,283	7,689	5,161	5,030	17,880	534	7,627	—	701	74	—	—
Øvre Romerike	35,241	10,794	5,103	6,081	21,978	1,298	11,612	85	892	193	109	15
(Hedemarkens Amt.)												
Vinger og Odalen	24,909	8,103	3,869	1,200	13,172	289	6,898	—	73	—	7	—
Solør	22,280	6,004	3,509	1,430	10,943	257	6,192	327	415	43	65	23
Hedemarken	40,172	10,163	8,625	9,337	28,125	515	10,557	150	251	59	168	183
Søndre Østerdalen	16,482	11,276	90	1,120	12,486	80	11,387	120	579	69	4	60
Nordre Østerdalen	14,126	3,201	419	3,877	7,497	433	2,891	34	14	206	49	333
(Kristians Amt.)												
Toten	24,127	4,397	2,497	5,199	12,093	1,185	4,000	—	151	28	—	4
Søndre Gudbrandsdalen	24,987	4,583	5,922	3,077	13,582	528	4,397	—	343	24	12	15
Nordre Gudbrandsdalen	24,660	3,403	5,109	678	9,190	169	2,700	—	258	114	138	—
Hadeland og Land	25,451	4,606	4,703	4,487	13,796	935	4,278	—	126	53	6	12
Valders	19,789	2,900	1,425	1,842	6,167	383	2,967	—	35	49	—	14
(Buskeruds Amt.)												
Buskerud	38,421	22,856	7,463	1,037	31,356	1,147	22,346	553	562	163	186	117
Ringerike	13,180	3,233	1,717	1,501	6,451	720	3,387	80	9	54	—	1
Hallingdal	14,283	3,353	1,371	2,122	6,846	976	3,257	333	89	40	2	6
Numedal og Sandsver	13,052	4,020	3,864	134	8,018	643	3,872	20	—	74	2	21
(Jarlsberg og Laurviks Amt.)												
Jarlsberg	42,831	19,417	1,432	3,989	24,838	2,261	19,717	—	346	129	12	39
Laurvik	20,232	6,362	294	3,280	9,936	1,419	7,260	273	194	33	14	85

Indtægter for Aaret 1868.

kontante Indtægter i Aaret:											Summen af Rubrikkerne 3 a til 9 samt Rubrik 15.	Forrige Sum samt Summen af den udlignede Fattigskat. (Totalsum.)	Distrikter.	
6. Gaver, Fattigblokpenge.	7. Tilskud for Sindsyge.	8. Erstatninger fra Private.	9. Erstatninger fra Fattigdistrikter.	10. Istedetfor Naturalydelse.	11. Laan.	12. Forskud.	13. Efter Decision til forr. Regnsk.	14. For solgte Eieendomme. o. s. v.	15. Forskjellige Indtægter.	Sum.				
Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	VI. De enkelte Byer. (fortsat.)
—	—	—	3,580	—	8,636	—	1	466	1,296	47,173	13,624	35,442	(Bergens Amt.) Bergen, a.	
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	169	62	67	(Nordre Bergenhus Amt.) Florø.	
—	—	60	747	—	—	—	19	83	158	6,053	2,613	5,757	(Romsdals Amt.) 1. Aalesund.	
28	—	—	31	—	207	—	20	—	—	1,802	439	1,549	2. Molde.	
111	25	167	338	—	—	—	3	123	109	8,414	4,092	6,875	3. Kristiansund.	
—	—	988	4,024	—	14,805	—	—	—	3,583	44,652	16,917	29,815	(Søndre Trondhjems Amt.) Trondhjem.	
4	—	—	29	—	—	534	—	—	68	1,895	1,104	1,361	(Nordre Trondhjems Amt.) 1. Levanger.	
—	—	26	14	—	—	—	1	5	—	906	690	749	2. Stenkjær.	
—	—	—	116	—	—	—	—	—	—	1,139	663	1,163	3. Namsos.	
4	—	1	3	—	—	118	—	—	—	259	8	165	(Nordlands Amt.) (—) Bodø a.	
17	—	45	953	—	—	1,393	1	—	—	5,265	2,371	3,871	(Tromsø Amt.) Tromsø.	
20	—	111	—	—	700	—	1	—	5	2,254	711	1,553	(Finmarkens Amt.) 1. Hammerfest.	
—	10	40	327	—	—	413	—	—	—	1,548	633	1,026	2. Vardø a.	
6	—	3	498	—	900	1,369	3	—	5	3,995	597	1,677	3. Vadsø a.	
1,044	287	5,712	45,630	25	34,865	6,756	213	3,918	8,274	472,274	160,755	421,022	Sum.	
—	489	231	338	54	1,289	25	56	790	228	11,551	1,436	15,261	VII. Landdistr. fogderivis.	
35	190	265	469	14	400	116	14	107	314	10,083	1,581	15,371	(Smaalenenes Amt.) Ide og Marker.	
1	530	136	797	118	796	1,099	90	—	186	19,980	2,101	21,742	Rakkestad.	
33	402	269	3,601	12	7,564	490	237	326	253	46,739	6,577	39,298	Mosse.	
36	273	160	383	61	1,643	495	182	157	268	12,594	1,895	19,775	(Akershus Amt.) Aker og Follo.	
4	842	191	1,346	165	3,905	873	152	569	77	22,328	3,754	25,732	Nordre Romerike.	
303	496	28	95	1	—	1,301	—	582	127	10,200	1,129	14,301	(Hedemarkens Amt.) Vinger og Odalen.	
92	563	219	213	56	7,402	535	—	528	55	16,985	2,015	12,958	Solør.	
—	772	256	579	236	1,590	851	4	103	311	16,585	2,729	30,854	Hedemarken.	
249	461	219	177	89	2,500	—	10	247	109	16,360	2,047	14,533	Søndre Østerdalen.	
—	688	59	199	13	—	64	—	—	217	5,200	1,799	9,296	Nordre Østerdalen.	
—	508	115	92	8	982	166	2	481	—	7,722	898	12,991	(Kristians Amt.) Toten.	
—	497	98	85	3	797	1,852	20	189	44	8,904	1,118	14,700	Søndre Gudbrandsdalen.	
—	376	94	127	8	350	98	104	47	99	4,682	1,206	10,396	Nordre Gudbrandsdalen.	
5	474	107	134	1,291	1,705	70	10	15	42	9,263	959	14,755	Hadeland og Land.	
—	403	6	32	1	70	178	19	32	33	4,222	572	6,739	Valders.	
80	1,082	114	970	981	3,280	—	6	579	364	32,530	4,191	35,547	(Buskeruds Amt.) Buskerud.	
—	543	96	315	47	—	89	—	2	455	5,798	1,553	8,004	Ringerike.	
—	501	14	83	144	—	464	129	2	51	6,091	1,119	7,965	Hallingdal.	
1	285	49	121	97	118	37	—	208	210	5,758	783	8,801	Numedal og Sandsver.	
108	1,179	172	743	165	1,760	1,014	126	2	146	27,919	2,874	27,712	(Jarlsberg og Laurviks Amt.) Jarlsberg.	
151	105	168	164	100	98	426	34	34	1,580	12,138	2,767	12,703	Laurvik.	

A. No. 2.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets

Distrikter.	Folke- mængde 1/1 1868.	Udlignet Fattigskat for Aaret:				Fattigkassernes						
		i Penge.	i Natural- ydelse.	i Lægds- hold.	Sum.	1. Behold- ning fra forr. Aar.	2. Fattigskat.	3a. Brænde- vinsafgift.	3b. Øl- afgift.	4. Mulkter og forskj. Ågifter.	5a. Renter af Legater.	5b. Renter af andre Midler.
VII. Landdistrikterne fogderis. (fortsat.)												
<i>(Bratsborgs Amt.)</i>												
Bamble	21,191	9,732	2,611	1,964	14,307	479	9,393	—	77	36	69	39
Nedre Telemarken . . .	19,712	10,089	1,974	3,050	15,113	261	8,411	—	308	76	79	1
Øvre Telemarken . . .	24,509	6,846	5,715	6,871	19,432	459	6,517	—	20	46	5	99
<i>(Nedenæs Amt.)</i>												
Nedenæs	49,268	19,612	7,530	2,774	29,916	1,156	17,629	—	81	34	136	30
Sætersdalen	9,961	1,686	4,360	1,642	7,688	46	1,680	—	—	38	—	14
<i>(Lister og Mandals Amt.)</i>												
Mandal	27,737	9,992	2,760	1,973	14,725	2,166	9,073	185	77	51	75	77
Lister	28,593	8,191	1,462	1,396	11,049	1,133	7,635	137	76	108	7	11
<i>(Stavanger Amt.)</i>												
Jæderen og Dalerne . .	32,361	6,549	4,755	2,833	14,137	1,917	5,424	—	—	205	—	16
Ryfylke	47,658	7,506	3,780	5,501	16,787	679	7,244	—	150	122	46	15
<i>(Søndre Bergenhus Amt.)</i>												
Søndhordland	33,650	4,881	3,661	2,502	11,044	1,813	4,639	66	135	381	10	59
Hardanger og Vos . . .	24,489	2,784	2,772	2,106	7,662	1,566	2,549	—	216	52	34	387
Nordhordland	56,064	10,949	1,438	3,235	15,622	1,809	9,946	989	857	234	49	153
<i>(Nordre Bergenhus Amt.)</i>												
Sogn	35,650	4,281	669	7,056	12,006	2,034	3,307	724	490	177	46	12
Sønd- og Nordfjord . .	49,770	5,650	1,040	6,163	12,853	2,681	5,022	848	1,151	124	113	42
<i>(Romsdals Amt.)</i>												
Søndmøre	36,747	2,428	2,675	2,979	8,082	2,713	2,361	227	202	161	—	58
Romsdal	24,092	3,894	202	3,980	8,076	905	3,536	276	189	138	8	43
Nordmøre	34,694	7,415	232	4,476	12,123	1,697	6,786	8	130	98	114	109
<i>(Søndre Trondhjems Amt.)</i>												
Ørkedal	17,056	6,595	85	1,940	8,620	527	6,346	—	62	22	23	83
Guldal	18,778	4,721	50	2,597	7,368	245	4,856	466	12	49	274	113
Strinden og Selbu . . .	21,851	8,318	56	2,048	10,422	1,391	7,872	—	10	8	11	79
Fosen	32,649	7,508	38	2,690	10,236	292	6,954	92	172	191	24	51
<i>(Nordre Trondhjems Amt.)</i>												
Stjør- og Værdalen . .	33,167	12,750	279	4,227	17,256	2,320	10,412	10	188	64	10	48
Inderøen	26,053	7,706	—	4,059	11,765	911	7,567	—	18	36	34	19
Namdalen	19,640	4,961	—	3,499	8,460	563	4,813	292	192	129	104	5
<i>(Nordlands Amt.)</i>												
Søndre Helgeland . . .	23,489	5,038	432	2,441	7,911	267	4,626	295	403	84	72	—
Nordre Helgeland . . .	17,464	3,407	1,031	2,604	7,042	1,280	2,667	280	97	52	8	31
Salten	27,539	5,176	—	4,539	9,715	361	4,077	268	10	62	—	12
Lofoten og Vesteraalen	22,317	4,810	27	909	5,746	356	3,747	1,306	578	122	—	9
<i>(Tromsø Amt.)</i>												
Senjen og Tromsø . . .	42,258	8,975	—	5,119	14,094	291	6,767	—	111	148	13	40
<i>(Finmarkens Amt.)</i>												
Alten	5,851	1,204	169	129	1,502	—	2,363	75	251	56	—	15
Hammerfest	4,429	1,451	—	12	1,463	141	901	84	209	27	—	—
Tanen	3,883	549	—	—	549	229	396	308	205	51	3	24
Varanger	2,720	1,418	—	—	1,418	88	1,395	80	210	28	32	10
Sum	1,437,153	401,654	122,058	164,808	688,520	52,263	379,602	9,166	13,662	5,141	2,522	2,773

Indtægter for Aaret 1868.

kontante Indtægter i Aaret:											Summen af Rubrikkerne 3 a til 9 samt Rubrik 15.	Forrige Sum samt Summen af den udlignede Fattigskat. (Totalsum.)	Distrikter.
6. Gaver, Fattigblokpenge.	7. Tilskud for Sindsyge.	8. Erstatninger fra Private.	9. Erstatninger fra Fattigdistrikter.	10. Istedetfor Naturaltydelser.	11. Laan.	12. Forskud.	13. Efter Decision til forr. Regnsk.	14. For solgte Eieendomme. o. s. v.	15. Forskellige Indtægter.	Sum.			
Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	VII. Landdistrikterne fogderivis. (fortsat.)
—	1,245	17	883	229	800	916	1	10	93	14,287	2,459	16,766	(Bratsbergs Amt.)
17	536	40	514	193	3,147	151	15	944	110	14,803	1,681	16,794	Bamble.
—	178	217	198	115	1,018	486	8	100	232	9,698	995	20,427	Nedre Telemarken.
													Øvre Telemarken.
													(Nedenæs Amt.)
101	1,242	117	1,215	220	3,089	738	89	412	300	26,589	3,256	33,172	Nedenæs.
—	593	13	3	—	107	13	6	—	61	2,574	722	8,410	Sætersdalen.
													(Lister og Mandals Amt.)
27	1,118	128	878	12	802	507	12	1,739	156	17,083	2,772	17,497	Mandal.
6	1,679	156	113	41	831	1,129	5	236	124	13,427	2,417	13,466	Lister.
													(Stavanger Amt.)
134	359	307	464	359	891	325	60	519	60	11,040	1,545	15,682	Jæderen og Dalerne.
150	813	151	614	125	517	100	9	679	92	11,506	2,153	18,940	Ryfylke.
													(Søndre Bergenhus Amt.)
245	565	93	286	104	37	112	208	121	290	9,164	2,130	13,174	Søndhordland.
51	350	44	21	44	59	20	1	431	77	5,902	1,232	8,894	Hardanger og Vos.
604	159	219	795	74	1,129	195	5	813	434	18,464	4,493	20,115	Nordhordland.
													(Nordre Bergenhus Amt.)
124	526	276	93	291	200	184	12	21	186	8,703	2,654	14,660	Sogn.
248	1,338	43	346	38	149	146	1	464	380	13,134	4,633	17,486	Sønd- og Nordfjord.
													(Romsdals Amt.)
251	682	184	604	360	535	228	7	151	142	8,866	2,511	10,593	Søndmøre.
300	468	190	124	23	232	348	4	81	100	6,965	1,836	9,912	Romsdal.
343	856	127	195	5	173	349	181	75	123	11,369	2,103	14,226	Nordmøre.
													(Søndre Trondhjems Amt.)
121	439	52	175	55	—	—	58	210	134	8,307	1,111	9,731	Ørkedal.
116	469	106	306	10	157	492	6	8	208	7,893	2,119	9,487	Guldal.
239	486	222	540	—	1,070	141	20	533	324	12,946	1,919	12,341	Strinden og Selbu.
152	520	375	88	2	104	1,484	11	66	236	10,814	1,901	12,137	Fosen.
													(Nordre Trondhjems Amt.)
124	1,208	408	647	56	207	56	24	922	152	16,856	2,859	20,115	Stjør- og Værdalen.
143	916	207	510	—	100	2,001	28	772	119	13,381	2,002	13,767	Inderøen.
201	671	652	451	17	900	149	26	269	72	9,506	2,769	11,229	Namdalen.
													(Nordlands Amt.)
277	872	235	654	—	1,284	16	16	130	116	9,347	3,008	10,919	Søndre Helgeland.
255	1,098	224	58	87	1,573	71	1	225	22	8,029	2,125	9,167	Nordre Helgeland.
244	542	110	78	10	1,237	2,910	4	110	36	10,071	1,362	11,077	Salten.
85	413	135	609	6	2,301	937	70	394	82	11,150	3,339	9,085	Lofoten og Vesteraalen.
													(Tromsø Amt.)
203	296	129	326	59	5,686	3,010	96	607	31	17,813	1,297	15,391	Senjen og Tromsø.
													(Finmarkens Amt.)
16	149	11	411	—	330	543	—	—	197	4,417	1,181	2,683	Alten.
47	28	49	173	30	1,898	666	4	168	—	4,425	617	2,080	Hammerfest.
24	77	107	147	—	805	825	—	—	13	3,214	959	1,508	Tanen.
4	6	73	639	—	600	1,396	1	—	3	4,565	1,085	2,503	Varanger.
5,950	32,556	8,483	24,221	6,229	68,217	30,887	2,184	16,210	9,874	669,940	114,348	802,868	Sum.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
VIII. Landdistrikterne, de enkelte Fattigdistrikter.		Spd.	Spd.	Spd.	2. Akershus Amt (fortsat.)		Spd.	Spd.	Spd.
1. Smaalenenes Amt.					5. Fet Bd	4,110	3,286	316	3,602
1. Id Bd	3,230	1,274	215	1,489	6. Sørum -	3,088	3,053	255	3,308
2. Aremark -	2,166	1,839	—	1,839	7. Skedsmo -	} 2,993	1,246	253	1,499
3. Ødemark -	2,095	1,669	87	1,756	8. Sagdalsens Sagbr. VB		813	7	820
4. Berg -	3,614	2,141	252	2,393	9. Lørenskogen . . Bd	1,207	323	61	384
5. Skjeberg -	} 4,583	1,781	172	1,953	10. Nittedal -	} 2,563	1,066	62	1,128
6. Hafslund Sagbrug VB		1,519	165	1,684	11. Hakedals Jernv. VB		689	—	689
7. Hvaløerne Bd	2,313	643	15	658	Nedre Romerikes Fogd.	29,254	17,880	1,895	19,775
8. Borge -	} 2,340	1,179	354	1,533	1. Næs Bd	5,483	3,406	294	3,700
9. Sannesunds Bordt VB		1,554	124	1,678	2. Udenæs -	2,233	1,340	89	1,429
10. Thorsnæs Bd	747	226	52	278	3. Fenstad -	1,601	1,668	105	1,773
Ide og Markers Fogd.	21,088	13,825	1,436	15,261	4. Eidsvold -	8,262	3,818	1,296	5,114
1. Rakkestad Bd	6,468	4,404	387	4,791	5. Ullensaker -	7,373	5,370	1,153	6,523
2. Rødenæs -	2,619	956	43	999	6. Gjerdrum -	1,984	1,013	196	1,209
3. Trykstad -	4,723	2,315	89	2,404	7. Nannestad -	4,821	3,511	213	3,724
4. Eidsberg -	6,101	2,571	383	2,954	8. Hurdalen -	} 2,605	1,203	389	1,592
5. Askim -	2,372	1,326	304	1,630	9. Hurdals Glasverk VB		289	2	291
6. Skiptvet -	3,034	918	86	1,004	10. Feiring Bd	1,253	360	17	377
7. Spydeberg -	2,810	1,300	289	1,589	Øvre Romerikes Fogd.	35,615	21,978	3,754	25,732
Rakkestad Fogderi.	28,127	13,790	1,581	15,371	3. Hedemarkens Amt.				
1. Glemminge Bd	2,611	1,782	227	2,009	1. Eidskog Bd	6,920	3,129	119	3,248
2. Tune -	} 6,681	3,919	562	4,481	2. Vinger -	6,226	3,026	242	3,268
3. Borregaard Sagbr.VB		2,477	4	2,481	3. Strøm -	} 7,118	2,699	211	2,910
4. Sanne og Soli Do. -	433	—	433	4. Odals Verk . . VB*)	733		—	733	
5. Holleby Gods . . -	137	—	137	5. Opstad Bd	714	49	763		
6. Varteig Bd	1,405	649	129	778	6. Ulleren -	1,334	44	1,378	
7. Onsrød -	3,656	1,474	164	1,638	7. Nordre Odalen . . -	4,310	1,537	464	2,001
8. Raade -	3,067	1,672	160	1,832	Vinger og Odalens Fogderi.	24,574	13,172	1,129	14,301
9. Rygge -	2,794	1,702	213	1,915	1. Brandvold Bd	3,946	1,863	192	2,055
10. Mosse Landdistr. -	} 970	753	96	849	2. Grue -	6,464	3,522	694	4,216
11. Do. Jernverk VB		899	12	911	3. Hof -	3,483	1,579	343	1,922
12. Vaaler Bd	1,658	1,091	48	1,139	4. Aasnæs -	4,538	1,880	384	2,264
13. Svindal -	1,191	752	122	874	5. Vaaler -	4,119	2,099	402	2,501
14. Haabøl -	2,445	1,901	364	2,265	Solørs Fogderi.	22,550	10,943	2,015	12,958
Mosse Fogderi.	26,478	19,641	2,101	21,742	1. Romedal Bd	4,928	4,618	505	5,123
2. Akershus Amt.					2. Løiten -	4,537	3,652	351	4,003
1. Vestby b Bd	1,555	1,134	104	1,238	3. Stange -	6,763	5,128	304	5,432
2. Garder -	489	250	112	362	4. Vang -	8,443	6,381	737	7,118
3. Soner -	1,032	580	106	686	5. Næs -	4,448	2,652	126	2,778
4. Kraakstad -	1,324	915	128	1,043	6. Ringsaker -	11,366	5,694	706	6,400
5. Ski -	1,794	1,467	124	1,591	Hedemarkens Fogderi.	40,485	28,125	2,729	30,854
6. Aas -	1,569	1,400	156	1,556	1. Elverum Bd	6,536	3,600	883	4,483
7. Kroer -	377	163	18	181	2. Trysil -	} 4,269	2,863	349	3,212
8. Nordby -	762	584	182	766	3. Øiensjøfos Verk VB		274	—	274
9. Fron -	1,861	1,161	30	1,191	4. Aamot Bd	2,841	2,819	506	3,325
10. Næsodden -	1,097	675	27	702	5. Store Elvedalen -	2,348	2,930	309	3,239
11. Oppegaard -	496	246	69	315	Søndre Østerdalens Fogd.	15,994	12,486	2,047	14,533
12. Aker -	} 18,981	16,442	4,670	21,112	1. Rendalen Bd	3,177	3,090	266	3,356
(-) Maridal. Hammer VB		132	—	132	2. Lille Elvedalen . . -	} 3,216	660	300	960
13. Bærum Bd	} 5,012	3,826	579	4,405	3. Øvre Foldalen . . -		206	183	389
14. Do. Jernverk . . VB		878	27	905	4. Foldals Kobberv. VB	—	3	3	
15. Fossum Do. . . . -	178	—	178	5. Tønsæt Bd	2,975	1,241	487	1,728	
16. Asker Bd	3,388	2,690	245	2,935	6. Tolgen -	3,024	1,780	436	2,216
Aker og Follo Fogderi	39,737	32,721	6,577	39,298	(-) Røros -	245	70	92	162
1. Høland Bd	6,493	2,390	199	2,589	[Se under Sønd. Trondhj. Amt.]				
2. Urskog -	2,987	1,055	115	1,170	7. Kvikne -	790	293	9	302
3. Blakjer -	1,849	767	161	928	8. Indsæt -	554	157	23	180
4. Enebak -	3,964	3,192	466	3,658	Nordre Østerdalens Fogd.	13,981	7,497	1,799	9,296

Anm. Hvad der er anmærket paa Side 5 gjælder ogsaa her.

Tallene for Odals Værk er anførte efter Opgaven for 1867.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	
4. Kristians Amt.		Spd.	Spd.	Spd.	5. Buskeruds Amt (forts.)		Spd.	Spd.	Spd.	
1. Østre Toten . . . Bd	7,794	3,773	269	4,042	7. Eker Bd		10,379	728	11,107	
2. Vestre Toten . . -	7,542	2,309	126	2,435	8. Fossesholms Gods VB		364	199	563	
3. Vardal -	4,114	3,292	200	3,492	9. Do. Brug -		405	69	474	
4. Birid -		1,415	129	1,544	10. Semssidens - -		156	—	156	
5. Do. Glasverk . . VB	5,465	288	—	288	11. Vendelborgs - -	11,783	166	—	166	
6. Redalen Bd		434	6	440	12. Skotselvns - -		202	—	202	
7. Snertingsdalen . -		582	168	750	13. Mjøndalens - -		254	—	254	
Totens Fogderi.	24,915	12,093	898	14. Stenbergarb. - -	441		—	441		
1. Øier Bd	4,174	1,991	339	15. Tømmerdrag. - -	121		—	121		
2. Ringeby -	5,010	1,565	11	16. Hoens - - - - -	201		—	201		
3. Sollien -	386	60	13	17. Egers Papirfabr. -	—		—	—		
4. Søndre Froen . . -	3,431	1,697	158	18. Mcdum Bd			4,230	971	5,201	
5. Faaberg -	6,337	4,625	168	19. Do. Blaafarvev. VB	7,556		2,100	127	2,227	
6. Gausdal -	6,476	3,644	429	20. Busker. Gods*) . -				?	?	?
Søndre Gudbrandsdalens Fgd.	25,814	13,582	1,118	21. Sigdal Bd		6,582	3,395	3,624		
1. Nordre Froen . . Bd	5,262	1,793	176	Buskeruds Fogderi.	38,554	31,356	4,191	35,547		
2. Dovre -	2,537	1,020	81	1. Hole Bd	4,009	1,542	218	1,760		
3. Lesje -	2,681	1,577	285	2. Ringerik.Nikkelv. VB			80	1	81	
4. Lesjeskogen . . -	985	237	14	3. Norderhov Bd			3,446	608	2,328	
5. Vaage -	7,659	2,300	163	4. Haug -			2,022	901	1,090	
6. Lom -	3,299	1,321	225	5. Lunder -			1,378	929	1,224	
7. Skeaker -	2,691	942	262	6. Aadalen -			2,382	1,279	1,521	
Nordre Gudbrandsd. Fogd.	25,114	9,190	1,206	Ringerikes Fogderi.		13,237	6,451	1,553	8,004	
1. Jevnaker Bd	2,550	718	154	872	1. Næs Bd	4,638	2,452	492	2,944	
2. Hadelands Glasv. VB		395	—	395	2. Gol -	2,553	1,004	143	1,147	
3. Lynner Bd		3,380	1,329	59	3. Hemsedal -	1,609	411	104	515	
4. Gran -		10,125	4,212	166	4. Aal -	2,886	1,208	180	1,388	
5. Søndre Land . . -		5,284	4,394	296	5. Torpe -	825	321	—	321	
6. Nordre Land . . -		4,945	2,748	284	6. Hol -	2,218	1,450	200	1,650	
Hadeland og Lands Fgd.	26,284	13,796	959	14,729	6,846	1,119	7,965			
1. Bagn Bd	1,762	495	117	612	1. Sandsver Bd	4,811	2,700	225	2,925	
2. Reinli -	793	283	18	301	2. Flesberg -	1,196	784	52	836	
3. Begndalen . . . -	699	454	42	496	3. Anne Sof. Sølvv. VB			—	—	
4. Nordre Hedalen . -	945	194	—	194	4. Svenne Bd	1,210	976	254	1,230	
5. Søndre Do. . . -		191	1	192	5. Vinorens Sølvv. VB			86	—	86
6. Bruflat -		1,774	493	156	6. Lyngdal Bd			772	438	102
7. Aurdal -	2,227	870	109	979	7. Rollag -	1,135	514	16	530	
8. Skrutval -	1,773	560	26	586	8. Vægli -	734	201	4	205	
9. Ulnæs -	982	322	2	324	9. Nore -	1,771	1,332	56	1,388	
10. Svernæs -	1,092	337	—	337	10. Opdal -	1,657	987	74	1,061	
11. Hegge -	1,248	274	36	310	Numedal og Sandsv. Fgd.	13,286	8,018	783	8,801	
12. Volbu -	349	81	13	94	6. Jarlsb og Laurv. Amt.					
13. Rogne -	954	200	—	200	1. Strømmen Bd	1,226	896	—	896	
14. Slidre -	1,059	295	8	303	2. Skouger -	2,185	1,597	125	1,722	
15. Lommen -	920	157	—	157	3. Strømsgodset . . -	1,411	1,000	288	1,288	
16. Røen -	1,277	227	—	227	4. Jarlsberg Verk . . -	570	262	40	302	
17. Øien -	2,697	90	2	92	5. Sande -	3,598	2,339	322	2,661	
18. Vang -		491	22	513	6. Hof -	2,375	1,300	81	1,381	
19. Hurum -		153	20	173	7. Eidsfos Jernverk VB			410	74	484
Valders Fogderi.	20,551	6,167	572	6,739	8. Botne Bd	2,142	2,387	8	2,395	
5. Buskeruds Amt.					9. Vaale -	2,493	2,154	66	2,220	
1. Hurum b Bd	2,564	1,573	432	2,005	10. Bor.e -	2,999	1,952	375	2,327	
2. Røken -	2,546	1,214	225	1,439	11. Sem -	5,169	1,600	262	1,862	
3. Frogner -	3,799	3,104	605	3,709	12. Jarlsberg Gods**) VB			373	—	373
4. Trandby -	1,372	1,044	181	1,225	13. Ramnæs Bd	3,023	1,806	55	1,861	
5. Sylling -	1,230	811	219	1,030	14. Andebo -	2,665	1,173	136	1,309	
6. Aassiden -	1,122	1,196	206	1,402	15. Stokke -	5,068	2,508	704	3,212	

*) Opgaver mangler baade for 1867 og 1868.

**) Tallene er anførte efter Opgaven for 1867.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
6. Jarlsberg og Laurviks Amt. (fortsat.)					7. Bratsbergs Amt (forts.)				
16. Nøterø Bd	4,757	1,997	228	2,225	21. Ødefjeld Bd	209	147	—	147
17. Tjømmø -	2,746	1,084	110	1,194	22. Mjøsstranden . . -	171	76	168	244
Jarlsbergs Fogderi	42,427	24,838	2,874	27,712	23. Nissedal -	1,801	1,412	87	1,499
1. Sandherred . . . Bd	5,423	2,925	117	3,042	24. Moland -	2,120	1,397	341	1,738
2. Tjødling -	2,351	1,420	105	1,525	Øvre Telemark. Fogd.	25,274	19,432	995	20,427
3. Østre Halsen . . -	661	190	24	214	8. Nedenæs Amt.				
4. Hedrum -	4,029	1,420	169	1,589	1. Søndeled Bd) 3,474	1,784	116	1,900
5. Laurdal -	2,431	1,364	37	1,401	2. Ekelands Jernv. VB) 747	—	747
6. Brunlanæs -	4,142	2,267	353	2,620	3. Dybvaag Bd) 2,573	1,266	64	1,330
7. Fredriksværn . . -) 1,014	50	1,266*)	1,316	4. Flaugstad -) 1,329	257	20	277
8. Staværn -		300	696	996	5. Holt -) 4,148	2,527	432	2,959
Laurviks Fogderi	20,051	9,936	2,767	12,703	6. Næs Jernverk. VB) 1,842	1,327	95	1,422
7. Bratsbergs Amt.					7. Vegaardsheien. Bd) 2,650	1,186	46	1,232
1. Eidanger Bd	2,729	934	299	1,233	8. Gjerrestad -) 6,547	3,497	412	3,909
2. Gjerpen -	} 4,772	2,082	963	3,045	9. Tromø -) 1,486	631	20	651
3. Fossum Jernverk VB		2,365	103	2,368	10. Østre Moland . . -) 4,132	2,575	294	2,869
4. Slemdal Bd	1,038	365	32	397	11. Øiestad -) 2,605	83	—	83
5. Bamble -	} 4,383	2,508	97	2,605	12. Solberg Grube. VB) 2,031	1,072	171	1,243
6. Bolvik Jernv. (Herre) VB		646	—	646	13. Hisøen Bd) 2,008	1,094	103	1,197
7. Sandøkedal . . . Bd	5,260	3,320	651	3,971	14. Froland -) 1,302	522	—	522
8. Drangedal -	3,191	2,187	314	2,501	15. Frolands Jernv. VB) 1,302	1,268	33	1,301
Bamble Fogderi	21,423	14,307	2,459	16,766	16. Aamlid Bd) 437	196	—	196
1. Solum Bd) 2,891	1,941	236	2,177	17. Lille Topdal . . . -) 390	263	—	263
2. Bolvik Jv. (Vold). VB		328	—	328	18. Gjevedal -) 596	331	—	331
3. Mælum Bd	1,190	747	92	839	19. Mykland -) 4,108	2,130	303	2,433
4. Kilebygden . . . -	786	414	45	459	20. Fjære -) 736	314	94	408
5. Holden -) 3,300	2,425	541	2,966	21. Eide -) 2,230	954	331	1,285
6. Ulefos Jernv. VB		739	10	749	22. Landvik -) 553	219	305	524
7. Søfde Bd	2,366	1,476	—	1,476	23. Heirefos -) 2,167	1,527	261	1,788
8. Næs -	1,573	705	248	953	24. Vestre Moland. -) 2,069	1,022	129	1,151
9. Hitterdal -	3,126	2,766	293	3,059	25. Høivaag -) 1,666	1,252	27	1,279
10. Lunde -	1,709	945	111	1,056	Nedenæs Fogderi.	48,474	29,916	3,256	33,172
11. Flaabygd -	548	304	12	316	1. Evje Bd	765	388	205	593
12. Bø -	2,633	2,323	93	2,416	2. Veigusdal -	911	621	3	624
Nedre Telemark. Fogd.	20,122	15,113	1,681	16,794	3. Hordnæs -	1,113	1,084	91	1,175
1. Gransherred . . . Bd	1,398	898	1	899	4. Iveland -	1,144	1,481	182	1,663
2. Hofvin -	846	507	2	509	5. Bygland -	2,227	2,163	16	2,179
3. Tinn -	2,632	1,271	21	1,292	6. Valle -	1,237	566	48	614
4. Hjertdal -	} 2,869	1,303	10	1,313	7. Hyllestad -	710	377	—	377
5. Sauland -		973	48	1,021	8. Bykle -	491	263	5	268
6. Tudal -	} 2,855	641	22	663	9. Aaserød -	1,392	745	172	917
7. Silgjord -		1,761	51	1,812	Sætersdalens Fogderi.	9,990	7,688	722	8,410
8. Fladdal -	} 3,421	1,204	—	1,204	9. Lister og Mandals Amt.				
9. Aamotsdal -		814	—	814	1. Tveit Bd	1,471	1,001	50	1,051
10. Hviteseid -	} 3,421	865	—	865	2. Oddernæs -	2,401	963	740	1,703
11. Brunkeberg . . . -		1,107	22	1,129	3. Randøssund -	1,072	335	87	422
12. Vraadal -	} 3,421	332	59	391	4. Øvrebø -	942	713	8	721
(-) Hviteseids Prglis Falleskasse**)		184	7	191	5. Hægland -	887	511	1	512
13. Laardal -	528	392	40	432	6. Vennesland -	1,103	1,005	4	1,009
14. Eidsborg -	444	284	—	284	7. Søgne -	2,463	874	232	1,106
15. Høidalmo -	492	328	10	338	8. Grebstad -	923	635	26	661
16. Mo -	1,177	774	—	774	9. Halsaa -	2,652	1,456	147	1,603
17. Skafse -) 726	668	—	668	10. Hartmørk -	363	100	49	149
18. Omdals Verk . . VB		138	—	138					
19. Vinje Bd	1,888	1,202	101	1,303					
20. Raudland -	697	754	5	759					

*) Heri er indbefattet Statens Tilskud, 700 Spd.

**) Hviteseids Præstegjelds 3 Sogne (No. 10, 11 og 12) har en fælles Fattigkasse til Betaling for Sindssyge og af Refusioner til fremmede Fattigkasser.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
9. Lister og Mandals Amt. (fortsat).		Spd.	Spd.	Spd.	10. Stavanger Amt (fortsat).		Spd.	Spd.	Spd.
11. Holme Bd	1,561	575	80	655	12. Hvitingsø Bd	462	138	45	183
12. Øslebø -	1,059	497	45	542	13. Finnø -	1,324	721	90	811
13. Løvdal -	1,015	523	161	684	14. Talgø -	391	140	48	188
14. Bjelland -	1,024	1,061	171	1,232	15. Hinderaa -	1,680	603	18	621
15. Grindem -	937	533	16	549	16. Sjørnerø -	922	287	49	336
16. Finsland -	888	947	366	1,313	17. Vikedal -	1,157	667	81	748
17. Valle -	2,956	1,053	221	1,274	18. Sandeid -	831	341	33	374
18. Spangereid . . . -	1,716	490	20	510	19. Imsland -	714	351	4	355
19. Vigmostad . . . -	1,055	748	172	920	20. Bukken -	1,062	395	—	395
20. Kønnesmo . . . -	1,017	705	176	881	21. Tysvær -	2,168	847	34	881
Mandals Fogderi	27,505	14,725	2,772	17,497	22. Skjold -	2,336	688	146	834
1. Aa Bd	2,930	1,833	259	2,092	23. Vats -	1,188	616	50	666
2. Austad -	1,354	558	31	589	24. Falnæs -	1,592	553	30	583
3. Kvaas -	762	313	41	354	25. Akre -	1,939	464	48	512
4. Hægbostad . . . -	1,117	395	96	491	26. Ferkingstad . . -	1,226	222	30	252
5. Eken -	990	378	77	455	27. Avaldsnæs . . . -)	4,735	1,801	370	2,171
6. Herod -	1,014	560	140	700	28. Vignæs Kobberv. VB)	—	—	88	88
7. Spind -	1,423	605	350	955	29. Torvestad . . . Bd	1,594	607	29	636
8. Vanse -	5,212	110	194	304	30. Skaare -	1,686	599	145	744
(—) Farsund b, Landd. -	542	2,188	263	2,451	31. Utsire -	394	58	78	136
9. Liknæs -	2,847	825	289	1,114	Ryfylke Fogderi	47,451	16,787	2,153	18,940
10. Fede -	1,080	203	173	376	11. Søndre Bergenh. Amt.				
11. Fjotland -	1,079	502	11	513	1. Sveen Bd	2,227	526	14	540
12. Næs -	1,835	654	268	922	2. Vikebygd -	1,062	341	56	397
13. Hitterø -	1,964	597	154	751	3. Fjelberg -	1,224	517	41	558
14. Bakke -	1,413	248	37	285	4. Aalund -	1,565	546	164	710
15. Gyland -	1,148	563	1	564	5. Eid -	1,203	379	129	508
16. Siredalen . . . -	1,814	517	33	550	6. Etne -	2,614	1,417	379	1,796
Listers Fogderi	28,524	11,049	2,417	13,466	7. Skonevik -	922	326	51	377
10. Stavanger Amt.					8. Aakre -	1,387	421	92	513
1. Soggendal, Landd. Bd	2,936	992	234	1,226	9. Holmedal -	946	374	44	418
2. Lunde -	1,472	538	68	606	10. Kvindherred . . -	2,441	954	186	1,140
3. Heskestad -	1,037	300	21	321	11. Husnæs -	829	218	54	272
4. Helleland -	1,364	570	49	619	12. Ænæs -	647	117	75	192
5. Birkrem -	1,991	1,769	55	1,824	13. Ølve -	626	448	15	463
6. Ekersund, Landd. -	2,500	797	86	883	14. Stordøen -	1,734	336	127	463
7. Ougne -	954	310	6	316	15. Valestrand . . . -	900	239	12	251
8. Haa -	3,006	1,312	121	1,433	16. Finnaas -	4,580	1,465	267	1,732
9. Time -	2,376	1,019	108	1,127	17. Fitje -	2,313	748	195	943
10. Gjæsdal -	997	403	50	453	18. Tysnæs -	1,403	398	20	418
11. Klepp -	2,205	1,552	70	1,622	19. Opdal -	1,729	386	47	433
12. Høiland -	3,215	1,258	168	1,426	20. Onereim -	1,143	365	26	391
13. Haaland -	2,822	993	113	1,106	21. Strandebarm . . -	1,416	269	123	392
14. Hetland -	4,015	1,979	296	2,275	22. Varaldø -	784	254	13	267
15. Randeberg . . . -	1,061	345	100	445	Søndhordlands Fogderi	33,695	11,044	2,130	13,174
Jæderen og Dalernes Fgd.	31,951	14,137	1,545	15,682	1. Røldal Bd	928	396	8	404
1. Høle Bd	1,122	218	73	291	2. Kinservik -	5,778	1,815	169	1,984
2. Fossan -	2,081	482	28	510	3. Ulvik -	1,433	335	123	458
3. Strand -	2,228	482	86	568	4. Graven -	1,388	390	145	535
4. Hjelmeland . . . -	2,231	998	50	1,048	5. Eidfjord -	1,070	392	70	462
5. Fister -	853	370	48	418	6. Vikør -	1,251	256	31	287
6. Aardal -	1,315	275	—	275	7. Østensø -	1,602	260	42	302
7. Jælse -	2,606	938	152	1,090	8. Jondalen -	1,663	316	90	406
8. Sand -	1,600	477	64	541	9. Vossevangen . . -	5,529	2,127	270	2,397
9. Søvde -	1,899	578	43	621	10. Evanger -	2,091	719	104	823
10. Suledal -	2,125	920	80	1,000	11. Opheim -	802	237	81	318
11. Rennesø -	1,990	951	113	1,064	12. Vinje -	1,207	419	99	518
					Hardanger og Vos Fgd.	24,742	7,662	1,232	8,894

No 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug.)	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
11. Søndre Bergenhus Amt (fortsat.)					13. Romsdals Amt.				
1. Os Bd	2,173	746	244	990	1. Vanelven Bd	1,423	279	72	351
2. Samnanger	1,577	552	49	601	2. Søvde	913	103	5	108
3. Fuse	1,071	281	97	378	3. Volden	3,043	731	325	1,056
4. Haalandsdal	613	245	18	263	4. Ørsten	1,719	431	63	494
5. Strandvik	1,489	506	36	542	5. Hjørendfjord	1,634	370	57	427
6. Fane	3,635	1,376	296	1,672	6. Stranden	1,276	160	31	191
7. Sund	1,949	211	318	529	7. Stordaleu	830	205	42	247
8. Østervold	1,168	377	46	423	8. Norddalen	2,089	388	163	551
9. Møgster	1,092	231	81	312	9. Sunnelven	1,589	406	125	531
10. Fjeld	2,557	177	93	270	10. Sandø	1,699	456	121	577
11. Askøen	3,966	1,558	394	1,952	11. Røvde	794	95	90	185
(-) Bergen b, Landd.	2,699	2,182	1,363	3,545	12. Herø	1,999	534	280	814
12. Aarstad	1,398	750	579	1,329	13. Ulfsten	1,049	202	15	217
13. Haus	6,291	1,216	231	1,447	14. Hareid	1,479	340	59	399
14. Hammer	2,304	510	53	563	15. Borgund	5,897	1,444	555	1,999
15. Melland	1,238	233	33	266	16. Ørskog	3,389	1,017	159	1,206
16. Alversund	602	151	48	199	17. Skodje	2,511	505	78	583
17. Aasene	1,102	171	19	190	18. Haram	2,454	386	271	657
18. Hosanger	4,092	963	130	1,093	Søndmøre Fogderi.	35,787	8,082	2,511	10,593
19. Manger	6,848	1,401	181	1,582	1. Vestnæs Bd	3,011	1,166	351	1,517
20. Lindaas	7,102	1,785	184	1,969	2. Eid	1,743	528	133	661
Nordhordlands Fgd.	54,966	15,622	4,493	20,115	3. Gryten	2,921	929	508	1,437
12. Nordre Bergenhus Amt.					4. Vevø	2,425	1,036	84	1,120
1. Eivindvik Bd	4,402	3,770	34	3,804	5. Næsset	3,413	1,236	156	1,392
2. Hyllestad a	1,214	275	43	318	6. Bolsø	3,444	1,387	161	1,548
(-) Askevold a	295	76	21	97	7. Akerø	2,026	842	93	935
3. Lavik	2,640	681	53	734	8. Sandø	601	262	25	287
4. Brække	957	221	26	247	9. Frænen	2,254	609	179	788
5. Vik	3,217	623	394	1,017	10. Bud a*)	1,585	81	146	227
6. Balestrand	2,204	618	141	759	Romsdals Fogderi	23,423	8,076	1,836	9,912
7. Lekanger	2,407	464	131	595	(-) Bud b*) Bd	130	7	12	19
8. Aurland	2,497	725	132	857	1. Kværnæs	1,103	300	27	327
9. Sogndal	3,872	1,047	236	1,283	2. Bremsnæs	2,065	560	96	656
10. Lærdal	3,740	1,363	580	1,943	3. Kornstad	2,421	512	109	621
11. Aardal	1,791	300	168	468	4. Fræde	1,180	336	23	359
12. Lyster	4,057	1,064	475	1,539	5. Grip	208	17	13	30
13. Hafslø	3,265	557	181	738	6. Thingvold	2,541	855	80	935
14. Justedal	885	222	39	261	7. Øre	2,303	590	124	714
Sogns Fogderi.	37,443	12,006	2,654	14,660	8. Strømsnæsset	1,222	302	75	377
(-) Hyllestad b Bd	1,261	276	47	323	9. Øksendalen	1,281	455	133	588
1. Askevold b	2,770	687	191	878	10. Sunndalen	2,244	1,184	53	1,237
2. Grimeliens Verk VB	29	17	46	84	11. Stangvik	2,619	860	231	1,091
3. Ytre Holmedal . Bd	3,779	1,034	263	1,297	12. Halse	1,829	425	189	614
4. Indre Holmedal . .	3,450	924	346	1,270	13. Surendalen	3,105	1,327	180	1,507
5. Vefring	1,407	322	103	425	14. Rindalen	2,684	1,128	215	1,343
6. Naustdal	2,639	871	438	1,309	15. Ældø	3,545	1,409	211	1,620
7. Førde	2,256	875	617	1,492	16. Aure	3,614	1,856	332	2,188
8. Ilolse	582	183	—	183	Nordmøre Fogderi.	34,094	12,123	2,103	14,226
9. Jølster	2,580	554	25	579	14. Søndre Trondhjems Amt.				
10. Kiun	4,679	1,645	681	2,326	1. Ørkedal Bd	6,219	3,046	328	3,374
11. Bremanger	1,852	403	289	692	2. Meldal	3,510	1,774	325	2,099
12. Daviken	3,056	783	118	901	3. Rennebu	2,682	1,084	100	1,184
13. Gloppen	2,908	703	139	842	4. St. Olavs Verk . VB	—	—	—	—
14. Bredum	1,797	473	30	503	5. Opdal Bd	4,500	2,716	358	3,074
15. Indviken	3,017	585	128	713	Ørkedals Fogderi.	16,911	8,620	1,111	9,731
16. Stryn	2,433	354	85	439	1. Melhus**) Bd	2,686	1,295	238	1,533
17. Eid	2,918	524	678	1,202	2. Høilandet	1,235	460	83	543
18. Horningdalen	1,612	332	90	422	3. Flaa	583	181	15	196
19. Selja	4,018	1,296	348	1,644	4. Horg	2,681	1,131	188	1,319
Sønd- og Nordfjords Fgd.	49,014	12,853	4,633	17,486	5. Støren	2,151	977	65	1,042

*) Efter Opgaven for 1867.

**) Se Anm. paa Side 9.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug)	Folke- mængde 1/4 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
14. Søndre Trondhjems Amt. (fortsat).		Spd.	Spd.	Spd.	15. Nordre Trondhjems Amt (fortsat).		Spd.	Spd.	Spd.
6. Budal Bd	522	142	30	172	5. Kolvereid Bd	2,388	1,060	224	1,284
7. Soknedalen -	2,043	1,090	43	1,133	6. Nærø -	1,477	370	305	675
8. Singsaas -	1,505	401	78	479	7. Vikten -	1,749	596	287	883
9. Holtaalen -	809	236	29	265	8. Lekø**) -	1,702	472	77	549
10. Aalen -	1,487	457	55	512	Namdalsens Fogderi	19,405	8,460	2,769	11,229
11. Røros*) -	3,515	998	1,295	2,293	16. Nordlands Amt.				
Guldals Fogderi	19,217	7,368	2,119	9,487	1. Binda'en Bd	1,920	823	85	908
1. Børgsen Bd	3,789	1,633	387	2,020	2. Brønnø -	5,318	1,645	673	2,318
2. Budviken -	841	304	158	462	3. Vegø -	1,518	289	219	508
3. Bynæsset -	2,109	969	291	1,260	4. Thjøttø -	2,781	745	202	947
4. Leinstranden . . . -	1,161	620	58	678	5. Stamnæs -	1,989	731	312	1,043
5. Klæbu -	1,677	511	234	745	6. Alstahaug -	1,291	631	190	821
6. Selbu -	5,072	1,548	96	1,644	7. Herø -	2,438	995	258	1,253
7. Tydalen -	814	262	50	312	8. Vefsen -	5,051	1,816	1,046	2,862
8. Lade -	3,761	3,128	398	3,526	9. Hatfjeldalen . . . -	921	236	23	259
9. Bratsberg -	603	318	51	368	Søndre Helgelands Fogderi	23,227	7,911	3,008	10,919
10. Malvik -	2,130	1,061	196	1,257	1. Nesne Bd	3,899	995	341	1,336
11. Mostadmarkens Jv. VB)		68	—	68	2. Hemnæs -	3,922	1,595	686	2,281
Strinden og Selbu Fogderi	21,957	10,422	1,919	12,341	3. Mo -	3,829	1,903	486	2,389
1. Hevne Bd	4,729	2,088	486	2,574	4. Lurø -	1,554	290	228	518
2. Elshaug -	1,828	713	77	790	5. Trænen -	289	90	8	98
3. Rissen -	3,733	1,049	207	1,256	6. Rødø -	1,684	654	220	874
4. Hitteren -	7,121	2,065	413	2,478	7. Melø -	2,309	1,515	156	1,671
5. Ørlandet -	3,934	1,663	101	1,764	Nordre Helgelands Fogderi	17,486	7,042	2,125	9,167
6. Bjugn -	3,676	838	213	1,051	1. Gildeskaal Bd	2,375	837	138	975
7. Aafjorden -	3,115	638	341	979	2. Beieren -	1,164	749	51	800
8. Bjørnør -	3,615	1,182	63	1,245	3. Bedø b -	3,042	944	47	991
Fosens Fogderi	31,751	10,236	1,901	12,137	4. Skjerstad -	3,353	685	196	881
15. Nordre Trondhjems Amt.					5. Saltdalen -	1,971	413	209	622
1. Nedre Stjørdalen Bd	7,282	4,886	623	5,509	6. Rørstad -	2,614	680	285	965
2. Øvre Stjørdalen . -	5,270	2,359	439	2,798	7. Kjerlingø -	431	44	84	128
3. Frosten -	3,064	1,639	251	1,890	8. Stegen -	1,790	447	70	517
4. Aasen -	1,976	549	87	636	9. Ledingen -	835	189	149	338
5. Skogn -	3,786	1,700	319	2,019	10. Hammerø -	2,285	1,378	2	1,380
6. Levanger Landd. -	2,290	990	214	1,204	11. Lødingen -	1,379	581	14	595
7. Værdalen -	6,713	3,326	723	4,049	12. Hol -	685	263	10	273
8. Leksviken -	3,091	1,807	203	2,010	13. Tysfjorden -	1,402	449	14	463
Stjør- og Værdalens Fogdr	33,472	17,256	2,859	20,115	14. Evindnæs a -	2,052	934	21	955
1. Ytterøen Bd)	1,499	712	118	830	(se nader Tromsø Amt.)				
2. Ytterøens Kobbv. VB)		1,114	120	1,234	15. Ankenæs -	1,594	1,122	72	1,194
3. Mosviken Bd	2,949	530	112	642	Saltens Fogderi	26,972	9,715	1,362	11,077
4. Inderøen -	5,428	2,084	492	2,576	1. Værø Bd	435	57	22	79
5. Sparbu -	4,641	2,258	75	2,333	2. Flakstad -	953	472	129	601
6. Stod -	3,471	1,945	494	2,439	3. Moskenæs -	590	253	271	524
7. Snaasen -	3,250	1,335	193	1,528	4. Buksnæs**) -	2,532	500	628	1,128
8. Solberg -	3,367	1,289	263	1,552	5. Borge -	2,348	692	69	761
9. Aas -	1,651	498	135	633	6. Gimsø -	987	399	19	418
Inderøens Fogdr.	26,256	11,765	2,002	13,767	7. Vaagen -	2,667	—	1,416	1,416
1. Namsos Landd. . . Bd	2,031	1,330	133	1,463	8. Hadsel -	3,728	1,093	233	1,326
2. Overhalden -	2,593	1,371	584	1,955	9. Sortland -	1,497	366	11	377
3. Grong -	3,338	1,554	392	1,946	10. Bø -	2,200	1,126	255	1,381
4. Fosnæs -	4,127	1,707	767	2,474	11. Øksnæs -	1,879	484	89	573
					12. Dverberg -	1,648	304	197	501
					Lofot- og Vesteraalens Fogd	21,464	5,746	3,339	9,085

*) Den anden og mindre Del af Røros Fattigdistrikt er opført paa Side 24 (smign. Anm. paa Side 10).

**) Tallene har maattet anføres efter Opgaven for 1867.

A. No. 2.

No. 3. Angaaende Fattigvæsenets Indtægter for Aaret 1868.

Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.	Distrikter. (Bd = Bygd; VB = Verk eller Brug).	Folke- mængde 1/1 1866.	Den udlignede Fattigskat.	De øvrige Indtægter.	Totalsum.
17. Tromsø Amt.		Spd.	Spd.	Spd.	18. Finmarkens Amt.		Spd.	Spd.	Spd.
1. Kvedfjord Bd	2,115	781	36	817	1. Loppen Bd	801	183	84	267
2. Throndenæs . . . -	4,307	1,420	231	1,651	2. Talvik -	1,938	480	288	768
(-) Evindnæs b . . . -	191	84	2	86	3. Alten -	2,442	467	678	1,145
3. Sand -	863	425	14	439	4. Altens Kobberv. VB		226	65	291
4. Ibestad -	5,685	1,505	204	1,709	5. Kautokeino . . . Bd	738	146	66	212
5. Tranø -	2,267	673	42	715	Altens Fogderi	5,919	1,502	1,181	2,683
6. Dyrø -	1,027	564	45	609	1. Hasvik Bd	506	168	65	233
7. Berg -	351	40	2	42	2. Hammerfest, Ld. -	1,446	757	133	890
8. Torsken -	459	55	20	75	3. Maasø -	933	305	211	516
9. Lenvik -	2,897	1,315	38	1,353	4. Kjelvik -	345	133	98	231
10. Hillesø -	811	257	8	265	5. Kistrand -	1,048	100	110	210
11. Maalselven . . . -	2,463	760	218	978	Hammerfest Fogderi	4,278	1,463	617	2,080
12. Bardodalen . . . -	916	304	40	344	1. Lebesby Bd	592	219	60	279
13. Tromsøsundet . . -	2,632	895	50	945	2. Tanen -	1,388	293	448	741
14. Balsfjorden . . . -	3,610	570	12	582	3. Karasjøk -	588	—	191	191
15. Karlsø -	1,245	576	103	679	4. Næsseby -	1,175	37	260	297
16. Helgø -	689	260	4	264	Tanens Fogderi	3,743	549	959	1,508
17. Lyngen -	4,275	1,340	63	1,403	(-) Vardø b Bd	538	262	421	683
18. Skjervø -	2,785	1,207	84	1,291	(-) Vadsø b -	959	720	399	1,119
19. Kvæningen . . . -)	1,677	686	66	752	1. Sydvaranger . . . -	1,171	436	265	701
20. Do. Kobberv. VB)		377	15	392	Varangers Fogderi	2,668	1,418	1,085	2,503
Senjen og Tromsø Fogd.	41,265	14,094	1,297	15,391					

Følgeskrift til Tabelværket.

Forklaring til Tabellerne.

I. Om selve Tabelværket.

§ 1. I dette Capitel gav forrige Aargang, eller Statistikken for 1867, Forklaring om den da indførte nye Plan for Opgavernes Indsamling.

Her være det derfor nok at oplyse, at ved Siden af det faste Tabelværk, som Aar for Aar bliver at udfylde fuldstændig og i uforandret Skik, har man lige fra Begyndelsen af tænkt sig, at Schemaerne, som sendes ud til Besvarelse, kunde indeholde en mere bevægelig eller ubestemt Del, nemlig Spørgsmaal om et eller andet Forhold, som ønskedes oplyst for en Gangs Skyld eller for et enkelt Aar, og Anmodning om et eller andet Slags Op-

gaver, som det ikke var sikkert at Alle kunde skaffe tilveie, saa det altsaa maatte bero paa Vedkommendes Leilighed og gode Villie. Til selve Planen hører altsaa Smaa-Forandringer i Planens Gjennemførelse i de enkelte Aar. Og det er i Overensstemmelse hermed, at man i nærværende Aargang ikke vil finde Noget, som svarer til forrige Aargangs Cap. V (om Legater) eller til Cap. IV, §§ 34—38 (visse Oplysninger om Fattigvæsenets Bestyrelse). Omvendt vil man i nærværende Cap. II, 4, finde et Tillæg af velvillig meddelte Oplysninger, som ikke havdes for forrige Aar (om de fremmede Fattiges Hjemstavn).

II. De understøttede Fattige.

1. Det samlede Fattigtal. Sammenligning mellem Byerne og Bygderne.

§ 2 (forrige Aarg. § 5) Oversigts-Tabellen for det hele Fattigfolk giver denne Gang følgende Tal (sml. Tabelværket Side 1).

Understøttede i Løbet af Aaret 1868.	Hele Riget.	Særskilt i Byerne.	Særskilt i Bygderne.
A. Uden Hensyn til Sygehus-Forpleining.			
I. Hovedpersoner:			
1. Enslige Personer:			
a. forældreløse ægte Børn	2,306	635	1,671
b. moderløse uægte Do.	1,053	251	802
c. ugifte voxne Mænd	6,070	1,835	4,235
d. Do. Do. Kvinder	9,133	1,997	7,136
e. Enkemænd uden Børn	3,957	707	3,250
f. Enker Do. Do.	11,224	2,660	8,564
Sum	33,743	8,085	25,658
2. Familieforsørgere:			
a. gifte Mænd uden Børn	6,573	1,109	5,464
b. Do. Do. med Børn	16,879	2,912	13,967
c. Enkemænd Do. Do.	1,607	334	1,273
d. Enker Do. Do.	6,289	1,816	4,473
e. Piger Do. Do.	4,766	1,467	3,299
Sum	36,114	7,638	28,476
Summa Hovedpersoner	69,857	15,723	54,134
II. Bipersoner:			
1. Koner:			
a. til de gifte Mænd uden Børn	6,573	1,109	5,464
b. „ Do. Do. med Do.	16,879	2,912	13,967
Sum	23,452	4,021	19,431
2. Børn (beregnet):			
a. til de gifte Mænd med Børn	51,672	8,095	43,577
b. til Enkemændene — Do.	3,710	655	3,055
c. til Enkerne — Do.	14,236	3,814	10,422
d. til Pigerne — Do.	6,859	1,878	4,981
Sum	76,477	14,442	62,035
Summa Bipersoner	99,929	18,463	81,466
Summa Summarum	169,786	34,186	135,600
B. Fattige, som have faaet Sygehusforpleining, enten i Forbindelse med anden Understøttelse, og derfor medregnede i Tallene ovenfor, eller uden anden Understøttelse, og da ikke medregnede ovenfor	5,421	3,686	1,735

A n m. Næst Henvisning til en Række Anmærkninger i forrige Aargang, som nærmere oplyste, hvordan Tallene ere at forstaa, *) maa her ligesom der tilføies det Fornødne angaaende Bipersonerne eller navnlig angaaende Børnene iblandt samme. Tabelværket indeholder Intet om dem. Men de gifte Mænds Koner var det uforment at spørge om, de vare jo lige saa mange som Mændene; og om Børnetallet i Familierne blev der ligesom Aaret

*) Deraf gjentages dog her, at ved „Børn“ forstaaes Børn under 15 Aar, saa altsaa f. Ex. „Enker uden Børn“ gjerne kunne have voxne Børn. Fremdeles gjentages, at om f. Ex. en Pige med Barn har faaet Hjælp paa den Maade, at Barnet er taget fra Moderen og overgivet til Pleieforældre, saa er dog ikke Barnet opført i Tabellen, men Moderen; hun er regnet for at være Hovedpersonen, der har bedet om og faaet Understøttelse. Endvidere erindres om, at ved Tællingen ere de Fattige ganske forbigaaede, som kun nød fri Lægehjælp i eget Hjem.

A. No. 2.

III

forud æsket velvillige Opgaver, saa man derefter kunde beregne Tallet for samtlige Familier. Anmodningen er bleven imødekommet fra mange flere Steder denne anden Gang end forrige, saa Opgaverne, som:

for 1867 omfattede: af Familier i Byerne 842 „ — paa Landet 4,004 <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 4,846,	for 1868 omfatte: af Familier i Byerne 5,022 „ — paa Landet 13,800 <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 18,822
---	--

Udbyttet af Opgaverne for 1868 og en Sammenligning med 1867 kan gives saa :

Klasser af Familier.	Byer				Bygder.			
	1868.			Forhold i 1867.	1868.			Forhold i 1867.
	Familier.	Børn.	Forhold.		Familier.	Børn.	Forhold.	
Gifte Mænd	2,239	6,223	1 : 2,8	1 : 3,0	8,220	25,660	1 : 3,1	1 : 3,2
Enkemænd	279	546	1 : 2,0	1 : 2,3	759	1,824	1 : 2,4	1 : 2,5
Enker	1,402	2,902	1 : 2,1	1 : 2,1	2,742	6,380	1 : 2,3	1 : 2,4
Piger	1,102	1,414	1 : 1,3	1 : 1,5	2,079	3,146	1 : 1,5	1 : 1,4
Sum	5,022	11,085			13,800	37,010		

Efter de fundne Forholdstal er selvfølgelig Beregningen i Oversigtstabellen bleven udført. Tildels er Forholdstallet for 1868 lidt mindre end for 1867, og deraf følger naturligvis, at de beregnede Tal falde noget mindre, end man ellers kunde ventet.

som forrige Aargang havde paa dette Sted, kun at Tallene for 1867 ere tagne med, at vi med det samme kunne faa se, hvad Forandring der er fra det ene Aar til det andet — en Sammenligning, som er af dobbelt Interesse her, da der, som sagt, er brugt en ny Maade at optage Tallet over de Fattige.

§ 3. De to nu følgende Tabeller svare ganske til dem,

Sted og Aar.	Folkemængden 1ste Januar 1868	A. Fattige uden Hensyn til Sygehusforpleining.				B. Sygehus- patienter.
		Hovedpersoner, alle Klasser.	B i p e r s o n e r .		Sum.	
			Koner.	Børn.		
D e v i r k e l i g e T a l .						
Hele Riget 1867	1,712,628	63,582	20,549	68,916	153,047	4,804
— . . . 1868	1,720,474	69,857	23,452	76,477	169,786	5,421
Byerne 1867	276,589	14,871	3,951	15,010	33,832	3,167
— 1868	283,321	15,723	4,021	14,442	34,186	3,686
Bygderne . . . 1867	1,436,039	48,711	16,598	53,906	119,215	1,637
— 1868	1,437,153	54,134	19,431	62,035	135,600	1,735
Forholdet beregnet for 1000 af Folkemængden.						
Hele Riget 1867	1,000	37,1	12,0	40,2	89,3	2,8
— . . 1868	1,000	40,5	13,6	44,5	98,6	3,2
Byerne 1867	1,000	53,8	14,3	54,2	122,3	11,4
— 1868	1,000	55,5	14,2	51,1	120,8	13,0
Bygderne . . . 1867	1,000	33,9	11,6	37,5	83,0	1,1
— 1867	1,000	37,6	13,5	43,2	94,3	1,2

Af omstaaende Tabels Afdeling A skulle vi nu udtage Hovedpersonerne og beregne Forholdet Klassevis:

Sted og Aar.	Understøttede Hovedpersoner for hver 1,000 Mennesker.													
	Enslige Personer.							Familieforsørgere.						
	forældreløse ægte Børn.	moderløse uægte Børn.	ugifte voksne Mænd.	ugifte voksne Kvinder.	Enkemænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enkemænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.	Totalsum.
Riget 1867	1,2	0,6	3,0	4,9	2,2	6,3	18,2	3,6	8,4	0,9	3,4	2,6	18,9	37,1
— 1868	1,3	0,6	3,5	5,3	2,3	6,5	19,5	3,8	9,8	0,9	3,7	2,8	21,0	40,5
Byerne 1867	2,2	0,9	5,2	6,6	2,6	9,3	26,8	4,2	10,1	1,3	6,4	5,0	27,0	53,8
— 1868	2,2	0,9	6,5	7,0	2,5	9,4	28,5	3,9	10,3	1,2	6,4	5,2	27,0	55,5
Bygderne . . . 1867	1,0	0,5	2,6	4,6	2,1	5,8	16,6	3,5	8,1	0,8	2,7	2,2	17,3	33,9
— 1868	1,2	0,6	2,9	4,9	2,3	5,9	17,8	3,8	9,7	0,9	3,1	2,3	19,8	37,6

Et let Blik paa disse Tabeller viser os, at Fattigtallet er øget fra 1867 til 1868 mere end Folketallet. Øgningen har dog hovedsagelig fundet Sted i Landsbygderne, da der for Byernes Vedkommende er Klasser, hvor der er enten Stillestaaen, eller endog Nedadgaen i Forholdstallene (Enkemænd uden Børn 2,6—2,5, gifte Mænd uden Børn 4,2—3,9, Enkemænd med Børn*) 1,3—2,2).

Se vi nøiere efter, finde vi Øgningen størst i Klassen ugifte voksne Mænd paa Byernes Side (5,2—6,5) og i Klassen gifte Mænd med Børn paa Landsbygdernes Side (8,1—9,7). Men begge Dele tør være Ytringer af en og samme virkende Aarsag: paa Landet, hvor jo Øgningen var størst, vare vel Tidsomstændighederne særdeles ugunstige i 1868, saa mange Familiefædre formaaede ikke at opdrage Børnehoben uden Hjælp, og løse og ledige Folk maatte sagtens for Arbeide og Fortjeneste søge til Byerne, hvor man jo kan tænke sig, at adskillige af dem kom i Nød formedelst Sygdom o. desl.

§ 4 Uden Hensyn til Forskjellen mellem de to Aar finde vi desuden i forrige §'s Tabeller adskillige Ting at lægge Mærke til. Se f. Ex. paa 1868 Aars Tal for det

*) Øgningen kan beregnes i Procenter, saa:

Hovedpersoner.	Riget.	Byerne.	Landet.
Enslige Personer	7,9 pCt.	9,2 pCt.	7,6 pCt.
Familieforsørgere	11,7 —	2,3 —	14,5 —
Begge klasser	9,9 —	5,7 —	11,1 —

samlede Rige, hvor der af Enker uden og med Børn er understøttet mange flere (6,5 + 3,7 = 10,2) af end Enkemænd (2,3 + 0,9 = 3,2). Dette hænger aabenbart sammen med hvad Folketællingstabellerne oplyse os om, at der er blandt den virkelige Befolkning langt flere Enker end Enkemænd. Men nu er igjen dette Befolkningsforhold temmelig uligt i Byerne og paa Landet: overalt Overvægt af Enker i den virkelige Befolkning, men saaledes, at hist er Enkernes Tal fire Gange, her kun vel to Gange saa stort som Enkemændenes. Og naar man først veed det, da forundrer det ikke længer saa meget, at medens der understøttedes i 1868 ifølge nærmest foregaaende Tabel af Enkemænd uden og med Børn

$$\begin{aligned} &\text{i Byerne } 2,5 + 1,2 = 3,7, \\ &\text{paa Landet } 1,3 + 1,9 = 3,2, \end{aligned}$$

altsaa mindre paa Landet 0,5 eller 16 pCt.

saa understøttedes af Enker uden og med Børn

$$\begin{aligned} &\text{i Byerne } 9,4 + 6,4 = 15,8 \\ &\text{paa Landet } 5,9 + 3,1 = 9,0 \end{aligned}$$

altsaa mindre paa Landet 6,8 eller 75 pCt.

I det Hele taget ville vi vinde et Skridt frem i Forstaelsen af Fattig-Tallene ved at betragte dem mod en Baggrund af Befolknings-Tallene, og derfor meddeles nedenfor nogle hidrørende Opgaver og Beregninger.

Først en Oversigt over Befolkningen som blev forefunden ved sidste Folketælling eller 1ste Januar 1866.

A. No. 2.

V

Befolkningens Klasser.	Folkemængde $\frac{1}{1}$ 1866.			1,000 af Folkemængden fordelt paa Klasserne.		
	Riget.	Byerne.	Landet.	Riget.	Byerne.	Landet.
A. Børn af begge Kjøen under 15 Aar	613,410	92,477	520,933	361	348	363
B. Voxne ugifte Mænd	218,927	36,601	182,326	129	137	127
C. Voxne ugifte Kvinder	225,086	40,669	184,417	132	153	128
D. Gifte Mænd	275,795	40,665	235,130	162	153	164
E. Gifte Kvinder	275,490	40,557	234,933	162	152	164
F. Enkemænd *)	29,301	3,815	25,486	17	14	18
G. Enker *)	63,747	11,508	52,239	37	43	36
Sum	1,701,756	266,292	1,435,464	1,000	1,000	1,000

*) Her, ligesaa vel som i Fattigtallene, ere fraskilte Mænd og Koner talte sammen henholdsvis med Enkemænd og Enker.

Efter de officielle Folketællingstabeller har Øgningen i de to Aar til 1ste Januar 1868 været for alle Klasser eller hele Befolkningen under Et:

for Riget 18,718 = 1,1 pCt.
 deraf for Byerne 17,029 = 6,4 —
 — „ Landet 1,689 = 0,1 —

og da det tør antages, at Øgningen har været jævn stor

inden de enkelte Klasser, kunne disses Styrke ved det sidstnævnte Tidspunkt findes ved en let Beregning.

Her at opstille de beregnede Tal for Klasserne ansees uforment, de svare til de i sidste Tabel anførte, kun at de ere øgede med hver sin Brøkdel af Tilvæksten:

For nu at faa Fattig-Tallene til at passe ind under Klasserne i sidste Tabel, gjentager jeg Tallene fra Oversigtstabelen Side II i saadan Orden:

De Fattiges Klasser.	Understøttede Fattige i 1868.					
	Riget.		Byerne.		Landet.	
A. forældreløse ægte Børn } (Hovedpersoner)	2,306		635		1,671	
moderløse uægte Do. }	1,053		251		802	
Børn i Familierne (Bipersoner)	76,477	79,836	14,442	15,328	62,035	64,508
B. Voxne ugifte Mænd	6,070		1,835		4,235	
C. voxne ugifte Kvinder uden Børn	9,133		1,997		7,136	
Piger med Børn	4,766	13,899	1,467	3,464	3,299	10,435
D. gifte Mænd uden Børn	6,573		1,109		5,464	
do. do. med Do.	16,879	23,452	2,912	4,021	13,967	19,431
E. gifte Koner (Bipersoner)		23,452		4,021		19,431
F. Enkemænd uden Børn	3,957		707		3,250	
Do. med Børn	1,607	5,564	334	1,041	1,273	4,523
G. Enker uden Børn	11,224		2,660		8,564	
Do. med Do.	6,289	17,513	1,816	4,476	4,473	13,037
Sum		169,786		34,186		135,600

En Sammenstilling af det beregnede Folketal og af Fattigtallet inden hver enkelt af Klasserne A til G giver nu følgende Resultat:

Understøttede Personer (Bipersoner medregnede) for hvert 1,000 af Folkemængden særskilt inden hver enkelt af efternævnte Klasser, i 1868:			
Klasser.	Riget.	Byerne.	Bygderne.
A. Børn under 15 Aar	128,8	155,6	123,6
B. voxne ugifte Mænd	27,5	47,1	23,1
C. voxne ugifte Kvinder	61,0	80,0	56,4
D. gifte Mænd	84,0	93,1	82,7
E. gifte Kvinder	84,0	93,1	82,7
F. Enkemænd	188,0	260,2	177,4
G. Enker	271,5	366,9	249,3

Dette samme kan ogsaa — og maaske mere over-
skueligt — fremsættes paa den Maade, at vi sige, at inden

hver af efternævnte Klasser dannede Fattigfolket følgende
Brøkdeler af Befolkningen:*)

Klasser.	Riget.	Byerne.	Bygderne.
A. Børn under 15 Aar	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{8}$
B. voxne ugifte Mænd	$\frac{1}{36}$	$\frac{1}{22}$	$\frac{1}{43}$
C. do. do. Kvinder	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{13}$	$\frac{1}{18}$
D. gifte Mænd	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{11}$	$\frac{1}{12}$
E. do. Koner	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{11}$	$\frac{1}{12}$
F. Enkemænd	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{6}$
G. Enker	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{4}$

Her se vi et klart Billede af vore Fattigforholde. I Klassen A, Børnene, hører $\frac{1}{8}$ (i Byerne endog $\frac{1}{6}$) til Fattigfolket; det er for en Del forældrelose Børn, men for den aller største Del Børnene i de fattige Familier. Kl. B, løse og ledige Mandspersoner, fremviser, som venteligt var, den bedste Tilstand (kun $\frac{1}{36}$); i de følgende Klasser bliver Forholdet værre og værre. Kl. C, de ugifte Kvinder, tæller sagtens flere skrøbelige Gamle, paa Grund af Kvindekjønnets større Livsvarighed, men i denne Klasse høre jo ogsaa de uægte Børns Mødre hjemme, og de ere mere betyngede end Fædrene. I Kl. D og E kommer Børnehobens Tyngde til den stigende Alders Indflydelse. Kl. F og G minder om Oldinge-Alderens Svækkelse.

Yderligheden er, at hver 4de Enke, i Byerne endog hver 3die, har maattet ty til Fattigvæsenet.

§ 5. Dog, fordi dette sidste Resultat er saa paa-faldende og stærkt, bør det tilstaaes, at Beregningsmaaden er ikke nøiagtig. Den bruges vistnok hver Dag i Statistikken, men i nærværende Tilfælde holder den mindst Stik netop for Enkeklassen. Thi Enkerne tilhøre som Helhed de høiere Aldersklasser, og her raader Dødeligheden mest, Dødeligheden ikke alene blandt Enkerne selv, som gaa bort, men ogsaa blandt Ægtefolkene, idet Mænd falde fra og altsaa nye Enker komme til. I Enkeklassen er altsaa stor Vexel med stærk baade Tilgang og Afgang, og det formedelst Dødsfald, altsaa uden at regne den Foran-

*) Exempel: 128,8 af 1000 Børn er omtrent det samme som $\frac{1}{8}$.

dring med, som følger med Ind- og Udflytning samt Indtrædelse i nyt Ægteskab. Hvordan forholde nu vore Tal sig til alt dette? I 1868 understøttedes 17,513 Enker, men ikke samtidig, ikke alle paa en Dag; det var i Løbet af Aaret, at saa mange kom til at staa paa Fattiglisten. De allerfleste havde vistnok staaet over fra Aaret forud; men af disse kunne vi vide, at nogle, ja mange, gik ud, inden Aaret var omme, mest naturligvis formedelst Dødsfald, tildels ogsaa af den Grund, at deres Kaar i Livet forandredes, saa Trangen ophørte; og ved Siden heraf skede det Dag efter Dag, at Enker kom paa Fattiglisten, som ikke havde staaet der ved Aarets Begyndelse — dels ældre Enker, hvis Trang først nu indtraadte, dels ny tilkomne, som bleve sænkede i Armod ved Mandens Frafald, ja som kanske allerede havde nydt Fattighjælp som gifte Koner og da kun havde været opførte under et andet Navn, i en anden Rubrik. Havde vi havt Tal paa de Enker, som stode paa Fattiglisten paa nogen bestemt Dag, Nytaarsdag eller St. Hans Dag, saa var altsaa Tallet blevet mindre. Men nu er det saa med vort Tal paa samtlige Enker (de fattige og ikke-fattige), at det gjælder ikke dem, som levede i Landet Aaret igjennem, men kun dem, som vare til paa en enkelt Dag, Aarets første Dag. Ved Folketællingen Nytaarsdag 1866 fandtes der at være 63,747 Enker; til Nytaarsdag 1868 har Folkemængden i Landet (alle Klasser under Et) voxet med 1,1 Procent, og med stor Tryghed kunne vi da antage, at ogsaa Enkeklassen har voxet i saadant Forhold og altsaa Nytaarsdag 1868 har udgjort en 64,500, og det er dette sidste Tal, som har været brugt ved Beregningen i forrige §. Men ville vi have en Mening om, hvormange Enker der var i Løbet af Aaret 1868, saa maa vi lægge en 5000 til. Det er Chefen for det statistiske Kontor, Hr. A. N. Kiær, hvis Velvillie jeg

har at takke for dette Tal; det findes ikke i noget trykt Tabelværk, men er fremkommet ved en Sandsynlighedsberegning, han for min Skyld har foretaget. Disse 5000 ere de Enker, som kom til formedelst gifte Mænds Død; samtidig med denne Tilgang foregik ogsaa en jevn Afgang formedelst Dødsfald inden Enkeklassen, hvilken Afgang dog har været noget mindre, efter samme Sandsynlighedsberegning en 4000. Men naar vi, som viist, tælle de Enker, som have været understøttede i Løbet af Aaret, saa bør vi ogsaa, naar vi ville være nøiagtige, tælle dem, som have været til i samme Tidsrum eller i Løbet af Aaret, og mod de 17,513, som bleve understøttede i 1868, bør vi altsaa stille op ikke hine 64,500 alene, men 5000 til, ellers 69,500.

Tabellen i § 4 angav Forholdet for Enker til 271,5 af 1,000. Naar det nye Tal 69,500 lægges til Grund, bliver Forholdet 252, altsaa mindre.

Men Feilen har dog ikke været større, end at det endnu som i Slutningen af forrige § gaar an at sige, at i Løbet af 1868 kom $\frac{1}{4}$ af Enkerne til at nyde Hjælp af Fattigvæsenet. Thi Udtrykket $\frac{1}{4}$ er rummeligt. 250 af 1,000 vilde svare nøiagtig til den Brøk. Efter den første Beregning var Forholdet temmelig meget over 250; efter den anden Beregning er det kun ganske lidt over.

Lignende Rettelser kunne vi nu forestille os udførte for de øvrige Befolkningsklassers Vedkommende (Enkemænd, gifte Mænd o. s. v.). Men her maa det være nok at have viist ved Enkernes Exempel, at Resultatet ikke vilde blive saa særdeles meget anderledes, end det allerede er fremstillet i § 4. Og det kunne vi tillige mærke os, at naar vi i det følgende anvende Beregningsmaaden fra § 4 paa de forskjellige Egne af Riget, saa vil Feilen efter al Sandsynlighed være jevn-stor overalt, saa den ikke er til Hinder for Sammenligningen mellem Egnene indbyrdes.

Anmærkning: Undersøgelsen i § 4 gav os en Forestilling om Alderens Indflydelse paa Fattig-Tallene. Og til Sammenligning hid sættes nogle af mig tidligere udførte Beregninger for Christiania By, hvor der havdes ligefremme Opgaver over de Fattiges Alder, og det for det samme Aar 1868, som omhandles her. („Om Fattigforholdene i Christiania“. Chr.nia 1870, Side 54).

Understøttede Hoved- og Bipersoner for hvert 1,000 af Folkemængden inden hver af vedkommende Alders-Klasse.			
Alder.	Mandkjøn.	Kvindekjøn.	Begge Kjøn.
0 — 15 Aar	—	—	290
15 — 40 —	54	99	78
40 — 60 —	166	269	221
over 60 —	294	350	330
Alle Aldere	—	—	183

Hvad der her fornemmelig skulde gjøres opmærksom paa, det er den stærke Formindskelse i de Fattiges Forholdstal fra Barnealderen (290 af 1,000) til den gode Alder 15—40 Aar (78 af 1,000) og saa igjen den gradvise Forøgelse op til den høieste Alder (221 og 330 af 1,000).

Om vi havde Aldersopgaver over de Fattige alt Riget over! Om vi vidste, hvor gammel hver Person var, da han første Gang faldt Fattigvæsenet til Byrde, som man siger! Det skulde rimeligvis vise sig, at der er regelmæssig Aftagen fra Børnearene til 15—20 Aars Alderen og fra det Punkt af regelmæssig Tiltagen Aar for Aar op til høieste Alder, ligesom vi finde det, naar vi beregne f. Ex. Dødsfaldene. Men yderst interessant vilde det derhos være at se, hvad Forskjel der i disse Henseender monne fremkomme mellem Byerne og Bygderne, samt mellem de Ugifte paa den ene Side og paa den anden Side de Gifte tilligemed Enkemændene og Enkerne.

At aabne et saadant Blik ind i Folkelivet, det kan blive en af Fattigstatistikens Fremtidsopgaver. Men for Nærværende maa vi lade os nøie med at have givet de Mænd, som nu leve i gift Stand, Anledning til at betænke dette Alvorlige, at af Enkerne kommer en Fjerdepart Tid efter anden til at blive Fattiglemmer.

2. Byernes Fattige.

Forrige Aargang Pag. XI.

§ 6. Hoved-Tallene for Byerne ere allerede givne i § 3, i de to Tabeller der. Her skulle nu Tallene for de understøttede Hovedpersoner betragtes nærmere.

Medens Landdistrikterne med deres samlede Masser mere lade os skue ligesom naturbegrundede Forholde, med

Byerne*).	Understøttede Hovedpersoner for hver 1,000 Mennesker.														Total- sum.	Syge- hus- patien- ter.
	Enslige Personer.							Familieforsørgere.								
	foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.			
A. I Riget	2	1	6	7	3	9	28	4	10	1	7	5	27	55	13	
B. I Stifterne:																
Kristiania	3	1	6	7	3	10	30	4	11	2	7	6	30	60	18	
Hamar	3	1	7	8	1	4	24	3	21	1	3	5	33	57	5	
Kristianssand	2	1	5	6	2	8	24	4	7	1	5	3	20	44	6	
Bergen	1	1	4	5	1	9	21	3	7	1	6	4	21	42	9	
Trondhjem	1	1	10	10	4	12	38	6	12	1	5	7	31	69	13	
Tromsø	2	1	25	10	3	9	50	5	21	1	6	4	37	87	21	
C. I Amterne:																
Smaalenene	2	1	6	5	3	9	26	4	12	2	8	7	33	59	13	
Akershus	2	1	7	4	6	9	29	4	6	1	8	2	21	50	—	
Kristiania	2	1	6	9	3	10	31	4	14	2	7	9	36	67	29	
Hedemarken	1	1	7	6	1	3	19	4	22	1	3	7	37	56	6	
Kristian	5	2	7	12	—	4	30	2	19	—	3	3	27	57	3	
Budskerud	4	1	4	8	4	11	32	4	8	1	7	4	24	56	8	
Jarlsb. og Laurv.	5	—	5	4	3	10	27	3	7	1	8	3	22	49	4	
Bratsberg	3	1	6	7	3	9	29	4	6	1	5	2	18	47	4	
Nedenæs	2	1	4	9	2	6	24	3	4	1	5	2	15	39	2	
Lister og Mandal	2	—	10	8	3	12	35	4	7	2	5	3	21	56	7	
Stavanger	2	—	2	4	1	7	16	3	8	1	6	3	21	37	8	
Bergen	1	—	3	5	1	9	19	3	5	1	6	4	19	38	9	
Nordre Bergenhus	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	15	15	—	
Romsdal	2	1	9	6	2	9	29	3	13	1	8	6	31	60	7	
Søndre Trondhjem	—	1	12	12	5	14	44	7	13	1	3	8	32	76	17	
Nordre Trondhjem	2	—	7	3	3	5	20	7	12	1	4	6	30	50	3	
Nordland	—	—	4	3	—	5	12	3	1	—	2	2	8	20	5	
Tromsø	1	1	15	14	3	11	45	5	12	1	7	4	29	74	5	
Finmarken	3	1	38	8	4	7	61	6	31	1	6	4	48	109	39	
D. Enkelte af Byerne																
Kristiania	2	1	6	9	3	10	31	4	14	2	7	9	36	67	29	
Bergen	1	—	3	5	1	9	19	3	5	1	6	4	19	38	9	
Trondhjem	—	1	12	12	5	14	44	7	13	1	3	8	32	76	17	
Stavanger	3	1	1	4	—	8	17	3	7	1	7	3	21	38	12	
Drammen	4	2	3	6	3	9	27	3	6	1	6	3	19	46	10	
Kristianssand	3	—	5	9	3	14	34	4	8	2	6	3	23	57	12	
Fredrikshald	2	1	3	6	2	11	25	4	8	2	10	8	32	57	17	
Fredriksstad	3	2	6	3	1	7	22	4	10	—	6	4	24	46	13	
Laurvik	2	—	5	5	4	11	27	4	10	2	7	4	27	54	4	
Horten	7	1	9	2	2	7	28	1	10	—	6	2	19	47	2	
Kongsberg	4	—	5	7	2	6	24	3	12	2	8	6	31	55	3	
Kristiansund	4	1	7	7	3	11	33	2	10	1	10	8	31	64	8	

*) De Tal i Underdistrikterne, som ere lige med eller højere end Middeltallet for Riget, ere satte med større Typer.

herskende Uligheder i de forskjellige Egne, falder det vanskeliggere at øine Sammenhæng mellem Aarsag og Virkning for de spredt liggende Byers Vedkommende.

Det gaar saa op og ned her, og Tallene kunne voxe stærkt fra By til By, uden at man tør gjætte paa Aarsagen.

Noget kan dog skimtes:

Naar man sammenholder Total-Summerne for Stifterne her med de tilsvarende i næste Kapitel om Bygderne, vil man finde adskillig Overensstemmelse. Paa begge Steder staar Bergens og dernæst Christianssands Stift bedst. Dette er neppe tilfældigt. Der er vistnok Sammenhæng mellem By og Bygd. De store Aarsager, som virke paa Bygderne og bestemme Folkelivets Karakter og indvirke paa Næringsveiene o. s. v., gjøre sig ogsaa gjældende i de Byer, som saa at sige omsluttet af Bygdernes overveiende Masser. Denne Sammenhæng mellem Folkelivet i By og Bygd, forsaavidt angaar Fattigdommen, gaar igjen i flere Forholde. Den er andetsteds paavist at finde Sted med Hensyn til Hyppigheden af uægte Fødsler, og dette sees der ligeledes Spor af i vore Tabeller, som i Rubrikken Piger med Børn opvise de mindste Tal for Byernes Vedkommende i Stifterne Christianssand og Bergen, og for Bygdernes i de samme to Stifter.

Yderligere Sammenligninger af den Art vil man kunne anstille ved at se paa Tallene for Amterne. Til Exempel kaste man Øie paa Rubrikken: gifte Mænd med Børn: store Tal for Smaabyerne i Christians og Hedemarkens Amter, og ligesaa for de samme Amters Landdistrikter.

Et eget Træk er de paafaldende store Tal for de Finmarkiske Byer i Rubrikkerne ugifte voxne Mænd og gifte Mænd med Børn. Ogsaa her finder man Side-

stykke i Finmarkens Amt Landdistrikter. Men Forklaringen faaes først ved at tage med en Oplysning fra en ganske anden Række. En forholdsvis stor Del af disse Understøttede vare Fremmede, Folk, som understøttedes mod Erstatning fra andre Distrikter, hvor de hørte hjemme. Af 159 understøttede ugifte Mænd i Finmarkens Byer vare ikke mindre end 122 Fremmede (Tabelværket Side 1 og 12); men disse 122 ere 76 Procent af hine 159, istedetfor at den gennemsnitlige Procent for hele Rigets Byer er kun 16 Procent. Man maa gjætte paa, at det er de talrige Skarer af langveis fra kommende Fiskere, som under sin farefulde Bedrift paa den barske Ishavskyst afgive en saa stor Procent af Folk, som ere stedte i Nød. Og det lader til, at dette er Noget, som gaar igjen fra Aar til Aar; idetmindste blev der hentydet til dette samme Forhold i Aargangen 1867.

Christiania har over $\frac{1}{4}$ Part af alle Byers Fattige (se Tabelværket Side 2). Men beregnet i Forhold til Folkemængden er, som nærværende Tabel viser, Fattigtallet vistnok høit (Totalsum 67), dog lavere end i Throndhjem.

Christiania, Throndhjem, Bergen, disse tre Hovedsteder for Landets Østen-, Norden- og Vestenfjeldske, kan det være værd at betragte nærmere, ved nemlig at vise den paafaldende Overensstemmelse i Tallene for de to Aar fra hvilke disse Opgaver haves.

Klasser af Fattige.	For hvert 1000 af Folkemængden understøttedes følgende Hovedpersoner.					
	Christiania.		Throndhjem.		Bergen.	
	1867.	1868.	1867.	1868.	1867.	1868.
1. Enslige Personer:						
forældreløse ægte Børn	2	2	1	—	2	1
moderløse uægte Do.	2	1	1	1	1	—
ugifte Mænd	6	6	11	12	1	3
Do. Kvinder	8	9	12	12	4	5
Enkemænd uden Børn.	2	3	4	5	4	1
Enker Do.	10	10	14	14	7	9
Sum	30	31	43	44	19	19
2. Familieforsørgere:						
gifte Mænd uden Børn	5	4	8	7	2	3
Do. Do. med Do.	17	14	12	13	4	5
Enkemænd — Do.	2	2	1	1	1	1
Enker — Do.	7	7	3	3	8	6
Piger — Do.	8	9	6	8	4	4
Sum	39	36	30	32	19	19
Totalsum	69	67	73	76	38	38

§ 7. Nedenstaaende Tabel giver en mere summarisk Oversigt over alle Byerne enkeltvis.

Byer*)	Understøttede Hovedpersoner for hvert 1000 af Folkemængden.				Byer.	Understøttede Hovedpersoner for hvert 1000 af Folkemængden.			
	Enslige Personer.	Familie- forsørgere.	S u m.	Sygehus- patienter.		Enslige Personer.	Familie- forsørgere.	S u m.	Sygehus- patienter.
Rigets Byer. (Smaalenenes Amt.)	28	27	55	13	(Nedenæs Amt.)				
Fredrikshald	25	32	57	17	Østerrisør	31	11	42	3
Fredriksstad	22	24	46	13	Tvedestrand	16	13	29	—
Sarpsborg	22	48	70	3	Arendal	22	12	34	(?)
Moss	42	39	81	11	Grimstad	26	22	48	3
(Akershus Amt.)					Lillesand	26	22	48	10
Soon	24	26	50	—	(Lister og Mandals Amt.)				
Hølen	53	29	82	—	Kristianssand	34	23	57	12
Hvitsten	17	22	39	—	Mandal	26	15	41	(?)
Drøbak	28	17	45	—	Farsund	33	23	56	—
(Kristiania Amt.)					Flekkøfjord	60	23	83	3
Kristiania	31	36	67	29	(Stavanger Amt.)				
(Hedemarkens Amt.)					Soggendal	20	20	40	—
Kongsvinger	23	21	44	9	Ekersund	25	26	51	—
Hamar	16	46	62	5	Sandnæs	10	19	29	—
(Kristians Amt.)					Stavanger	17	21	38	12
Gjøvik	6	29	35	5	Skudsnæshavn	7	11	18	—
Lillehammer	39	26	65	3	Kobbervik	13	23	36	1
(Buskeruds Amt.)					Hangesund	12	20	32	1
Drammen	27	19	46	10	(Bergens Amt.)				
Holmsbo	29	12	41	—	Bergen	19	19	38	9
Hønefos	25	19	44	—	(Nordre Bergenhus Amt.)				
Kongsberg med det offent- lige Fattigv. og Jern- værket	49	39	88	4	Florø	—	15	15	—
(Jarlsberg og Laurv. Amt.)					(Romsdals Amt.)				
Svelvik	26	11	37	—	Aalesund	23	38	61	7
Holmestrand	41	10	51	1	Molde	24	18	42	2
Horten	28	19	47	2	Kristiansund	33	31	64	8
Aasgaardsstrand	15	27	42	—	(Søndre Thronhjems Amt.)				
Tønsberg	23	24	47	9	Trondhjem	44	32	76	17
Sandefjord	7	15	22	1	(Nordre Thronhjems Amt.)				
Laurvik med Fritsø Jern- verk	31	31	62	4	Levanger	33	27	60	4
(Bratsbergs Amt.)					Stenkjær	10	24	34	—
Skien	33	18	51	6	Namsos	20	37	57	4
Porsgrund	33	23	56	1	(Nordlands Amt.)				
Brevik	15	18	33	—	Bodø	13	8	21	5
Stathelle	14	15	29	—	(Tromsø Amt.)				
Langesund	30	7	37	—	Tromsø	45	28	73	5
Kragerø	27	18	45	8	(Finmarkens Amt.)				
					Hammerfest	51	61	112	37
					Vardø	35	50	85	5
					Vadsø	91	33	124	64

De overhaands store Tal for de Finmarkiske Byer finde ialfald for en Del sin Forklaring i, hvad forrige § oplyste om de mange Fremmede her. Man vil ogsaa i flere af de vestlandske Søfarts-Byer finde mange Fremmede blandt de Understøttede, saa der kan gjættes paa forliste Sømænd, som ere paa Hjemreise.

Blandt de sydlige Byer staa f. Ex. Moss og Kongsberg med usædvanlig store Tal Totalsummer (81 og 88). Det samme var ogsaa Tilfældet Aaret forud (76 og 85), saa det ser ud til, at det Usædvanlige ikke er at forklare ved et enkelt Aars afvigende eller mindre nøjagtige Tællemaade

eller desl., men at det maa have sin Grund i de virkelige og varige Tilstande. Men til disse Tilstande — det maa erindres — hører ikke blot selve Trangen paa de Fattiges Side, men ogsaa den Skik og Brug, som hersker inden Fattig-Bestyrelsen, angaaende hvad Slags Trang der skal regnes for at høre til det offentlige Fattigvæsens hjælpende Opgave.

En saadan Sammenstilling som i nærværende § kan da blive Anledningen til, at man paa de forskjellige Steder endnu engang tager under Overveielse de Regler, som i saa Henseende befølges.

3. Bygdernes Fattige.

[Forrige Aargang Pag. VIII.]

§ 8. Ligesom ovenfor for Byernes Vedkommende, skal her gaes mere i det Enkelte, end det skede i § 3, hvor Tallene bleve givne for Landdistrikterne under Et. I nedenstaaende Tabel findes Oplysninger om de understøttede

Hovedpersoner i Bygderne i hele Riget samt dernæst inden Stifterne, Amterne, Fogderierne. Fremstillingen svarer ganske til den i forrige Aargang.

*) Der er brugt grovere Tryk for de Tal, som ere jevnstore med eller større end Middeltallet for Riget.

Bygder*).	Understøttede Hovedpersoner i 1868 for hver 1,000 Mennesker.														
	Enslige Personer.							Familieforsørgere.					Total- snn.	Syge- hus- patien- ter.	
	foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.			Sum.
A. I Riget	1,2	0,6	2,9	4,9	2,3	5,9	17,8	3,8	9,7	0,9	3,1	2,3	19,8	37,6	1,2
B. I Stifterne:															
Kristiania	2,0	0,8	3,4	4,7	3,4	7,6	21,9	4,5	10,3	1,5	4,3	2,9	23,5	45,4	1,4
Hamar	0,9	0,7	2,9	4,6	2,8	7,0	18,9	4,3	13,6	1,2	3,1	3,6	25,8	44,7	0,4
Kristianssand	1,1	0,3	2,8	5,3	2,0	5,5	17,0	3,4	8,3	0,8	3,2	1,7	17,4	34,4	0,9
Bergen	0,7	0,3	2,2	4,3	1,3	4,4	13,2	2,6	6,5	0,4	1,9	1,2	12,6	25,8	0,9
Trondhjem	0,9	0,8	2,8	5,8	1,6	5,8	17,7	4,1	9,1	0,5	2,8	2,7	19,2	36,9	1,6
Tromsø	1,0	0,3	3,7	5,2	2,0	4,2	16,4	3,5	10,6	0,5	2,8	1,3	18,7	35,1	2,5
C. I Amterne:															
Smaalenene	2,0	1,0	2,8	4,0	3,3	7,1	20,2	4,0	8,3	1,2	3,6	2,0	19,1	39,3	0,6
Akershus	2,5	0,8	3,9	4,5	3,9	7,7	23,3	5,3	14,5	2,3	4,9	4,1	31,1	54,4	2,8
Hedemarken	1,2	0,8	3,7	5,4	3,1	7,0	21,2	4,3	14,9	1,4	3,4	4,8	28,8	50,0	0,5
Kristian	0,5	0,5	2,2	3,9	2,5	7,1	16,7	4,4	12,4	1,0	2,7	2,4	22,9	39,6	0,3
Budskerud	1,7	0,6	3,8	5,6	3,1	8,4	23,2	4,6	11,2	1,3	4,2	2,9	24,2	47,4	0,9
Jarlsb. og Laurv.	1,7	0,7	2,8	4,6	2,9	7,3	20,0	3,6	4,7	0,8	4,3	2,1	15,5	35,5	0,7
Bratsberg	1,7	0,6	2,8	4,9	2,6	8,2	20,8	3,8	10,0	1,3	4,2	1,8	21,1	41,9	0,9
Nedenæs	1,1	0,3	2,9	5,7	1,9	5,4	17,3	3,5	6,4	0,7	3,5	1,8	15,9	33,2	0,5
Lister og Mandal	1,0	0,1	3,5	5,9	2,0	4,1	16,6	3,4	8,6	0,6	3,0	1,2	16,8	33,4	0,7
Stavanger	0,6	0,4	2,1	5,0	1,4	4,2	13,7	3,0	8,2	0,5	2,3	1,8	15,8	29,5	1,2
Søndre Bergenhus	0,7	0,2	1,8	3,4	1,0	4,3	11,4	2,8	6,6	0,4	2,3	1,3	13,4	24,8	0,9
Nordre Bergenhus	0,8	0,5	3,2	5,3	1,6	4,6	16,0	2,4	6,8	0,5	1,7	1,0	12,4	28,4	1,0
Romsdal	0,8	0,7	1,8	5,1	1,2	4,2	13,8	2,5	5,5	0,2	1,7	1,8	11,7	25,5	0,5
Søndre Trondhjem	0,6	0,6	3,2	6,8	1,7	5,8	18,7	4,8	11,0	0,7	3,0	2,8	22,3	41,0	1,0
Nordre Trondhjem	1,2	1,1	3,0	5,1	1,9	7,1	19,4	4,6	9,8	0,6	3,0	2,9	20,9	40,3	3,1
Nordland	0,9	0,4	3,0	5,4	2,0	3,7	15,4	3,2	7,1	0,4	2,6	1,4	14,7	30,1	2,6
Tromsø	0,3	0,2	3,0	4,6	2,0	4,1	14,2	3,8	11,6	0,7	2,3	0,9	19,3	33,5	0,8
Finmarken	3,0	0,2	9,1	4,6	2,4	7,2	26,5	4,2	26,8	0,9	5,2	1,3	38,4	64,9	6,2
D. I Fogderierne:															
(Smaalenenes Amt.)															
Ide og Marker	2,5	0,9	3,5	4,5	2,7	6,5	20,6	3,2	9,2	0,9	3,3	2,9	19,5	40,1	0,8
Rakkestad	3,0	0,9	2,5	3,8	3,7	6,7	20,6	4,3	9,4	1,3	3,1	1,5	19,6	40,2	0,5
Mosse	0,7	1,2	2,6	3,9	3,5	8,0	19,9	4,3	6,5	1,3	4,4	1,7	18,2	38,1	0,7
(Akershus Amt.)															
Aker og Follo	3,8	1,0	4,2	5,1	4,0	9,3	27,4	4,4	13,3	1,7	5,6	4,6	29,6	57,0	5,7
Nedre Romerike	2,2	1,0	3,8	3,6	3,9	6,8	21,3	6,7	12,3	1,7	3,9	3,1	27,7	49,0	0,9
Øvre Romerike	1,1	0,4	3,3	5,4	3,6	6,3	20,1	5,0	17,8	3,5	4,7	4,2	35,2	55,3	0,9
(Hedemarkens Amt.)															
Vinger og Odalen i	2,6	0,8	2,6	4,6	2,0	5,8	18,4	2,8	11,9	1,6	3,0	2,7	22,0	40,4	0,6
Solør	1,5	1,7	3,4	5,8	2,7	6,4	21,5	4,1	17,6	1,1	4,4	6,0	33,2	54,7	0,5
Hedemarken	0,9	0,5	4,3	5,7	4,8	9,5	25,7	6,2	14,8	1,8	3,9	5,6	32,3	58,0	0,7
Søndre Østerdalen	0,1	0,6	4,5	5,3	2,7	7,0	20,2	4,4	21,8	1,3	3,4	6,1	37,0	57,2	0,1
Nordre Østerdalen	0,7	0,3	3,2	5,2	1,2	3,0	13,6	2,0	8,4	0,5	1,4	2,8	15,1	28,7	0,1
(Kristians Amt.)															
Toten	0,4	0,2	2,2	3,1	4,0	9,6	19,5	6,9	12,6	1,8	3,7	1,8	26,8	46,3	0,2
Søndre Gudbrandsdalen	0,6	0,9	2,0	5,0	3,2	11,0	22,7	3,6	16,1	0,8	2,5	3,3	26,3	49,0	0,8
Nordre Gudbrandsdalen	0,2	0,6	3,1	4,8	1,9	5,0	15,6	3,3	10,8	0,9	2,1	3,4	20,5	36,1	0,3
Hadeland og Land	0,7	0,6	1,7	2,7	1,8	5,4	12,9	4,8	13,1	1,1	3,0	1,4	23,4	36,3	—
Valders	0,6	0,3	2,0	3,9	1,5	4,0	12,3	3,2	8,6	0,7	2,2	1,5	16,2	28,5	0,2
(Buskeruds Amt.)															
Buskerud	2,3	0,6	4,1	5,5	4,0	9,6	26,1	4,7	10,0	1,8	5,6	2,8	24,9	51,0	0,6
Ringerike	2,0	0,7	2,6	4,3	1,9	7,1	18,6	3,2	9,2	0,6	2,6	2,6	18,2	36,8	0,8
Hallingdal	1,0	0,4	4,4	6,7	2,9	6,8	22,3	5,2	13,9	1,1	3,5	2,9	26,6	48,9	1,6
Numedal og Sandsver	0,5	0,6	3,4	6,0	2,2	7,8	20,5	5,2	13,8	0,7	2,5	3,3	25,5	46,0	1,3
(Jarlsberg og Laurv. Amt.)															
Jarlsberg	2,1	0,7	2,9	4,3	3,1	6,7	19,8	3,7	5,0	0,7	4,6	2,2	16,2	36,0	0,8
Laurvik	1,1	0,8	2,5	5,0	2,5	8,6	20,5	3,4	3,9	1,1	3,7	1,8	13,9	34,4	0,5

*) De Tal ere udhævede, som ere lige med eller over Middeltallet for Riget.

Bygder.	Understøttede Hovedpersoner i 1868 for hvert 1,000 af Folkemængden.															Total- sum.	Syge- hus- patien- ter.
	Enslige Personer.							Familieforsørgere.									
	foræl- dreløse ægte Børn.	moder- løse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvin- der.	Enke- mænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enke- mænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.				
(Bratsbergs Amt.)																	
Bamble	1,3	0,5	2,6	3,7	2,7	8,7	19,5	2,8	4,0	0,7	3,4	1,5	12,4	31,9	1,1		
Nedre Telemarken . . .	1,7	0,5	2,7	5,7	2,6	8,5	21,7	4,9	10,3	0,8	4,1	2,0	22,1	43,8	1,1		
Øvre Telemarken	2,2	0,6	3,1	5,2	2,9	7,6	21,6	4,1	15,1	2,2	5,0	1,9	28,3	49,9	0,7		
(Nedenæs Amt.)																	
Nedenæs	1,0	0,2	2,7	5,8	1,9	5,5	17,1	3,4	4,8	0,5	3,7	1,7	14,1	31,2	0,6		
Sætersdalen	1,6	0,5	4,0	5,1	2,0	5,4	18,6	4,1	14,4	1,3	2,7	2,0	24,5	43,1	0,2		
(Lister og Mandals Amt.)																	
Mandal	1,5	0,1	3,2	5,6	1,9	4,6	16,9	2,8	8,1	0,7	3,4	1,1	16,1	33,0	0,4		
Lister	0,5	0,1	3,7	6,3	2,1	3,6	16,3	4,0	9,1	0,5	2,7	1,2	17,5	33,8	1,0		
(Stavanger Amt.)																	
Jæderen og Dalerne . .	0,4	0,3	2,8	6,6	1,3	4,4	15,8	3,6	8,5	0,4	2,0	2,3	16,8	32,6	1,7		
Ryfylke	0,8	0,4	1,6	3,9	1,4	4,1	12,2	2,6	7,9	0,6	2,5	1,5	15,1	27,3	0,8		
[Søndre Bergenhus Amt.]																	
Søndhordland	0,9	0,3	1,8	3,6	1,2	5,1	12,9	3,4	7,6	0,6	2,3	1,1	15,0	27,9	0,6		
Hardanger og Vos . . .	0,3	0,1	2,2	4,4	1,3	4,2	12,5	3,8	7,1	0,3	1,4	1,3	13,9	26,4	0,2		
Nordhordland	0,7	0,1	1,6	2,8	0,7	3,8	9,7	2,0	5,7	0,4	2,6	1,5	12,2	21,9	1,5		
[Nordre Bergenhus Amt.]																	
Sogn	0,8	0,9	2,8	6,0	1,8	5,2	17,5	2,5	5,5	0,5	1,6	1,4	11,5	29,0	0,9		
Sønd- og Nordfjord . . .	0,7	0,2	3,4	4,7	1,4	4,3	14,7	2,3	7,7	0,4	1,8	0,8	13,0	27,7	1,0		
[Romsdals Amt.]																	
Søndmøre	0,5	0,2	1,5	4,8	1,3	4,0	12,3	2,6	5,9	0,1	1,3	1,0	10,9	23,2	0,4		
Romsdal	0,9	1,0	1,7	5,2	1,0	3,9	13,7	2,3	4,2	0,1	1,5	1,8	9,9	23,6	0,6		
Nordmøre	1,0	0,9	2,2	5,5	1,2	4,6	15,4	2,6	6,1	0,3	2,2	2,5	13,7	29,1	0,5		
[Søndre Trondhjems Amt.]																	
Ørkedal	1,5	0,3	4,0	9,1	1,9	6,2	23,0	8,3	15,1	0,8	3,5	2,1	29,8	52,8	0,3		
Guldal	0,2	0,4	3,3	8,0	2,2	5,3	19,4	3,3	13,3	0,5	2,6	3,4	23,1	42,5	0,7		
Strinden og Selbu . . .	0,6	0,7	2,8	6,7	1,6	7,7	20,1	6,5	13,1	1,0	3,5	3,4	27,5	47,6	1,8		
Fosen	0,5	0,6	2,9	4,8	1,5	4,5	14,8	2,8	6,0	0,4	2,7	2,3	14,2	29,0	1,0		
[Nordre Trondhjems Amt.]																	
Stjør- og Værdalen . . .	1,9	2,1	2,7	4,3	1,5	6,8	19,3	3,1	10,7	0,9	3,7	3,3	21,7	41,0	3,4		
Inderøen	0,9	0,3	3,5	5,3	2,3	8,4	20,7	6,5	7,1	0,4	2,9	2,5	19,4	40,1	1,9		
Namdalen	0,5	0,3	3,1	6,1	1,9	5,7	17,6	4,4	11,7	0,2	2,2	2,8	21,3	38,9	4,3		
[Nordlands Amt.]																	
Søndre Helgeland	0,5	0,4	2,9	8,0	2,1	5,0	18,9	3,6	6,4	0,4	2,6	1,1	14,1	33,0	3,5		
Nordre Helgeland	1,2	0,4	3,4	7,4	2,2	3,0	17,6	4,0	7,5	0,5	2,8	2,5	17,3	34,9	3,0		
Salten	0,2	0,2	2,5	3,9	2,0	3,2	12,0	3,1	8,8	0,4	2,2	1,4	15,9	27,9	2,1		
Lototen og Vesteraal . .	1,9	0,5	3,4	3,1	1,8	3,4	14,1	2,3	5,3	0,3	3,0	0,9	11,8	25,9	2,1		
[Tromsø Amt.]																	
Senjen og Tromsø	0,3	0,2	3,0	4,7	2,1	4,1	14,4	3,8	11,6	0,7	2,3	0,9	19,3	33,7	0,9		
[Finmarkens Amt.]																	
Alten	1,1	1,0	7,0	4,9	3,2	10,6	27,8	5,6	23,9	0,2	4,8	0,4	34,9	62,7	0,9		
Hammerfest	6,5	0,2	2,3	3,4	2,3	7,9	22,6	3,6	45,2	1,1	6,8	1,1	57,8	80,4	3,2		
Tanen	0,8	—	4,1	2,6	1,5	4,4	13,4	4,1	14,4	1,3	2,6	1,8	24,2	37,6	1,8		
Varanger	4,1	0,7	30,5	8,5	1,8	2,9	48,5	2,2	21,0	1,8	7,0	2,9	34,9	83,4	29,0		

§ 9. Sammenligning med 1867 viser Øgning i alle Stifter, mest dog i Tromsø Stift. Man se Totalsummerne for begge Aar ved Siden af hinanden:

Stift.	1867.	1868.
Christiania	40,7	45,4
Hamar	41,9	44,7
Christiansand	31,9	34,4
Bergen	24,1	25,8
Thronhjems	32,4	36,9
Tromsø	27,2	35,1

Se vi efter i de forskjellige Rubrikker for det samme Tromsø Stift, finde vi især stor Øgning i Rubrikken gifte

Mænd med Børn. Og forfølge vi Sagen videre, eller se vi efter, hvordan Forholdet stiller sig i de enkelte Dele af hint nordlige Strøg, saa finde vi Øgning i alle Stiftets Amter, men fornemmelig i det nordligste, Finmarkens Amt (Totalsum 1867: 33,9, 1868: 64,9, deraf gifte Mænd med Børn 1867: 10,2, 1868: 26,8). Fortsætte vi med Betragtningen af Fogderierne i dette sidstnævnte Amt, saa faa vi se, at der er stor Væxt fra forrige Aar i hvert enkelt Fogderi, men at dog det alleryderste Distrikt, Varanger, rager frem med besynderlige store Tal (Totalsum 1867: 39,2, 1868: 83,4). Aaret 1868 maa have været en vanskelig Tid for disse Egne.

§ 10. Her saa vi Ulighed i Bevægelsen fra det ene Aar til det andet. Et slaaende Exempel paa Lighed skulle vi forefinde, naar vi nærmere betragte de Fattigunderstøttelser, som have til Gjenstand dels moderløse uægte Børn, dels Piger med Børn, hvilke to Klasser for dette Øiemed slaaes sammen til en.

Til de to Tal-Rækker, som vi hente fra vor egen

Fattigstatistik, føies endnu en tredie, som er hentet fra den almindelige Befolknings-Statistik, og som vil tjene til at vise, hvorledes Fattigtallene ere afhængige af selve Folkelivets Tilstande.

Ved Nummeringen af Amterne er der begyndt med det laveste Tal, som har faaet No. 1.

Bygderne.	For hvert 1000 af Folkemængden understøttedes følgende Antal af moderløse uægte Børn og af Piger med Børn.		For hvert 1000 levende fødte Børn var der følgende Antal uægte fødte i Aarene 1866—1869.
	1867.	1868.	
Riget	2,7	2,9	8,1
I Amterne:	(No.)	(No.)	(No.)
Smaalenene	3,0 (13)	3,0 (13)	8,2 (11)
Akershus	4,3 (17)	4,9 (17)	9,6 (15)
Hedemarken	5,0 (18)	5,6 (18)	12,3 (17)
Kristian	2,8 (11)	2,9 (12)	9,3 (13)
Buskerud	3,2 (15)	3,5 (15)	8,0 (10)
Jarlsberg og Laurvik	2,8 (12)	2,8 (11)	7,3 (8)
Bratsberg	2,3 (8)	2,4 (9)	4,8 (5)
Nedenæs	1,8 (6)	2,1 (7)	4,7 (4)
Lister og Mandal	1,2 (2)	1,3 (2)	2,4 (1)
Stavanger	2,4 (9)	2,2 (8)	4,4 (3)
Søndre Bergenhus	1,4 (4)	1,5 (3)	4,1 (2)
Nordre Bergenhus	1,7 (5)	1,5 (4)	6,7 (6)
Romsdal	2,6 (10)	2,5 (10)	9,2 (12)
Søndre Thronhjøm	3,1 (14)	3,4 (14)	14,6 (18)
Nordre Thronhjøm	3,5 (16)	4,0 (16)	10,4 (16)
Nordland	1,8 (7)	1,8 (6)	9,5 (14)
Tromsø	1,0 (1)	1,1 (1)	7,1 (7)
Finmarken	1,2 (3)	1,5 (5)	7,5 (9)

Ligheden i Bevægelsen, Overensstemmelsen mellem Aarene 1867 og 1868, ser man lettest ved at fæste Blikket paa Nummer-Tallene ved de to første Tal-Rækker. Begge Aarene havde Tromsø første og Hedemarken sidste No., og de Amter, som laa derimellem, havde ligeledes for en stor Del samme Plads i Nummerfølgen i 1868 som i 1867; der var ikke stor Omflytning. Det er aabenbart, at vi have meget konstante Forholde at gjøre med. De i Folkelivet liggende Aarsager, som føre til, at Fattigvæsenet paa dette eller hint Sted maa antage sig saa og saa mange Personer af disse to Klasser, virke med saa at sige samme Styrke fra Aar til Aar.

Øverst blandt disse Aarsager staar naturligvis den Omstændighed, om der i denne eller hin Egn er mange eller faa ugifte Kvinder, som føde Børn til Verden. Det er bekjendt, at der er overmaade stor Ulighed i saa Henseende i de forskjellige Egne af Landet; det er ogsaa bekjendt, at det Forhold, som engang er indtraadt, holder sig mærke-

lig ens fra Aar til Aar. Og derfor kunne vi trygt gaa ud fra, at den tredie Tal-Række, som egentlig gjælder for de Aar 1866—69, meget nøiagtig betegner for hvert Amt den Tilstand, som saa at sige ligger til Grund for den i de første Talrækker paaviste Trang til Understøttelse.

Men nu er der da ogsaa en umiskjendelig Overensstemmelse mellem disse to første Talrækker paa den ene Side og den tredie Række paa den anden. Hvor denne sidste har lave eller middels eller høie Nummere, der har ogsaa hine for det meste ganske tilsvarende; Afgangelsen er sjelden stor. Man tage som Exempel Nummertallene for Hedemarken, for Nordre Thronhjøm eller for Lister og Mandal.

Fuldkommen Overensstemmelse kunde man dog ikke vente, naar man betænker de mange Omstændigheder, som kunne indtræde mellem et uægte Børns Fødsel og den Stund, da der bliver Tale om Fattighjælp for det eller dets Moder. Og her er det interessant, at der kan paavises en

væsentlig Omstændighed, som spiller ind, men paa nogle Steder øve en større Indflydelse, paa andre Steder en mindre. Overalt er det saa, at en ganske betydelig Del af de uægte Børns Mødre blive gifte med Børnenes Fædre, derved ophøre Børnene at kaldes uægte, og Mødrene selv gaa tillige over fra Pigernes til de gifte Koners Klasse, saa de enten ingen Fattighjælp behøve eller ialfald ikke som Fattiglemmer blive opførte i den Klasse, som vi her have at gjøre med. Men nu er Forholdet i denne Henseende kjendeligt ulige i de forskjellige Egne. Mærkeligst er den Afvigelse fra det Almindelige, som forekommer i de tre nordligste Amter: her er de uægte Fødslers Onde i sig selv temmelig stort, men det ophæves for en meget stor Del ved den glædelige Omstændighed, at Børnenes Forældre i forholdsvis stort Antal gifte sig sammen nogen Tid efter Fødselen. Men saaledes kan det gaa til, at f. Ex. Tromsø Amt, som var No. 7 i Listen over de uægte Børns Hyppighed, blev endog No. 1 i 1867 og 1868 Aars Lister over Understøttelser til uægte Børn eller deres Mødre. Omvendt har det sig med f. Ex. Stavanger Amt: her fødes ikke just saa særdeles mange Børn udenfor Ægteskab; men her er forholdsvis mange af Børnenes Fædre, som istedetfor at ægte Mødrene slaa Haanden af dem og overlade dem med samt Børnene til en Nød, som da Fattigvæsenet saa ofte maa tage sig af; og hermed stemmer det da meget godt, at Amtet stod paa No. 3 i Listen over

Løstgigheden, men kom helt op paa No. 8 og 9 i de to Aars Lister over Fattigforsørgelsen. En ligedan Bevægelse har, kan man se, fundet Sted med Bratsberg Amt; men her er det ogsaa Tilfældet, ialfald med Undtagelse af Bamble Provsti, at forholdsvis mange af Børnefædrene have sveget sine Pligter mod de forførte Kvinder og deres Børn*).

§ 11. Saaledes som i forrige § med Hensyn til en enkelt Klasse af Understøttede, skulle Amterne her sammenlignes med Hensyn til alle Klasser under Et, i det Totalsummerne hidsættes fra Tabellen i § 8 og fra den tilsvarende i Aargangen 1867. Interessen ligger i Spørgsmaalet, hvorvidt Amterne have bevaret det samme indbyrdes Forhold i 1868 som i 1867.

*) Hele dette Forhold omtalte jeg til allerede i 1867 Aars Statistik. Men dennegang kunde Fremstillingen blive fuldstændigere, saasom der nu (ved Hjælp af A. N. Kjær's Statistiske Haandbog af 1871) var Adgang til at paavise Hyppigheden af uægte Fødsler særskilt for Landdistrikterne og med Hensyn til Amts-Inddelingen. Tidligere har jeg, for at faa Tal for Landdistrikterne adskilt fra Byerne, maattet holde mig til Provsti- og Stifts-Inddelingen. Hentydningerne til det ulige Forhold, som de uægte Børns Fædre vise, støtte sig til Opgaver over Opfostrings-Resolutioner for uægte Børn for Aarene 1860-64, se min tredie Beretning „om Sædeligheds-Tilstanden i Norge“ (1866), Side 14.

Bygderne.	For hvert 1000 af Folkemængden understøttedes ialt følgende Hovedpersoner.		Nummer Tallet øget (+) eller mindet (-) eller uforandret (=).
	1867.	1868.	
Riget	33,9	37,6	
I Amterne:	(No.)	(No.)	
Smaalenene	37,0 (13)	39,3 (10)	÷ 3
Akershus	45,7 (18)	54,4 (17)	÷ 1
Hedemarken	43,9 (16)	50,0 (16)	=
Kristian	39,8 (15)	39,6 (11)	÷ 4
Buskerud	44,2 (17)	47,4 (15)	÷ 2
Jarlsberg og Laurvik	32,9 (9)	35,5 (9)	=
Bratsberg	38,7 (14)	41,9 (14)	=
Nedenæs	29,9 (7)	33,2 (6)	÷ 1
Lister og Mandal	30,7 (8)	33,4 (7)	÷ 1
Stavanger	28,9 (6)	29,5 (4)	÷ 2
Søndre Bergenus	24,1 (2)	24,8 (1)	÷ 1
Nordre Bergenus	25,7 (3)	28,4 (3)	=
Romsdal	22,4 (1)	25,5 (2)	+ 1
Søndre Thronhjøm	35,4 (11)	41,0 (13)	+ 2
Nordre Thronhjøm	35,4 (12)	40,3 (12)	=
Nordland	26,2 (4)	30,1 (5)	+ 1
Tromsø	26,6 (5)	35,5 (8)	+ 3
Finmarken	33,9 (10)	64,9 (18)	+ 8

I selve Forholdstallene (Totalsummerne) er der en Smule Minkning fra 1867 til 1868 i Kristians Amt; i alle de øvrige Amter er der Øgning, i nogle ganske svag, i andre meget betydelig. Denne Ulighed mellem Amterne bevirker naturligvis, at Nummerfølgen forandres, idet nogle Amter ligesom rykke tilbage i Rækken, andre rykke frem. Fra Romsdalen af og nordover har der heller været Tendents til at rykke frem, idet Tallenes Øgning her har været saa overmaade stor. Det vil rimeligvis vise sig, naar Femaarsberetningen om Rigets økonomiske Tilstand 1866—1870 kommer istand, at disse nordlige Egne have været hjem søgte med særdeles økonomiske Vanskeligheder ved denne Tid.

§ 12. Lad os for et Øieblik se bort fra de tre Amter Nordlandene, Tromsø, Finmarken, som formedelst

Egenheder i Livsvilkaar synes at danne som en Gruppe for sig selv og i flere Maader afvige fra de andre, hvad de her omhandlede Forholde angaar.

De øvrige 15 Amters Række giver Anledning til en ganske mærkelig Iagttagelse.

I første Tal-Række anføres for 1868 ikke alle de Fatige, som understøttedes for hvert 1000 af Folkemængden; de, hvis Trang maa antages at have Løstgighed til Aarsag, ere fratrukne. Med andre Ord: Tallene i 2den Række i Tabellen i § 10 ere fratrukne Tallene i 2den Række i § 11. Ved Siden af er sat de Tal, som i § 10 staa i 3die Række, nemlig Tallene for de uægte fødte Børn. Den første af Tabellens Talrækker staaer som Maal paa Fattigdommen, den anden som Maal paa Løstgigheden.

Bygder i Amterne.	Understøttede for hvert 1000 af Folkemængden med Undtagelse af uægte moderløse Børn og Piger med Børn, 1868.	Uægte fødte Børn for hvert 1000 levende fødte, 1866—69.
	(No.)	(No.)
Smaalene	36,3 (8)	82 (9)
Akershus	49,5 (15)	96 (12)
Hedemarken	44,4 (14)	123 (14)
Kristian	36,7 (10)	93 (11)
Buskerud	43,9 (13)	80 (8)
Jarlsberg og Laurvik	32,7 (7)	73 (7)
Bratsberg	39,5 (12)	48 (5)
Nedenæs	31,1 (5)	47 (4)
Lister og Mandal	32,1 (6)	24 (1)
Stavanger	27,3 (4)	44 (3)
Søndre Bergenhus	23,3 (2)	41 (2)
Nordre Bergenhus	26,9 (3)	67 (6)
Romsdal	23,0 (1)	92 (10)
Sønde Thronhjøm	37,6 (11)	146 (15)
Nordre Thronhjøm	36,3 (9)	104 (13)

Her er unægtelig Overensstemmelse i de to Talrækker. De Amter, som staa med høie Tal paa den ene Side, staa for det meste ogsaa med høie Tal paa den anden, og omvendt. Paafaldende Undtagelse blandt de to Amter danne egentlig kun Bratsberg og Romsdal, hint med stort Tal for Fattigdommen og lidet for Løstgigheden, dette med lidet Tal for hin, stort for denne.

I § 10 lod Overensstemmelsen sig let forklare: ligeoverfor Løstgigheden stilledes der den Fattigdom, som kunde siges ligefrem at være bevirket ved samme; men her? hvorledes forklare Overensstemmelsen mellem nærværende Tabels to Rækker?

Er det saa, at de ydre Livsforholde, som gjøre Brødet knapt, tillige øve en menlig Indflydelse paa Folkets Sæder? Eller kan det antages, at Løstgigheden paa en vis indirekte Maade fremkalder Fattigdom i videre Udstrækning og virker paa Fattigtallet i det Hele?

Løstgighedens fordærlige Indflydelse kan man visse- lig forfølge langt, længere end til selve de uægte fødte Børns og deres Mødres mislige Lod. For det Første vil der blandt de voxne ugifte Mænd, som staa paa Fattiglisten, være adskillige, som ere sunkne i Armod netop fordi de have haft Opfostringsbidrag at udrede for uægte Børn*); for det Andet er der vistnok blandt de voxne ugifte og enslige Piger (uden Børn) en Del ældre Kvinder, som i yngre Dage have haft uægte Børn og derved have lagt Grunden til en livsvarig Forarmelse.

*) Af mit nys anførte Skrift „Om Sædeligheds Tilstanden i Norge“ kan her anføres, at efter Opgaver for 1860—64 blev der aarlig udstedt Opfostringsresolutioner for uægte Børn til et Beløb af 130,460 Spd., som Fædrene skulde udrede, hvilke Fædre af mange Grunde skjønnes at henhøre hovedsagelig til den ubemidlede Klasse.

For det Tredie er det at mærke, at i de Egne, hvor der i det Hele hersker stor Løstgighed, der indgaaes ogsaa forholdsvis mange Ægteskaber under saadanne Omstændigheder, at de skjønnes at være indledede i Letsindighed og maa befrygtes at ende med Forarmelse. Det er nemlig en Kjendsgjerning, som er statistisk paavist, at i Forhold til Hyppigheden af uægte Fødsler staar Hyppigheden af Vielser for Par, som allerede have Barn sammen, eller hvor Bruden er frugtsommelig*). Forholdet kan i Korthed angives saa, at der leves letsindigt, og det kommer an paa et Træf, om Forbindelsen skal blive varig og faa Ægteskabs Navn. Anvendelsen paa vore Fattig-Tal bliver den, at i de Egne, hvor Mængden af uægte fødte Børn vidner om stor Løstgighed, der maa det antages, at Rubrikkerne gifte Mænd med Børn og Do. uden Børn tæller en god Del, hvis Forarmelse skriver sig fra samme beklagelige Aarsag som den, der fylder Rubrikkerne for Piger med Børn og for moderløse uægte Børn. For det Fjerde er det endelig en Selvfølge, at hvor Usædeligheden saaledes har ført til, at der er mange gifte Mænd paa Fattiglisten, der vil der ogsaa i sin Tid være mange fattige Enkemænd og Enker, baade med og uden Børn.

Man maa vel vogte sig for at gaa forvidt i sine Formodninger. Her skal kun erindres om, at jo Drukkenheden ogsaa jevnlig virker som Forarmelsens Aarsag, og overhoved er jo en Mangfoldighed af Aarsager i Virksomhed i en saadan Samfundssag som denne. Men saa meget tør dog være godtgjort, at det var berettiget at stille hint Maal paa Usædeligheden (de uægte Fødsler) ved Siden af Fattigtallene og lede Opmærksomheden hen paa, hvad det har at sige med Hensyn til Armodens mærkelige Forskjellighed omkring i Bygderne, om der raader en god Aand blandt Folket, Ærbarhed, Maadehold, Selvbeherskelse og saadanne Dyder.

Kunde vi gennemskue alt, skulde det kanske vise sig, at Næringsveienes Knaphed og de ydre Forholdes Ugunst ikke veie op mod den Ødelæggelse, som de vilde Lidenskaber foraarsage. Studiet af Fattigvæsenet med dets Forskjelligheder i de forskjellige Egne hænger ganske vist sammen med Betragtningen ikke blot af Landets Naturbeskaffenhed, men ogsaa af Folke-Charakterne og Sæderne.

§ 13. Jo mere Forskningen, saaledes som i forrige §, fordyber sig i Aarsagsforholdene, desto større Interesse har det at faa selve de Tilstande, som det gjælder at forstaa,

*) Se mine „Fortsatte Bidrag ang. Sædeligheds-Tilstanden i Norge“ (1864), Side 44.

eller Ulighederne i Fattigtallene inden de forskjellige Egne, ret sikkert og nøie paaviste.

Vil man kjende Forholdet inden de forskjellige Klasser af Fattige ret, saa bør man sammenholde hver Klasses Fattigtal ikke med den samlede Folkemængde, men med Folkemængden særskilt i hver af Klasserne, saaledes som i § 4.

Nedenstaaende Tabel er indrettet saa. Den forholder sig altsaa til Tabellen i § 8, som Beregningen i § 4 forholdt sig til den i § 3.

Som i § 8 er det fremdeles kun Hovedpersonerne, her handles om. Men for at faa Fattigtallene til at svare imod Folketallene, maa visse af de mange Klasser, som ere opstillede i § 8, slaaes sammen, saa vi faa med et mindre Tal af Klasser at gjøre, nemlig foruden Fælles-Klassen, der staar foran, følgende særskilte:

- a, forældreløse ægte og moderløse uægte Børn;
- b, voxne ugifte Mænd;
- c, voxne ugifte Kvinder (under Afdelingen enslige Personer) og Piger med Børn (under Afd. Familieforsørgere);
- d, gifte Mænd uden og med Børn;
- e, Enkemænd uden og med Børn;
- f, Enker uden og med Børn*).

Har nu et Distrikt i sin samlede Folkemængde en forholdsvis større Del af f. Ex. Enker end et andet Distrikt, saa er der taget Hensyn dertil ved nærværende Beregning, og denne er dermed fuldkomnere end den i § 8. Og endnu en Fordel ved nærværende Tabel er, at da Rubrikkerne ere færre, er det lettere at overskue Ligheden og Uligheden Distrikterne imellem, end om man vilde forsøge paa at samle til et Totalbillede de mange Tal i § 8.

Af de mindre Distrikter tages i nærværende § kun Stifterne og Amterne med, ikke Fogderierne, som først den følgende § skal handle om.

*) Folketællings-Tabellerne for $\frac{1}{4}$ 1866 give Tallene Stiftsvis, Amtsvis og Fogderivis for Børn under 15 Aar, for ugifte Mænd, for ugifte Kvinder, for gifte Mænd og Koner, for Enkemænd, for Enker. For hvert Stift, Amt, Fogderi vides, hvor meget den samlede Folkemængde er øget eller minket til $\frac{1}{4}$ 1868, og ved nærværende Beregninger er det antaget, at Forandringen har været jevnstor i hver af de anførte Klasser. Denna Antagelse kan i hvert Fald ikke afvige meget fra det Sande, saasom det er Landdistrikterne, her handles om, og Bevægelsen eller Forandringen i Landdistrikternes Folkemængde i det Hele har været saare ringe i det korte Tidsrum. Sjelden er i noget Distrikt Forskjellen over 1%.

Bygderne.*)	For hvert 1,000 af Folkemængden inden hver Klasse understøttedes følgende Antal Fattige (Hovedpersoner) i 1868:						
	alle Klasser under Et.	a. Børn.	b. ugifte Mænd.	c. ug. Kvinder.	d. gifte Mænd.	e. Enkemænd.	f. Enker.
I Riget	37,6	5	23	56	83	177	249
I Stifterne:							
Christiania	45,4	7	26	63	94	242	346
Hamar	44,7	4	25	66	110	235	295
Christiansand	34,4	4	21	53	74	139	236
Bergen	25,8	3	18	40	54	106	173
Thronhjøm	36,9	5	21	64	77	135	215
Tromsø	35,1	3	28	52	88	160	189
I Amterne:							
Smaalenene	39,3	8	21	48	80	222	334
Akershus	54,4	8	30	72	126	307	400
Hedemarken	50,0	5	30	81	120	257	308
Christian	39,6	3	19	51	103	215	282
Buskerud	47,4	6	30	72	98	220	332
Jarlsberg og Laurvik	35,5	7	21	52	52	189	298
Bratsberg	41,9	6	22	51	88	181	332
Nedenæs	33,2	4	21	55	62	121	229
Lister og Mandal	33,4	3	27	53	75	125	174
Stavanger	29,5	3	16	50	70	120	203
Søndre Bergenhus	24,8	2	14	34	55	94	181
Nordre Bergenhus	28,4	3	25	45	55	116	167
Romsdal	25,5	4	14	52	46	96	171
Søndre Thronhjøm	41,0	4	23	70	92	145	216
Nordre Thronhjøm	40,3	7	24	64	81	158	240
Nordland	30,1	3	23	53	64	154	169
Tromsø	33,5	1	23	49	99	163	179
Finmarken	64,9	8	73	58	187	184	302

*) Med grovere Tryk ere de Tal fremhævede, som staa ved Siden af eller over Middeltallet.

Her viser det sig ganske tydeligt, hvorledes Bygderne i vort Land for det meste slutte sig sammen til større Grupper, der frembyde ensartede Forholde, med store Tal eller med smaa Tal.

Af Stifterne fremhæve Christiania og Hamar sig med sine store Tal. De ere hinandens Naboer og danne som en Helhed. At Overvægten af Fattige er gennemgaaende, viser sig saa godt som i hver eneste Klasse (kun Tallet i Rubrikken Børn for Hamar danner Undtagelse; men denne Rubrik burde helst slet ikke agtes paa her, da Tallenes Lidenhed gjør, at Tilfældighederne have kunnet spille for meget ind).

Amterne samle sig i flere temmelig tydeligt udprægede Grupper. Der er først Rækken Smaalenene — Buskerud, 5 Amter, som i Rubrikken alle Klasser

staa over Middeltallet. Betragte vi særskilt Rubrikkerne Enkemænd og Enker, saa strækker Ligheden sig endnu videre, saa de tilgrændsende Amter Jarlsberg og Laurvik samt Bratsberg ligesom indlemmes i den samme Gruppe. Fordre vi derimod gennemgaaende store Tal i alle Klasser, saa finde vi dette kun i tre af Gruppens Amter, nemlig Akershus, Hedemarken, Buskerud.

Den næste Gruppe dannes af de sex Amter Nedenæs — Romsdal: i Fælles-Rubrikken alle Klasser sees lutter Tal, som ligge under Middeltallet, og i de enkelte Rubrikker opdage vi kun to Undtagelser (i Klassen ugifte Mænd). Blandt disse Amter udmærke endvidere især de tre sidste sig til sin Fordel, det er Strækningen Søndre Bergenhus — Romsdal: paa faa Undtagelser nær ere samtlige

Rubrikkers Tal saa smaa, at de findes ikke mindre i noget Amt hele Riget over.

Den tredie Gruppe bliver de to Throndhjemske Amter. Men det er ikke ret meget, at Fælles-Rubrikkens Tal hæve sig over Middeltallet, og mærkeligt nok er det kun i Klasserne Ugifte og Gifte, at der er Overvægt, som derimod ikke findes i de Gamles Klasser, Enkemændenes og Enkernes.

Nordland og Tromsø maa siges at danne en fjerde Gruppe, med smaa Tal. For sig selv staa Finmarken

med mærkelig store Tal, et Forhold, som allerede vil andre kendt fra § 9.

§ 11. I den Tabel over Fogderierne, som nu følger, og som isøvrigt er udarbejdet paa samme Maade som den forrige, blev det anseet for hensigtsmæssigt at slaa Klasserne end yderligere sammen, saa de særskilte Klasser i § 13 blive til følgende fire:

- a, Børn, forældreløse ægte og moderløse uægte,
- b-c, Ugifte, af begge Kjønn,
- d, gifte Mænd,
- e-f, Enkemænd og Enker.

Bygderne.*)	For hvert 1,000 af Folkemængden inden hver Klasse understøttedes følgende Antal Fattige i 1868.					Bygderne.	For hvert 1,000 af Folkemængden inden hver Klasse understøttedes følgende Antal Fattige i 1868.				
	Alle Klasser under Et.	a. Børn.	b-c. ugifte Mænd og Kvinder	d. gifte Mænd.	e-f. Enkem. og Enker.		Alle Klasser under Et.	a. Børn.	b-c. ugifte Mænd og Kvinder	d. gifte Mænd.	e-f. Enkem. og Enker.
I Riget.	37,6	5	40	83	226	(Lister og Mandal).					
I Fogderierne:						Mandal	33,0	4	38	69	174
(Smaalenene).						Lister	33,8	2	43	80	141
Ide og Marker	40,1	9	42	79	273	(Stavanger.)					
Rakkestad	40,2	10	31	90	270	Jæderen og Dalerne	32,6	2	44	75	165
Mosse	38,1	5	33	69	329	Ryfylke	27,3	3	26	65	182
(Akershus).						(Søndre Bergenhus).					
Aker og Follo	57,0	12	55	112	406	Søndhordland	27,9	4	25	65	193
Nedre Romerike	49,0	8	43	120	308	Hardanger og Vos	26,4	1	28	63	125
Øvre do.	55,3	4	52	149	361	Nordhordland	21,9	2	23	46	149
(Hedemarken).						(Nordre Bergenhus).					
Vingor og Odalen	40,4	8	43	86	275	Sogn	29,0	5	38	50	161
Solør	54,7	8	62	143	326	Sønd- og Nordfjord	27,7	3	32	59	141
Hedemarken	58,0	4	67	126	359	(Romsdal).					
Søndre Østerdalen	57,2	2	61	160	274	Søndmøre	23,2	2	30	45	147
Nordre do.	28,7	3	39	65	104	Romsdal	23,6	5	33	37	138
(Christian).						Nordmøre	29,1	6	36	53	154
Toten	46,3	2	31	111	352	(Søndre Trondhjem).					
Søndre Gudbrandalen	49,0	4	41	118	319	Ørkedal	52,8	6	53	131	213
Nordre do.	36,1	2	45	88	191	Guldal	42,5	2	51	96	174
Hadeland og Land	36,3	3	25	106	241	Strinden og Selbu	47,6	4	48	115	245
Valders	28,5	3	30	73	171	Fosen	29,9	3	40	52	166
(Buskerud).						(Nordre Trondhjem).					
Buskerud	51,0	8	52	92	362	Stjør- og Værdalen	41,0	11	43	78	225
Ringerike	36,8	7	39	76	215	Inderøen	40,1	4	42	76	233
Hallingdal	48,9	4	57	118	247	Namdalen	38,9	2	48	92	176
Numedal og Sandsver	46,0	3	50	118	219	(Nordland).					
(Jarlsb. og Laurvik).						Søndre Helgeland	33,0	3	46	59	191
Jarlsberg	36,0	8	37	54	255	Nordre Helgeland	34,9	4	58	70	181
Laurvik	34,4	5	35	46	276	Salten	27,9	1	29	76	136
(Bratsberg).						Lofoten og V.aaen	25,9	6	30	49	164
Bamble	31,9	5	31	43	271	(Tromsø)					
Nedre Thelemarken	43,8	6	43	93	262	Senjen og Tromsø	33,7	1	39	98	173
Øvre do.	49,9	8	38	123	289	(Finmarken).					
(Nedenæs).						Alten	62,7	4	60	179	312
Nedenæs	31,2	4	38	51	196	Hammerfest	80,4	18	31	292	321
Sætersdalen	43,1	6	43	119	178	Tanen	37,6	2	35	114	158
						Varanger	83,4	13	175	143	243

*) De Tal, som ere fremhævede i Trykken, ere de, som staa lige med eller over Middeltallet.

Hele 12 Fogderier i det sydlige og østlige Norge, fra Ide og Marker i Syd til Søndre Østerdalen og Søndre Gudbrandsdalen i Nord, danne en sammenhængende Strækning med store Tali i Fællesklassen; paa Tabellen ligger rigtignok Nordre Østerdalen imellem; men dette hindrer ikke den virkelige geografiske Sammenhæng. Mest gennemgaaende viser Gruppens Eiendommelighed sig i de Akershusiske og Hedemarkiske Fogderier (dem, som høre Gruppen til, altsaa Nordre Østerdalen ikke medregnet): saa godt som uden Undtagelse (se Børne-Klassen) finde vi Rubrik for Rubrik, at Tallene ere større end Middeltallet, og ofte ere de meget store, større end noget andetsteds i Landet, naar Finmarken sættes ud af Betragtning. Vi kunne kalde denne Gruppe den oplandske eller den engere østlandske.

En beslægtet og nærliggende Gruppe danne Fogderierne Buskerud*), Hallingdal, Numedal, Øvre og Nedre Thelemarken samt Sætersdalen. Skjønt ikke netop staaende sammen paa Tabellen, høre de dog geografisk sammen.

En høist mærkelig Gruppe danner den lange Række af Kystdistrikter, Fogderier, som for en større eller mindre Del berøre Havet, en Række, som begynder ved Christiania-Fjordens Vestside og ikke slutter før op mod Finmarken. Disse Fogderier udmærke sig med smaa Tal. Til Rækken henregnes Jarlsberg og Laurvik, Bamble, Nedenæs, Mandal — Nordmøre, videre ved Thronhjems-Fjordens Munding Fosen (thi Bygderne inde ved Thronhjems-Fjorden regnes som Indland), fremdeles Namdal og saa nordover Strækningen Helgeland — Senjen. Det er ialt 23 Fogderier, som ligge saaledes i Rad Kysten langs, og holde vi os til Tallene i Fællesrubrikken alle Klasser, finde vi kun et af de mange Distrikter, som danner Undtagelse, nemlig Namdal, som har et Tal, der er lidt højere end Middeltallet. Inden denne store Gruppe udskiller endvidere den sammenhængende Strækning Ryfylke — Nordmøre sig til sin Fordel; i disse ni Fogderier er det saa godt som uden Undtagelse (se Rubr. Børn), at Tallene ogsaa i de enkelte Klasser staa under Middeltallet. Som Tallene i den før beregnede engere østlandske Gruppe temmelig jævnt holde sig blandt de højeste, som forekomme i hele Tabellen, saa er det omvendt saa i denne sidstnævnte ægte vestlandske Gruppe, at Tallene temmelig jævnt holde sig blandt de laveste.

En kjendelig Modsætning til Kyst-Distrikterne danner den Kreds af Bygdelaag, som omgiver Thronhjems-Fjorden: Ørkedal — Strinden, Stjør- og Værdalen samt Inderøen, ialt fem Fogderier med store Tal i Fællesklassen.

Denne Thronhjemske Gruppe er altsaa beslægtet med den store østlandske, og var det ikke for Nordre

Østerdalen samt Nordre Gudbrandsdalen, disse to Bygdelaag, som udfylde det øverste Parti af hver sit Dal-føre og skille sig fra Nabobygderne med smaa Tal, kunde man tale om en stor sammenhængende Strækning af beslægtede Indlandsbygder alt fra Christiania-Fjorden i Syd til Thronhjems-Fjorden i Nord

Bortset fra de Finmarkiske Fogderier kunne vi da sige, at Landet deler sig i to store Hoveddele: Indlands-Bygder med store og Kyst-Bygder med smaa Fattig-Tal. Kun Pletvis findes Fogderier inde i Landet med smaa Tal; det er de to allerede nævnte: Nordre Østerdalen, Nordre Gudbrandsdalen samt dertil Valdres, Hadeland og Ringerike.

§ 15. Man kunde ønske at faa aflagt paa et Kaart disse Ligheder og Uligheder mellem Bygderne, et Kaart med mørkere og lysere Tegninger for de større og de mindre Fattigtal. Og naar man saa ved Siden af havde ligedant indrettede Kaarter over Landet med Hensyn til saadanne Natur- og Folkelivs-Forholde, som kunde tænkes at staa i nogen Sammenhæng med Fattigvæsenet, saa skulde vi vel tilsidst naa frem til Forstaaelse af, hvorfor det er saa her og saa der.

Til fuld Forstaaelse vilde sagtens kræves noget omstændigere Oplysninger om de Fattige. Til Exempel: da man ved, at Spedalskheden er indskrænket til visse Strøg af Landet, og da man ligesaa veed, at Sindssygdommene herske med meget ulige Styrke i de forskjellige Egne, saa skulde det være interessant at vide, hvor mange af de Fattige der vare Spedalske eller Sindssyge, med andre Ord: hvor mange Personer der kunde antages at være blevne hjælpeløse paa Grund af disse Sygdomme. Jo flere Spedalske der, som venteligt var, forefandtes blandt de Fattige i de Bergenske og Romsdalske Bygder, desto mere maatte man da undres over, at Fattigtallene endda ere saa mærkelig smaa her (§ 13), eller desto mere skjønnedes da andre og gunstige Omstændigheder at have dannet Modvægt mod Spedalskhedens tunge Tryk. Eller om det viste sig, at der var forholdsvis mange Sindssyge blandt de Fattige i Christiansands Stift, saa vilde det stemme ganske med, hvad der er oplyst i Direktør L. Dahls „Bidrag til Kundskab om de Sindssyge i Norge“ (1859), hvor dette Stift (By og Bygd under Et) staaar øverst med sine store Tal af baade erhvervede og medfødte Sindssygdomme. Og ved nøiere Granskning i denne Retning turde man kanske finde Opløsning paa denne Gaade, at et af Stiftets Amter, Lister og Mandal, har saa mange Fattige i Rubrikkerne voxne ugifte Mænd og Do. Kvinder (§ 8 og 13). At Tallene ere saa store her, er nemlig saa gaadefuldt af den Grund, at saasom dette Amt udmærker sig ved Sjeldenheden af uægte Fødsler (§ 10), saa skulde man heller ventet at finde faa Fattige i disse Klasser.

Oplysningerne i § 10 og 12 om de uægte Fødsler gav os et Exempel paa, hvorledes Folkecharacteren kan være ulige i de forskjellige Egne af Landet og bidrage til, at Fattigvæsenet har artet sig saa ulige. Men hermed stemmer det ligeledes, naar vi sammenstille Forholdet med Fattigfor-

*) Eller om man vil regne Buskerud sammen med de akershusiske Fogderier, hvorved den anden Gruppe kommer til at bestaa af mere ligeartede Fjeldbygder.

sørgelse og med Justits-Forbrydelser. Naar en Forbryder er f. Ex. gift Mand, og naar Fattigvæsenet bliver nødt til at tage sig af hans Kone og Børn, fordi han sidder i Straf, saa har jo Forbrydelsen virket til Skade for Fattigvæsenet; men endda have Forbrydelserne i det Hele neppe mest at betyde her formedelst saadan direkte Virkning, men heller som Tegn og Mærke paa mislige Retninger i Folkekarakteren, der paa utallige Maader kunne medvirke

til Forarmelse (hvilke mislige Retninger vistnok tildels kunne være fremkaldte ved Overmaal af Fattigdom, saa her altsaa bliver et Vexelforhold af Aarsag og Virkning.)
Nedenstaaende Sammenstilling viser Forholdet*)

*) Antallet af de Personer, som domfældtes for Justitsforbrydelser i de nævnte Aar, kan eftersees i A. N. Kjær's Statist. Haandb. Mod Forbrydertallet for 1862—66 er stillet Folketallet for $\frac{3}{12}$ 1865.

Bygderne*)	Fattige for hvert 1000 af Folkemængden 1868.	Forbrydere for hvert 1000 af Folkemængden i aarligt Gjennemsnit for 1862—66.
I Riget	37,6	11
I Amterne:		
Smaalenene	39,3	9
Akershus	54,4	11
Hedemarken	50,0	14
Christian	39,6	11
Buskerud	47,4	9
Jarlsberg og Laurvik	35,5	11
Bratsberg	41,9	6
Nedenæs	33,2	6
Lister og Mandal	33,4	9
Stavanger	29,5	9
Søndre Bergenhus	24,8	9
Nordre Bergenhus	28,4	10
Romsdal	25,5	9
Søndre Thronhjøm	41,0	11
Nordre Thronhjøm	40,3	15
Nordland	30,1	15
Tromsø	33,5	14
Finmarken	64,9	

*) De Tal ere udhævede, som staa lige med eller over Middeltallet for Riget.

I de syv østlandske Amter Smaalenene — Bratsberg er der i Regelen store Fattigtal; kun et Amt har Tal, som er mindre end Middeltallet. I fire af de samme syv Amter ere ogsaa Forbryder-Tallene store.

I de sex vestlandske Amter Nedenæs — Romsdal ere Fattigtallene overalt smaa, og hermed stemmer Forholdet med Forbrydelser helt igjennem.

I de to nordenfjeldske Indbygder Søndre og Nordre Thronhjøm ere Fattigtallene igjen store, og her er ogsaa store Forbryder-Tal.

Endnu et Forhold, som kun tænkes at have Betydning for Fattigvæsenet i Landsbygderne, er den Maade, hvorpaa

Jordeiendommene ere fordelte. Paa nogle Steder ere Gaardene i Hænderne paa et mindre Tal af mægtigere Bønder (Selveiere og Leilændinger), som have mange Husmænd (og Rydningsmænd) under sig, til Hjælp ved Driften af de store Gaarde; paa andre Steder er Jorden saa udstykket og Gaardene saa smaa, at Bønderne mere er sine egne Arbeidsfolk og ikke have saa mange Husmænd. Nedenstaaende Tabel viser Forholdet:*)

*) Tallene for Bønder og Husmænd er beregnet efter Opgaver i A. N. Kjær's Statist. Haandbog.

Bygderne.	Fattige for hvert 1000 af Folkemængden 1868.	For hvert 100 Bønder var der følgende Antal Husmænd 1865.
I Riget	37,6	54
I Amterne:		
Smaalenene	39,3	48
Akershus	54,4	72
Hedemarken	50,0	78
Christian	39,6	108
Buskerud	47,4	44
Jarlsberg og Laurvik	35,5	14
Bratsberg	41,9	58
Nedenæs	33,2	38
Lister og Mandal	33,4	11
Stavanger	29,5	41
Søndre Bergenhus	24,8	37
Nordre Bergenhus	28,4	65
Romsdal	25,5	47
Søndre Thronhjøm	41,0	71
Nordre Thronhjøm	40,3	125
Nordland	30,1	29
Tromsø	33,5	17
Finmarken :	64,9	2

I de syv østlandske Amter, hvor der paa en Undtagelse nær er Overvægt paa Fattigtallenes Side, er der Overvægt af Husmænd i fire af Amterne. Det er Jarlsberg og Laurvik, som danner Undtagelsen i førstnævnte Henseende, og i dette samme Amt er Husmands-Tallet ganske usædvanlig lidet.

I de sex vestlandske Amter med gennemgaaende smaa Fattigtal er der ogsaa faa Husmænd paa nær i Nordre Bergenhus Amt, som her danner Undtagelsen.

I de to nordenfjeldske Indbygder er der store Tal paa begge Sider.

Det kan saaledes neppe miskjendes, at Husmandsforholdene øve Indflydelse her. Og den Overensstemmelse, som fandtes ved Sammenstillingen af de nøgne Tal, indbyder til at gaa dybere ind paa Sammenligningen, ved nemlig at undersøge nærmere selve de Forholde, som ligge bag Tallene. Det er nemlig bekjendt, at foruden at Husmændene ere ulige i Tal, saa ere de ogsaa fæstede paa ulige Maader i de forskjellige Bygder, saa der nemlig ikke overalt hviler paa dem samme Pligt til at forrette Arbeide

for Bønderne efter Tilsigelse. En nøiere Undersøgelse turde vise, at Fattignøden holder Følge med denne Arbeidspligt.

Da jeg i Fattigstatistikens forrige Aargang henledede Opmærksomheden paa Uligheden mellem Bygderne, indskrænkede jeg mig til den Bemærkning, at Fattigvæsenet især havde taget Overhaand i Indlandsbygderne, „hvor næsten eneste Næring er et temmelig stærkt opdrevet Jordbrug, som kræver mange Hænder i den korte Sommer, men som vanskelig kan give de samme Hænder fuldt lønnende Arbeider i den lange Tid, da Jorden er bunden af Frost og Sne.“ Nu er Betragtningen ført noget videre. Men dersom det viser sig, at Systemet med arbejdspligtige Husmænd netop har udviklet sig i disse egentlige Jordbrugsbygder, hvor det kan være bekvemt for Gaardbrugerne at have Arbeidere, som de kunne tilsige om Sommeren uden at behøve at bekymre sig for dem om Vinteren, da stemme jo de tilkomne mere specielle Oplysninger paa det nøieste med den foreløbige Opfattelse.

4. De fremmede Fattige*).

(Forrige Aargang Pag. XIII.)

§ 16. Hidtil have vi handlet om alle de Fattige under Et, saa Fattigtallene have indbefattet ogsaa de frem-

mede Fattige, som vare blevne understøttede paa midlertidige Opholdssteder eller udenfor deres rette Hjemstavn.

*) Se Tabelværket Side 12.

I nærværende Afsnit skal nu handles om disse Fremmede særskilt.

De udgjøre en overmaade vigtig Klasse. Thi den understøttende Kommune har at kræve Erstatning fra Hjemstavnskommunen (eller fra Staten, dersom Hjemstavn her i Riget ikke kan findes), og dette fører let til Forviklinger mellem Kommunerne samt enten uforskyldt Lidelse for de Fattige eller forsætlige Misligheder paa disses Side. Fattigfolk kunne lægge an paa at holde det gaaende saa at sige imellem Kommunerne, søgende Hjælp hvorsomhelst og unddragende sig Forpligtelserne overalt; det kan ende med et fuldstændigt Fanteliv, til hvis Kjendemerker netop Hjemstavnsløsheden hører.

Det ligger i Forholdenes Natur, at naar Fattigvæsenet udvikler sig, saa Fattigtallet stiger, da vil Tallet inden denne særskilte Klasse heller stige endnu mere. Thi naar Nøden tiltager, saa mange Folk maa ty til Fattigvæsenet paa sine Hjemsteder, saa ville endnu flere anstrænge sig til det Yderste og forsøge alle Udveie for at slaa sig igjennem uden Hjælp, og en af Udveiene er netop at tage ud og se sig om efter Levebrød paa fremmede Steder; men med denne større Bevægelighed inden Befolkningen vil det oftere træffe, at Folk, som ikke have opholdt sig længe nok paa det nye Opholdssted for der at vinde Hjemstavn i Lovens Forstand, maa ty til den offentlige Hjælp.

Dette stadfæstes ogsaa ved Sammenligning mellem 1867 og 1868, de to eneste Aar, for hvilke Opgaver haves over de fremmede Fattige. Antallet af understøttede Hovedpersoner, som ikke hørte hjemme paa Understøttelses-Stedet, var:

	1867.	1868
i Riget	3515	4747
i Byerne	1831	2384
i Bygderne	1684	2363,

hvilke Tal vise en saadan procentvis Forøgelse fra 1867 til 1868:

i Riget	35 Procent
i Byerne	30 —
i Bygderne	40 —

altsaa en langt større Forøgelse end den for alle Fattige under Et (se Procent-Tallene i Anm. til Side IV).

§ 17. Det falder lidt ugreit at fremstille Forholdet med disse Fremmede, af den Grund, at ved Siden af de nys angivne Hovedpersoner nævner Tabelværket ogsaa en Del Fattige, hvis Understøttelse bestod i Forpleining paa Sygehus, og angaaende hvilke der hersker den Uklarhed, at de tildels ere indbefattede i Hovedpersonernes Tal og tildels ikke, uden at Forholdet kjendes nøiere. I de forrige Kapitler kunde det mere gaa an at sætte disse Sygehus-Fattige ud af Betragtning, da de vare saa faa i Sammenligning med det egentlige Hoved-Tal af Fattige. Men af let begribelige Grunde er der forholdsvis mange Fremmede netop blandt de Sygehus-Fattige, og i nærværende Kapital maa der altsaa tages mere Hensyn til dem.

De Fremmede blandt de Sygehusfattige vare:

	1867	1868
i Riget	1467	1694
i Byerne	1185	1357
i Bygderne	282	337,
og Forøgelsen fra det ene Aar til det andet var ogsaa her betydelig, da den udgjorde:		
i Riget	16 Procent	
i Byerne	14 —	
i Bygderne	19 —	

§ 18. Forskjellen mellem By og Bygd sees af nedenstaaende Tabel:

Distrikter.	For hvert 1,000 af Folkemængden var der følgende understøttede Fattige.	
	A. Hovedpersoner uden Hensyn til Sygehus-Forpleining.	B. Sygehus-patienter.
Hele Riget.		
Fattige i det Hele	40,5	3,2
Deraf Fremmede	2,7	1,0
Særskilt i Byerne.		
Fattige i det Hele	55,5	13,0
Deraf Fremmede	8,4	4,8
Særskilt i Bygderne.		
Fattige i det Hele	37,6	1,2
Deraf Fremmede	1,6	0,2

Vi finde her igjen væsentlig samme Forhold som i forrige Aargang: blandt Sygehuspatienterne overalt forholdsvis mange Fremmede (i Riget 1,0 af 3,2, nær $\frac{1}{3}$), og af begge Klasser Fattige (A og B) ulige flere Fremmede

forholdsvis i Byerne end i Bygderne. Begge Dele stemme da ogsaa med, hvad der kunde ventes.

§ 19. Den næste Tabel gaar endnu nærmere ind paa Forholdet, dog kun for Hovedpersonernes Vedkommende.

Distrikter.	Understøttede Hovedpersoner for hvert 1,000 af Folkemængden.													
	Enslige Personer:							Familieforsørgere:						
	forældreløse ægte Børn.	moderløse uægte Børn.	ugifte voxne Mænd.	ugifte voxne Kvinder.	Enkemænd uden Børn.	Enker uden Børn.	Sum.	gifte Mænd uden Børn.	gifte Mænd med Børn.	Enkemænd med Børn.	Enker med Børn.	Piger med Børn.	Sum.	Totalsum.
Riget.														
Fattige i det Hele . .	1,3	0,6	3,5	5,3	2,3	6,5	19,5	3,8	9,8	0,9	3,7	2,8	21,0	40,5
Deraf Fremmede . .	—	—	0,7	0,3	0,1	0,1	1,2	0,1	0,8	—	0,2	0,4	1,5	2,7
Rigets Bydistrikter:														
Fattige i det Hele . .	2,2	0,9	6,5	7,0	2,5	9,4	28,5	3,9	10,3	1,2	6,4	5,2	27,0	55,5
Deraf Fremmede . .	0,1	0,1	2,6	0,8	0,2	0,5	4,3	0,4	2,0	0,1	0,5	1,1	4,1	8,4
Rigets Landdistrikter:														
Fattige i det Hele . .	1,2	0,6	2,9	4,9	2,3	5,9	17,8	3,8	9,7	0,9	3,1	2,3	19,8	37,6
Deraf Fremmede . .	—	—	0,3	0,2	—	0,1	0,6	0,1	0,6	—	0,1	0,2	1,0	1,6

Ogsaa her er der den Overensstemmelse med det foregaaende Aar, at der er forholdsvis flere Fremmede i de unge og arbejdsføre Aldersklasser ugifte Mænd (i Riget 7 af 35 eller $\frac{1}{5}$), gifte Mænd med Børn (8 af 98 eller $\frac{1}{12}$), Piger med Børn (4 af 28 eller $\frac{1}{7}$). Det er jo i Arbejdsalderen, at Fattigfolk pleie søge ud paa Fortjeneste.

§ 20. Endelig hidsættes en Tabel, som for saave Byernes som Bygdernes Vedkommende, viser Forholdet i de forskellige Landsdele.

Til Sammenligning vedføies i Tabellen de ligedan beregnede Fremmed-Tal for 1867.

Distrikter.	For hvert 1,000 af Befolkningen var der følgende understøttede Hovedpersoner 1868.				Fremmed-Tallene for 1867.	
	i Byerne.		i Bygderne.		Byer	Bygder.
	I det Hele.	deraf Fremmede.	I det Hele.	deraf Fremmede.		
Riget	55	8,4	38	1,6	6,7	1,2
Stifterne.						
Christiania	60	7,5	45	2,7	6,9	2,2
Hamar	57	14,7	45	0,9	10,9	0,5
Christiansand	44	5,6	34	1,0	3,6	0,7
Bergen	42	4,8	26	0,8	3,4	0,5
Thronhjem	69	12,4	37	1,4	12,0	1,2
Tromsø	87	40,3	35	3,1	17,6	1,7
Amterne.						
Smaalenene	59	8,4	39	1,8	7,5	1,4
Akershus	50	4,3	54	4,9	2,8	4,1
Christiania	67	9,3	—	—	9,3	—
Hedemarken'	56	14,7	50	1,2	8,1	0,6

Distrikter.	For hvert 1,000 af Befolkningen var der følgende understøttede Hovedpersoner 1868.				Fremmed-Tallene for 1867.	
	i Byerne.		I Bygderne.		Byer.	Bygder.
	I det Hele.	deraf Fremmede.	I det Hele.	deraf Fremmede.		
(Fortsættelse).						
Christian	57	14,8	40	0,6	14,4	0,5
Buskerud	56	5,4	47	2,1	4,4	1,5
Jarlsberg og Laurvik . . .	49	4,1	36	1,3	2,8	0,8
Bratsberg	47	7,4	42	1,5	4,2	1,0
Nedenes	39	2,6	33	0,9	3,1	0,6
Lister og Mandal	56	9,0	33	0,7	5,3	0,4
Stavanger	37	3,4	30	0,9	2,3	0,7
Søndre Bergenhus	—	—	25	0,6	—	0,6
Bergen	38	2,5	—	—	2,4	—
Nordre Bergenhus	15	10,0	28	0,9	8,0	0,5
Romsdal	60	11,7	26	1,0	8,9	0,8
Søndre Thronhjøm	76	15,0	41	1,3	13,5	1,1
Nordre Do.	50	8,8	40	2,0	12,0	1,5
Nordland	20	—	30	1,3	—	1,2
Tromsø	74	25,7	34	1,9	12,5	1,3
Finmarken	109	60,7	65	15,3	25,1	5,4

Man se først paa Tallene for 1868 alene.

Sammenlignes By og Bygd, stadfæstes, hvad allerede før er viist, at Byerne have langt større Fremmedtal end Bygderne. Stift for Stift og Amt for Amt, alene med Undtagelse af Akershus, gaar dette Forhold igjen.

Sammenlignes saa Byernes Distrikter indbyrdes, saa findes hel mærkelige Uligheder. Man kan undres over at se, at Hamar Stifts Byer have havt saamange Fremmede at understøtte; man skulde nemlig ikke tro, at Tilstrømningen af Fremmede kunde være saa stor der. Lettere forklarligt er det endnu langt større Tal for Tromsø Stifts og især Finmarkens Amts Byer; hid veed man jo der aarlig kommer en talrig Skare af fremmede Folk for Fiskeriernes Skyld. Medens Byerne fra Buskerud af og vestover i det Hele staa med smaa Tal for de Fremmede, er det hel anderledes i de Romsdalske og Thronhjemske Byer.

Amts-Benævnelserne Christiania, Bergen og Søndre Thronhjøm betegner kun en By hver, og disse tre Byer, Landets største, kunne vi da her sammenligne indbyrdes. Hvilken Forskjel mellem Bergen paa den ene Side og Thronhjøm paa den anden! Det ligger jo nær at formode, at Aarsagen til Forskjellen ligger i de omgivende Landsbygders ulige Forhold: Bygderne i de Bergenske Amter have faa Fattige, Bygderne i de Thronhjemske Amter derimod mange (Se Tabellens 3die Talrække), i de førstnævnte Bygder sker det da vel mere end i de sidstnævnte, at Smaafolk slaa sig igjennem ved egen Flid og Omhu, og deraf sluttes fremdeles, at fra de Bergenske Bygder foregaar ikke saa stor Udflytning af Arbeidsfolk til nærmeste By, som fra de Thronhjemske.

Sammenlignes paa samme Maade Bygdernes Distrikter indbyrdes, saa finde vi ligeledes ganske betydelige Uligheder. Ogsaa her rager Tromsø Stift og navnlig Finmarkens Amt frem med paafaldende store Fremmed-Tal, noget, som maa forklares paa samme Maade, som anført for Byerne. Af de øvrige Amter viser Akershus sig som det, der har med de fleste fremmede Fattige at gjøre, noget, man jo maa finde rimeligt, naar man kjenner til den store Bevægelighed eller Omflytning inden Befolkningen i Hovedstadens nærmeste Omegn.

Endelig have vi Leilighed til at sammenligne de to Aar 1867 og 1868 indbyrdes, og det baade for By og for Bygd. I det Hele og Store forekommer større Tal i det sidste Aar end i det første, men ellers sees den Overensstemmelse mellem Aarene, at de Distrikter, som allerede i 1867 havde store eller smaa Tal, for det meste have tilsvarende store eller smaa Tal i 1868. Man maa endog studse over at finde Overensstemmelsen saa stor, da dog allehaande Tilfældigheder have spillet med de ikke store Tal, som ligge til Grund for vore Beregninger. Man kaste sit Blik f. Ex. paa Bygderne stiftsvis: for Christiania Stift store Tal begge Aar (2,7 og 2,2), for Hamar meget mindre (0,9 og 0,5), for Christiansand et lidet Gran større end for Hamar (1,0 og 0,7), o. s. v. Trods at vi kun have to Aar for os, faa vi dog formedelst Overensstemmelsens store Nøiagtighed et godt Indtryk af, at vi staa lige overfor visse konstante Forholde, med stadige og vedblivende Aarsagers jevnt virkende Indflydelse. Opdagelsen af konstante Forholde i saadanne Ting er det samme som et nyt Indblik i Folkelivet; gennem Tabellens Ruder skue vi ind i selve Befolkningens Tilstande: Folk af de

Klasser, som ere mere udsatte for at synke i Forarmelse, ere i Bevægelse, flytte ud, drage hen til Steder, hvor de haabe at finde Udkomme, og der er, se vi, de By-Kredse og Bygde-Lag, som have større Tiltrækningskraft og faa livligere Søgning end andre.

§ 21. Hvor ere de komne fra, de Fattige, som saaledes faa Understøttelse paa fremmede Steder? Hvor have de sin Hjemstavn? Er det saa, at der er fattige Egne, som sende sine Børn ud til de rigere, saa disse maa understøtte dem? Er det f. Ex. saa, at Landdistrikterne se sine Sønner og Døttre drage til Byerne, og at disse derfor maa optage saa mange Fremmede paa sine Fattiglistor? Eller har det sig omvendt sasledes, at Flytningen mest foregaar frem og tilbage mellem Smaadistrikterne i de Strøg af Landet, hvor Velstanden er størst, hvor derfor tillige Om-

sætningen og Rørelsen er livligst? Har det sig f. Ex. saaledes, at Byernes store Fremmed-Tal mere kommer af Flytning Byerne imellem end af Flytning fra Landsbygden til Byen?

Oplysning herom findes ikke i den hidhørende Del af Tabelværket. Men i nedenstaaende Tabel skal meddeles en Samling af frivillige Opgaver om de fremmede Fattiges Hjemstavn.

Saadanne Opgaver blev der første Gang bedet om for 1868. Anmodningen blev imødekommet med stor Beredvillighed. Fra Fattigkommissioner i Landets forskjelligste Egne, fra alle Amter, foreligge Opgaver, som omfatte ikke mindre end 3072 af de i Tabelværket (Side 12) optalte 4747 fremmede Fattige.

Opgaverne ere sammenfattede i nedenstaaende Tabel.

Distrikter.	I alt understøttede Fremmede.	Deraf særskilt opgivne.	Disse Sidste fordelte efter Hjemstavnen.						
			N o r g e.			Sverige.	Danmark.	Finland.	andre Lande.
			Byer.	Bygder.	Staten*)				
Riget	4747	3072	676	1944	90	123	3	164	72
Byerne	2384	1861	463	1084	44	73	2	157	38
Bygderne.	2363	1211	213	860	46	50	1	7	34
Byerne stiftsvis:									
Christiania Stift . . .	997	860	258	510	12	64	—	1	15
Hamar	78	17	—	15	—	1	1	—	—
Christiansand	397	318	96	192	11	3	1	—	15
Bergen**)	160	241	45	179	9	1	—	—	7
Thronhjøm	389	66	14	49	1	2	—	—	—
Tromsø	363	359	50	139	11	2	—	156	1
Bygderne stiftsvis:									
Christiania Stift . . .	901	443	92	309	12	30	—	—	—
Hamar	218	112	18	91	1	2	—	—	—
Christiansand	261	160	31	108	18	3	—	—	—
Bergen	191	91	13	75	2	1	—	—	—
Thronhjøm	332	220	42	169	2	6	1	—	—
Tromsø	460	185	17	108	11	8	—	7	34

*) Her tænkes paa de norske Folk (mest Fantefolk), som ikke have Hjemstavn i noget enkelt Fattigdistrikt, og for hvilke derfor Staten erstatter Fattigunderstøttelsen.

**) Foruden de anførte 160 understøttede Personer sees paa Tabelværket endnu nævnt 95 „Forpleiede paa Sygehus.“ Tænkes disse lagt til Tallet 160, bliver Summen stor nok til, at den særskilte Opgave om Hjemstavnen kan omfatte 241 Personer. Om Forholdet med disse Sygehus-Fattige se . . .

De specielle Opgaver ere ikke lige fuldstændige overalt. Sammenholdes Tallene i anden Række med dem i første, vil det sees, at Fuldstændigheden er større for Byernes Vedkommende end for Bygdernes. Exempelvis peges dog paa Byerne i Thronhjøms Stift, fra hvilke der kun have Hjemstavnsoplysninger om 66 af 389, omtrent 1/6. (Angaaende Bergens Stifts Byer se Anm. til Tabellen.)

Endda ere Tallene dog saavidt fuldstændige, at de vistnok give at nogenlunde paalideligt Billede, navnlig naar vi betragte hele Riget samt Byerne og Bygderne under Et (Tabellens første tre Linier).

Udlænderne ere ikke særdeles mange, mest Svensker i Christiania Stifts Byer og Bygder, samt i Tromsø Amt Finlændere i Byerne og rimeligvis Russer (Rubrikken „fra andre Lande“) i Bygderne.

Indlændinger danne altsaa den største Mængde. Men med Hensyn til dem er det af Interesse at se Fordeelingen paa Landets Byer og Bygder. Forholdet er, at 676 havde hjemme hist og 1644 her (Se Tabellens øverste Linie). Forestille vi os et Øieblik, at dette Forhold ogsaa vilde gjælde, om Hjemstavnsopgaverne havde omfattet samtlige 4747 understøttede Fremmede, vilde vi have fundet hjemmehørende i Byerne saa mange som 1,044 og i Byg-

derne 3004. Sammenholdes disse Tal igjen med Folke­mængden, som var i Byerne en 283,000 og i Bygderne en 1,437,000, saa finde vi, at for hvert 1000 af Folke­mængden var der følgende Antal Personer, som nød Un­derstøttelse udenfor Hjemstavnsdistriktet: for Byernes Ved­kommende 3,7 og for Bygdernes 2,1. Men denne Forskjel i Tallene vidner om saadan Forskjel i selve Livet, at den Bevægelighed inden Befolkningerne, som her er Tale om, og ifølge hvilken Folk, som staa Forarmelse nær, søge ud til fremmede Steder for at forbedre sine Kaar — at denne Bevægelighed er større i Byerne end paa Landet.

Man betragte fremdeles de tilsvarende Tal i anden og tredie Linie. I Byerne understøttedes af Fremmede 463 Personer fra andre Byer og 1084 fra Bygderne, tilsammen 1547, og i Bygderne understøttedes ligesaa 213 fra

Byerne og 860 fra andre Bygder, tilsammen 1073. Her er kjendelig Ulighed i Forholdet: af de Fremmede i Byerne var nær $\frac{1}{3}$ Bybørn med $\frac{2}{3}$ Bygdebørn, men i Bygderne var af de Fremmede kun $\frac{1}{5}$ Bybørn mod $\frac{4}{5}$ Bygdebørn, med andre Ord: Byerne søges forholdsvis mere af Folk fra andre Byer, Bygderne ligesaa forholdsvis mere af Folk fra andre Bygder — naturligt nok, da Byfolk i Byerne, og Bygdefolk i Bygderne, — om end Fremmede — dog fore­finde mere af det hjemmefra Tilvante.

§ 22. I nedenstaaende Tabel vil man finde to af for­rige Tabels Rubrikker ligesom udfoldede; det er: Rubrik­kerne for Hjemstavn i Norges Byer og Bygder, der ere udfoldede saa, at for hver af disse er her kommet saa mange Rubriker, som der er Stifter.

Distrikter, i hvilke Understøttelserne ydedes.	De Fattiges Hjemstavn, Stiftsvis.														
	I Byerne.							I Bygderne:							
	Chri- stiania.	Hamar.	Christi- ansand.	Bergen.	Thron- dhjem.	Tromsø.	Sum.	Chri- stiania.	Hamar.	Christi- ansand.	Bergen.	Thron- dhjem.	Tromsø.	Sum.	Summa Summarum
Riget	334	26	106	65	95	40	676	687	310	286	220	205	236	1,944	2,620
Byerne	238	18	81	48	51	27	463	401	151	175	153	74	130	1,084	1,547
Bygderne	106	8	25	17	44	13	213	286	159	111	67	131	106	860	1,073
Byer og Bygder under Et, Stiftsvis.															
Christiania	276	20	27	15	12	—	350	637	158	16	2	6	—	819	1,169
Hamar	8	6	—	2	2	—	18	13	89	—	—	4	—	106	124
Christiansand	51	—	65	9	2	—	127	28	1	256	13	1	1	300	427
Bergen	7	—	9	24	14	4	58	3	17	13	196	18	7	254	312
Throndhjem	1	—	2	7	45	1	56	6	34	—	2	160	16	218	274
Tromsø	1	—	3	8	20	35	67	—	11	1	7	16	212	247	314

Her skal peges paa en interessant Modsætning, mellem Nabo-Stifterne Christiania og Hamar:

Ret ud for Navnet Christiania, i den horizontale Linie, findes de Fremmede, som Stiftet (eller rettere: visse Fattigdistrikter inden Stiftet) har understøttet, med Angivelse af deres Hjemstavn. Ret ned for Navnet Chri- stiania, i den vertikale Linie, staa Tallene for de hjemmehørende Fattige, som ere blevene understøttede paa fremmede Steder. Tallene i den horizontale Linie vise, hvilke Erstatningskrav og Regninger Stiftets Kommuner have sendt ud; Tallene i den vertikale Linie betegne, hvilke Regninger Stiftets Kommuner have maattet betale. Fattigkommissioner i Christiania Stift have havt at kræve for ialt 1,169 Fremmede, men at betale for 334 (som

hørte hjemme i Stiftets Byer) og 687 (som hørte hjemme i Stiftets Bygder), ialt 1021, med andre Ord: der er krævet for 148 flere, end der er betalt for. Men Hamar Stift (det vil kunne udfindes paa lignende Maade) har maattet betale for 336, som er 212 mere, end de 124, det har havt at kræve for. Fremdeles: af de 1021, som Kom- muner i Christiania Stift havde at betale for, var aller- største Mængden, nemlig 276 og 637, ialt 913, bleven un- støttet i andre Kommuner inden samme Stift, saa kun en liden Del af Erstatningsbeløbet blev at sende langt bort; i Hamar Stift derimod var det saa, at af de 336 Personer, som vare reiste hjemmefra og kom i Trang paa fremmede Steder, havde kun 6 og 89, ialt 95, holdt sig inden Stif- tet, medens den større Mængde var gaaet ud til Bygder

eller Byer i andre Stifter, mest til Nabostifterne Christiania paa den ene og Throndhjem paa den anden Side. Med andre Ord: Christiania Stift er mere en Egn, som Folk af de Klasser, der staa Armoden nær, søge hen til, Hamar Stift er omvendt mere en Egn, som Folk af de Klasser søge ud fra.

Den Regel fremgaar af Tabellen, at største Mængden af de fremmede Fattige høre hjemme i andre Byer eller Bygder inden selvedet Stift, i hvilket de ere blevne understøttede, saa de altsaa ikke ere komne langveis fra. For Byernes Vedkommende er denne Regel mindre stærkt fremtrædende; thi som vi før have fundet, at der oftere foregaar Flytning inden Befolkningen, se vi nu dette Tilsvarende, at fra Byerne flyttes ofte længere Veie. Men desto bedre slaar hin Regel til for Bygdernes Vedkommende, dog saa, at det nys omtalte Hamar Stift danner en paafaldende Undtagelse (da kun 89 af 310, som der maatte betales for, havde holdt sig i og oppebaaret Understøttelsen af Kommuner inden Stiftet selv.)

Nu er det Lov-Regel, at naar fremmede Fattige have opholdt sig mindre end 1 Aar paa Stedet, skal Hjemstavns-Kommunen betale fuld Erstatning, og at der fragaar $\frac{1}{4}$, hvis Opholdet har varet over 1 Aar. Har Opholdet varet 2 Aar, er ny Hjemstavn vundet paa Opholdsstedet, og da

bortfalder Erstatningspligten ganske. Der har ofte været Tale om Forandring her, saaledes, at den understøttende Kommune skulde bære sin Del ogsaa da, om Opholdet ikke har varet 1 Aar. Forandring i denne Retning skjønnes strax at ville være til Fordel for nogle Kommuner og til Tab for andre. Men i det Store taget ser det ud til, at Sagen som Pengespørgsmaal betragtet ikke vilde have ret meget at betyde, saasom det nu har vist sig, at allerstørste Mængden af disse Kravs- og Erstatningstilfælde finde Sted mellem nærliggende Kommuner, nemlig inden samme Stift, hvor Naboskabet gjør, at Forholdet vistnok bliver saa temmelig gjensidigt. Den af Landets Egne, som tydelig vilde vinde en Del, er Hamar Stift, som vi jo have seet maa udrede langt flere Erstatninger, end det selv har at kræve. — Men jo mindre Sagen har at betyde som Pengespørgsmaal, des mindre Indvending synes der at kunne reises fra den Side, hvis det kan antages, at der i andre Henseender vilde kunne vindes med Forandringen.

Sluttelig bør det ikke forties, at jo mere nærværende § har gennemført Betragtningen i det Enkelte, desto mere gjør Opgavernes Ufuldstændighed, at Resultatet kun kan betragtes som Tilnærmelse til det Rette, som Formodning om det Sande.

III. Fattigvæsenets Indtægter.*)

1. Rigets Fattig-Indtægter. Sammenligning mellem By og Bygd.

(Forrige Aargang Pag. XV).

§ 23. Har man fulgt Fremstillingen af Forholdet med de Fattiges Personer, vil man med større Interesse se nærværende Kapitels Oversigt over Fattigvæsenets Pengeforholde. Thi den ene Række af Oplysninger støtter og fuldstændiggjør den anden. De Forandringer, som ere foregaaede i Antallet af de Fattige fra 1867 til 1868, den Forskjel, der viser sig mellem By og Bygd, den Ulighed, som der er mellem de enkelte Byer eller mellem de for-

skjellige Grupper af Landsbygder, gjentage sig for det meste i Penge-Regnskaberne; thi flere Fattige foraarsage gjerne større Udgifter, og til disse maa igjen Indtægten svare. Og naar det alligevel træffer, at et eller andet Distrikt har store Tal paa Personlisten, men smaa Tal i Pengeregnskaberne, eller omvendt, saa kommer derved en ny Oplysning frem, idet Sagen viser sig anderledes, naar den sees fra den ene Side, end naar den betragtes fra den anden.

*) Se Tabelværket Side 15 flgg.

Indtægten for 1868 (opgivet postvis saaledes som forklaret i Tabelværket Side 15) kan sammenstilles med den i de foregaaende Aar, femaarsvis gjennemsnitlig og enkeltvis, saaledes :

A a r.	Riget. Spd.	Byerne. Spd.	Bygderne. Spd.
1851—55	626,114	179,224	446,890
1856—60	788,225	232,886	555,339
1861—65	994,876	311,017	683,860
1866	1,086,891	351,369	735,522
1867	1,122,741	377,359	745,382
1868	1,223,890	421,022	802,868

Men ligesom for Personernes Vedkommende maa jo disse Tal sammenholdes med Folketallet. Derfor endnu følgende Tabel :

A a r.	Fattigvæsenets Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.		
	Riget.	Byerne.	Bygderne.
1851—55	43 Spd.	102 Spd.	35 Spd.
1856—60	51 —	111 —	42 —
1861—65	60 —	125 —	49 —
1866	64 —	132 —	51 —
1867	66 —	136 —	52 —
1868	71 —	149 —	56 —

Som man ser, var der altsaa Øgning ogsaa i 1868, og det stærk. Til Beløbet 1,122,741 Spd. for Riget i 1867 er kommet et Tillæg af 101,149 Spd. i 1868, hvilket er en Væxt af 9 Procent. Dette stemmer jo overmaade vel med den Væxt af 9,9 Procent, som vi have fundet paa Personernes Side, Pag. IV, Anm.

En saa stor Væxt paa Indtægternes Side findes ikke i den hele tidligere Aarrække undtagen i 1861, da Væxten var endog 11 Procent. Men dette var under den ældre Fattiglov, som blev omgjort netop for hin betænkelige Øgnings Skyld. Nogen Vending efter Fattigloven af 1863 er altsaa endnu ikke at spore.*)

§ 24. I Byerne, det saa vi i § 3, var Øgningen i 1868 paa Personernes Side i det Hele taget mindre end paa Landet; her er Forholdet omvendt, da Indtægten findes at være øget i 1868 med 11,6 Procent for Byerne, men kun med 7,7 Procent for Bygderne.

Men i den Anledning bør der gjøres opmærksom paa, at i den Indtægt, som ligger til Grund for alle Beregninger ovenfor, er ikke indtaget Forskud og Laan, som Fattigkasserne have seet sig nødsagede til at gjøre. Denne Extra-Indtægt, som de følgende Aars Fattigskat maa dække, var netop i 1868 overmaade betydelig, nemlig for Riget Spd. 140,725
— Byerne — 41,621
— Bygderne — 99,104
(se Tabelværket Side 17, Rubrikkerne 11 og 12).

Dette Tillæg til Indtægterne var forholdsvis større for Bygderne end for Byerne, og om det havde været taget med i Beregningen, vilde det omhandlede Procent-Forhold stillet sig anderledes.

2. Byernes Fattig-Indtægter.

(Forrige Aargang Pag. XX.)

§ 25. Nedenstaaende Tabel er i det Væsentlige ordnet ligedan som de tvende over Personerne i §§ 6 og 7,

kun at her, hvor Rummet tillod det, ere Tallene for de to nærmest foregaaende Aar tagne med, til Sammenligning.

*) At 1868 har været et overmaade ugunstigt Aar, erfares yderligere af næste §. Til den betydelig forøgede Indtægt, som nærværende § har omhandlet, maa nemlig endnu lægges et Beløb af 140,725 Spd. som Forskud og Laan for 1868 mod kun 77,632 Spd. for 1867.

Byer*)	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.			Byer.	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.		
	1866.	1867.	1868.		1866.	1867.	1868.
A. I Riget	Spd. 132	Spd. 136	Spd. 149	(Fortsættelse).			
B. I Stifterne:				Horten	96	96	109
Christiania	163	161	187	Aasgaardstrand	88	75	55
Hamar	69	92	108	Tønsberg	132	127	133
Christiansaand	101	103	105	Sandefjord	52	47	43
Bergen	108	123	124	Laurvik (med Fritzø Jernværk)	139	141	161
Trondhjem	127	147	132	(Bratsberg).			
Tromsø	76	84	92	Skien	94	102	98
C. I Amterne:				Porsgrund	115	101	121
Smaalenene	117	128	142	Brevik	74	131	73
Akershus	103	98	145	Stathelle	58	58	61
Christiania	206	202	243	Langesund	42	40	31
Hedemarken	60	80	90	Kragerø	90	96	100
Christian	82	105	133	(Nedenæs).			
Buskerud	143	140	153	Østerrisøer	121	105	112
Jarlsberg og Laurvik	118	115	125	Tvedestrand	42	75	86
Bratsberg	90	99	94	Arendal	220	141	142
Nedenæs	145	114	120	Grimstad	114	103	121
Lister og Mandal	124	127	138	Lillesand	104	101	100
Stavanger	74	84	85	(Lister og Mandal).			
Bergen	110	112	124	Kristiansand	158	158	173
Nordre Bergenhus	2	30	17	Mandal	72	72	91
Romsdal	110	146	120	Farsund	62	83	61
Søndre Trondhjem	139	165	148	Flekkefjord	71	90	71
Nordre Trondhjem	72	125	94	(Stavanger).			
Nordland	39	16	28	Sogndal	46	61	46
Tromsø	77	87	92	Ekersund	66	70	115
Finmarken	80	92	101	Sandnæs	30	49	45
D. De enkelte Byer:				Stavanger	89	98	96
(Smaalenene).				Skudesnæshavn	29	31	38
Fredrikshald	111	154	173	Kobbervik (fra 1867)	—	56	54
Fredriksstad	124	102	103	Haugesund	40	62	51
Sarpsborg	96	123	121	(Bergen).			
Moss	141	115	155	Bergen	110	112	124
(Akershus).				(Nordre Bergenhus).			
Soon	127	138	161	Florø	2	30	17
Hølen	97	77	129	(Romsdal).			
Hvitsten	63	85	68	Aalesund	94	214	140
Drøbak	94	82	151	Molde	82	82	95
(Kristiania).				Kristiansund	129	119	115
Kristiania	205	202	243	(Søndre Trondhjem).			
(Hedemarken).				Thronhjem	139	165	148
Kongsvinger	91	88	89	(Nordre Trondhjem).			
Hamar	43	80	90	Levanger	104	119	136
(Kristian).				Stenkjær	78	134	62
Gjøvik	72	100	102	Namsos	41	123	89
Lillehammer	85	109	137	(Nordland).			
(Budskerud).				Bodø	39	16	28
Drammen	116	116	131	(Tromsø).			
Holmsbo	90	65	76	Tromsø	77	87	92
Hønefos	77	80	75	(Finmarken).			
Kongsberg (med det offentl. eller Statens samt Jernv. Fattigvæsen)	233	224	236	Hammerfest	108	109	91
(Jarlsberg og Laurvik).				Vardø	69	81	114
Svelvik	77	67	76	Vadsø	60	76	112
Holmestrand	191	167	160				

*) De Tal ere udhævede, som ere jevnstore med eller større end Rigets Middeltal.

§ 26. Sammenholdes disse Tal med de modsvarende over Personerne, frembyder der sig en Mangfoldighed af Iagttagelser.

Man se f. Ex. de to Talrækker for Stifterne ved Siden af hinanden:

Byerne i Stifterne.	For hvert 100 af Folkemængden*) var i 1868.			
	Fattigtallet.		Pengebeløbet.	
	No.	No.	No.	No.
Christiania	6,0	(4)	187	(6)
Hamar	5,7	(3)	108	(3)
Christiansand	4,4	(2)	105	(2)
Bergen	4,2	(1)	124	(4)
Thronhjøm	6,9	(5)	132	(5)
Tromsø	8,7	(6)	92	(1)

Tromsø Stift staar med det høieste Fattigtal, og dog med det laveste Pengebeløb. Her maa aabenbart blandt de Fattige være mange, som have faaet kun delvis Understøttelse, ikke for det hele Aar, men alene i forbigaaende Nød, noget, som stemmer med den Iagttagelse, vi gjorde,

*) For Enhedens Skyld er Fattigtallet her angivet i Forhold til 100 af Folkemængden, istedetfor at det i § 6 var angivet i Forhold til 1000.

at blandt de Understøttede her var der mange Fremmede. (§ 20.)

Forskjellen mellem Stifterne er saa stor, at medens der i Tromsø paa hver af de opgivne Fattige kom i Gjennemsnit kun lidt over 10 Spd., saa kom der paa hver i Christiania hele 30 Spd.

§ 27. Endnu større Uligheder kunne naturligvis findes frem ved at agte paa Forholdet i de enkelte Byer.

Christiania, som ingenlunde var den af Byerne, der havde det høieste Fattigtal, rager høit over alle de andre hvad Pengebeløbet angaar. Sammenligning mellem de tre Hovedbyer Christiania, Thronhjøm og Bergen (som i § 6.) falder saaledes ud:

For hvert 100 af Folkemængden var:

	Christiania.	Thronhjøm.	Bergen.
Fattigtallet i 1868	6,7.	7,6.	3,8.
Fattigindtægten	243 Spd.	148 Spd.	124 Spd.
Gjennemsnitligt Beløb for			

hver Fattig 36 Spd. 19 Spd. 33 Spd.

I Thronhjøm, se vi, understøttes forholdsvis dobbelt saa mange Personer som i Bergen, men hvad der falder paa hver, er jo meget mindre hist mod her. I den Anledning bør det erindres, at der i Thronhjøm, ligesom i Tromsø Stifts Byer, var mange Fremmede blandt de Understøttede, som det kan sees af Tabelværket Side 13. Der kan da ogsaa paa de forskjellige Steder have udviklet sig forskjellig Skik og Brug under Understøttelsen; man kan give en ringe Hjælp, eller man kan sige som saa, at kan den Fattige være hjulpen med saa lidet, saa kan han vel ogsaa hjælpe sig foruden Bidraget.

3. Bygdernes Fattig-Indtægter.

(Forrige Aargang Side XVII.)

§ 28. Nedenstaaende Tabel er indrettet ganske ligedan som den i § 25.

Bygderne*).	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.			Bygderne.	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen		
	1866.	1867.	1868.		1866.	1867.	1868.
	Spd.	Spd.	Spd.		Spd.	Spd.	Spd.
A. I Riget.	51	52	56	(Fortsættelse).			
B. I Stifterne:				Kristian	51	48	50
Kristiania	67	69	73	Buskerud	71	72	76
Hamar	55	54	59	Jarlsberg og Laurvik	63	66	64
Kristiansand	57	57	62	Bratsberg	75	72	83
Bergen	34	34	36	Nedenæs	62	64	70
Thronhjøm	46	47	50	Lister og Mandal	50	53	55
Tromsø	37	40	43	Stavanger	42	42	43
C. I Amterne:				Søndre Bergenhus	33	35	37
Smaalene	57	64	68	Nordre Bergenhus	34	34	38
Akershus	72	71	80	Romsdal	37	36	36
Hedemarken	60	60	69	Søndre Thronhjøm	45	46	48
				Nordre Thronhjøm	53	55	57
				Nordland	40	41	44

*) Fremhævede ere de Tal, som ere lige med eller større end Rigets Middeltal.

Bygderne.	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.			Bygderne.	Indtægter for hvert 100 af Befolkningen.		
	1866.	1867.	1868.		1866.	1867.	1868.
(Fortsættelse):	Spd.	Spd.	Spd.	(Fortsættelse).	Spd.	Spd.	Spd.
Tromsø	28	30	36	(Lister og Mandal).			
Finmarken	44	53	52	Mandal	55	59	63
D. 1 Fogderierne:				Lister	46	47	47
(Smaalene).				(Stavanger).			
Ide og Marker	60	66	72	Jæderen og Dalerne	47	47	48
Rakkestad	48	52	54	Ryfylke	38	38	40
Mosse	64	75	81	(Søndre Bergenhus).			
(Akershus).				Søndhordland	36	38	39
Aker og Follo	86	82	94	Hardanger og Vos	37	35	36
Nedre Romerike	61	59	67	Nordhordland	32	33	36
Øvre Romerike	67	70	73	(Nordre Bergenhus).			
(Hedemarken).				Sogn	33	32	41
Vinger og Odalen	49	47	57	Sønd- og Nordfjord	35	35	35
Solør	47	53	58	(Romsdal).			
Hedemarken	66	67	77	Søndmøre	32	29	29
Søndre Østerdalen	76	72	88	Romsdal	36	41	41
Nordre Østerdalen	63	62	66	Nordmøre	42	39	41
(Kristian).				(Søndre Trondhjem).			
Toten	63	48	54	Ørkedal	47	53	57
Søndre Gudbrandsdalen	55	53	59	Guldal	44	45	50
Nordre Gudbrandsdalen	39	41	42	Strinden og Selbu	54	55	56
Hadeland og Land	59	57	58	Fosen	39	37	37
Valders	34	38	34	(Nordre Trondhjem).			
(Buskerud).				Stjør- og Værdalen	50	55	61
Buskerud	86	84	93	Inderøen	54	57	53
Ringerike	50	54	61	Namdalen	55	51	57
Hallingdal	61	59	56	(Nordland).			
Numedal og Sandsver	59	68	67	Søndre Helgeland	43	44	46
(Jarlsberg og Laurvik).				Nordre Helgeland	46	43	52
Jarlsberg	67	68	65	Salten	35	38	40
Laurvik	55	63	63	Lofoten og Vesteraalen	40	42	41
(Bratberg).				(Tromsø).			
Bamble	70	67	79	Senjen og Tromsø	28	30	36
Nedre Thelemarken	74	71	85	(Finmarken).			
Øvre Thelemarken	81	76	83	Alten	44	59	45
(Nedenæs).				Hammerfest	38	40	47
Nedenæs	61	63	67	Tanen	44	43	39
Sætersdalen	65	69	84	Varanger	54	77	93

Begyndende med det mindste Tal og endende med det største kunne vi give Stifterne Nummer efter Indtægtsbeløbet, saaledes:

	1866.	1867.	1868.
Kristiania	6	6	6
Hamar	4	4	4
Kristiansand	5	5	5
Bergen	1	1	1
Trondhjem	3	3	3
Tromsø	2	2	2

Den indbyrdes Ordensfølge har altsaa holdt sig aldeles uforandret i disse tre Aar.

Overalt er der Væxt fra 1866 til 1868, men saa tem-

melig jevnstor, saa Ordensfølgen som sagt ikke er bleven forandret.

For Tromsø Stift, hvis Fattigtal steg saa overhaands stærkt fra 1867 til 1868 (§ 9), kunde man ventet en tilsvarende Stigen her i Penge-Regnskabet. Men Forklaringen er rimeligvis allerede antydnet i § 24: dette Stifts Bygder have maattet optage særdeles betydelige Laan og Forskud, tilsammen en 26,000 Spd. som lagte til den virkelige Indtægt af en 64,000 Spd., vilde have givet et ganske andet Resultat ovenfor. Thi Aaret forud havde denne Extra-Indtægt andraget ikke fuldt 11,000 Spd., ved Siden af en virkelig Indtægt af en 58,000 Spd.

Som for Stifterne strax ovenfor anføres ogsaa Nummerfølgen for Amterne, saaledes:

	1866.	1867.	1868.
Smaalenene	12	13—14	13
Akershus	17	16	17
Hedemarken	13	12	14
Kristian	10	8	8
Buskerud	16	17—18	16
Jarlsberg og Laurvik . .	15	15	12
Bratsberg	18	17—18	18
Nedenæs	14	13—14	15
Lister og Mandal	9	9—10	10
Stavanger	6	6	5
Søndre Bergenhus	2	3	3
Nordre Bergenhus	3	2	4
Romsdal	4	4	1—2
Søndre Thronhjøm	8	7	7

Nordre Thronhjøm	11	11	11
Nordland	5	5	6
Tromsø	1	1	1—2
Finmarken	7	9—10	9

I forrige Aargang, Side XIX (hvor Tromsø og Finmarken er regnet sammen, saa der bliver kun 17 Distrikter mod 18 her), er denne Sammenstilling ført tilbage lige til Femaaret 1851—55. Og det blev der viist, at det Forhold, som nu sees at have holdt sig saa mærkeligt ens i de sidste tre Aar, i det Hele har hersket alt siden hint Tidspunkt. Dette gjælder navnlig ogsaa om Amterne Kristian, Jarlsberg og Laurvik, Bratsberg, Nedenæs, Lister og Mandal, Søndre Thronhjøm, som næste § kommer til at gjøre Bemærkning ved.

§ 29. Den første af nedenstaaende Tal-Rækker er laant fra § 11, den anden er taget fra Tabellen i § 28. Sammenstillingen svarer til den i § 26 for Byerne i Stifterne.

Bygderne.	For hvert 100 af Folkemængden var i 1868:		Nummeret i 2den Række større (+), mindre (−) eller ens (=) i Forhold til det i 1ste Række.
	Fattigtallet.	Indtægten Spd.	
Riget	3,76	56	
I Amterne:	(No.)	(No.)	
Smaalenene	3,93 (10)	68 (13)	+ 3
Akershus	5,44 (17)	80 (17)	=
Hedemarken	5,00 (16)	69 (14)	÷ 2
Kristian	3,96 (11)	50 (8)	÷ 3
Buskerud	4,74 (15)	76 (16)	+ 1
Jarlsberg og Laurvik . . .	3,55 (9)	64 (12)	+ 3
Bratsberg	4,19 (14)	83 (18)	+ 4
Nedenæs	3,32 (6)	70 (15)	+ 9
Lister og Mandal	3,34 (7)	55 (10)	+ 3
Stavanger	2,95 (4)	43 (5)	+ 1
Søndre Bergenhus	2,48 (1)	37 (3)	+ 2
Nordre Bergenhus	2,84 (3)	38 (4)	+ 1
Romsdal	2,55 (2)	36 (1—2)	÷ ½
Søndre Thronhjøm	4,10 (13)	48 (7)	÷ 6
Nordre Thronhjøm	4,03 (12)	57 (11)	÷ 1
Nordland	3,01 (5)	44 (6)	+ 1
Tromsø	3,35 (8)	36 (1—2)	÷ 6½
Finmarken	6,49 (18)	52 (9)	÷ 9

I det Hele og Store taget staa Amterne saa nogenlunde paa samme Plads i begge Rækker. Men mærkelig Undtagelse danner Kristians Amt, som har temmelig mange Fattige, men ikke har behøvet ret store Indtægter. Mærkelig Undtagelse i modsat Retning danner den Gruppe af Amter fra Jarlsberg til Lister, som i Forhold til sine Fattige heller har maattet skaffe sig større Indtægter end sædvanligt. Med Søndre Thronhjøm endelig forholder det sig ligedan som med Kristian. Og det mærkeligste er,

at disse Uligheder holde sig gennem Tiderne, saavidt man kan se ved at gennemgaa de tidligere Aars Opgaver, der rigtignok for Personernes Vedkommende ere mindre sikke.

§ 30. Vil man nu, ved Hjælp af Tabellen i forrige §, udpege Amter, som baade med Hensyn til Mængden af Fattige og Størrelsen af Pengebeløbet have et tyngre Fattigvæsen end almindeligt, da bliver det i det sydlige Norge Gruppen Smaalenene — Hedemarken samt deligeledes

geografisk sammengrændsende Amter Buskerud og Bratsberg, og i det nordlige Norge kun Nordre Throndhjem.

§ 31. En tilsvarende Sammenstilling kunde udføres for Fogderiernes Vedkommende, ved Hjælp af Tabellen i § 28 og den i § 14. Og naar vi saa vilde lægge ligelig Vægt paa begge Talrækkers Oplysninger, vilde det Billede af Landet forandres noget, som vi fik i sidstnævnte §. hvor kun Persontallet kom under Betragtning. Saaledes vilde

Raden af Kyst-Distrikter med et i begge Henseender lettere Fattigvæsen komme til at begynde, ikke saa langt i Øst som ved Jarlsberg, men først ved Lister. Men endda vilde dog Billedets Hovedtræk blive staaende. Navnlig vilde den stærke Modsætning fremdeles finde Sted mellem den østlandske Gruppe af fornemmelig akershusisk — hedemarkiske Fogderier, der danne det mørkeste Skyggeparti, og den vestlandske Gruppe Ryfylke — Nordmøre.

IV. Fattigvæsenets Bestyrelse.

1. Fattigdistrikterne, Fattigkommissionerne.

Førrige Aarsberetning Side XXII.

§ 32. Som allerede antydet i § 1, vil dette Afsnit blive kortere end i førrige Aargang, da flere Rækker af Oplysninger vare indsamlede.

Først skal her ligesom førrige Gang gjøres Rede for de Forandringer, som ere indtraadte ved Fattigdistrikterne.

Amt.	Forandringer.
Hedemarken	I Vinger og Odalens Fogderi er Søndre Odalens Bygd delt i Strøm, Opstad og Ulleren.
Kristian	I Hadeland og Lands Fogderi er Lands Bygd (i 1867 regnet for 1 Distrikt, trods det i visse Henseender var at agte for 5) nu blevet fuldstændigt delt i 2 Distrikter, Søndre Land og Nordre Land.
Buskerud	I Fogderiet af samme Nava er Ekers Papirfabrik, Brug med særskilt Fattigvæsen, tilkommet (skjønt det formentlig har bestaaet i længere Tid og altsaa kun er blevet optaget paa Tabellen nu).
Bratsberg	For 1867 var opført Herre Jernværk, Brug med eget F. V., i Bamle Fogderi, og Vold Do. i Nedre Thelemarken; nu ere begge Værker opførte under det ene Navn Bolvik, med Tillæg af Navnet Herre i Bamle og af Navnet Vold i Nedre Thelemarken. Tilkommet er desuden som Brug med eget Fattigvæsen Omdal i Øvre Thelemarken.

Summarisk kan Forandringen i de selvstændige Fattigdistrikters*) Tal betegnes saa:

	1867.	1868.
Bygder	590	593
Værker og Brug i Bygderne	47	49
Byer	57	57
Værker og Brug i Byerne	3	3
Sum	697	702

§ 33. I Fattigdistrikterne paa Landet, i de egentlige Bygder (Præstegjeld, Kirkesogne, større Dele af Sogne eller Herreder, modsat Værker og Brug med eget Fattigvæsen),

ere ifølge Loven Fattigkommissionernes Ordførere valgte blandt Medlemmerne.

Samtlige disse Bygder vare ifølge førrige § i 1868 593 af dem mangler Opgaver for 4
for Resten eller 589

vare følgende Mænd valgte til Ordførere:

Præster:	
Sognepræster	336
resid. Kapellaner	16
Stifts-Kap.	1
Kalds-Kap.	1
pers. Kap.	4
	358

*) Selvstændige Fattigdistrikter ere ikke Ladestederne Hvitsten og Holmsbo, og holler ikke Byen Bodø, da de i Fattigvæsenets Anliggender høre sammen med de tilgrændsende Landsbygder.

Landmænd:	Transp.	358
Gaardbrugere	137	
Proprietærer	4	
Kaarmand	1	142
Handels- og Industridrivende:		
Landhandlere	13	
Skibsredere	3	
Bryggerieier	1	
Hytteskriver	1	18
Kirkesangere og Skolelærere		37
Andre Bestillingsmænd:		
Lensmænd	17	
Sagførere	5	
Cand. jur.	1	
Kommunekasserer	1	
Organist	1	
Landbrugsskolebestyrer	1	
Forstassistenter	2	
Veiinspektør	1	
Vagtmester	1	30
Forskjellige Embedsmænd:		
Foged	1	
		585

	Transp.	585
Kapteiner	2	
Distriktslæge	1	4

ialt 589

Sammenligningen med det foregaaende Aar falder saaledes ud:	1867.	1868.
Præster	423	358
Landmænd	102	142
Handels- og Industridrivende	11	18
Kirkesangere og Skolelærere	25	37
Andre Bestillingsmænd	21	30
Forskjellige Embedsmænd	6	4

ialt 588 589

I forrige Aarsberetning gjorde jeg opmærksom paa, at da Fattigloven af 1863 traadte i Kraft 1864 med Ordførere, som vare valgte for 4 Aar, saa nyt Valg maatte foregaa til 1868, kunde der forudsees Forandring, og det snarest i den Retning, at der blev færre Præster blandt Ordførerne, saasom de, der havde udtjent sin Tid, havde Ret til at undslaa sig for Gjenvalg. Og saaledes er det da ogsaa gaaet. Der er 65 Præster færre i 1868 end i 1867, og Gaardbrugerklassen tæller nu en anseelig Mængde Ordførere.

§ 34. Fordelingen paa Stifterne var i 1868 saadan:

Klasser.	Ordførere i Stifternes Bygder.						
	Christiania.	Hamar.	Christian-sand.	Bergen.	Trøndhjem.	Tromsø.	Riget.
Præster	53	34	86	81	55	49	358
Landmænd	38	27	39	9	18	11	142
Handels- og Industridrivende	3	1	4	2	2	6	18
Kirkesangere og Skolelærere	7	4	11	2	7	6	37
Andre Bestillingsmænd	6	4	8	8	1	3	30
Forskjellige Embedsmænd	1	1	„	1	„	1	4
Uopgivet	„	„	3	1	„	„	4
Ialt	108	71	151	104	83	76	593

Sammenligner man med den tilsvarende Tabel for 1867, viser det sig, at det er især i Kristiansands Stift, at der er blevet færre Præster og flere Landmænd blandt Ordførerne.

Forholdsvis flest Landmænd er der i Hamar Stift, forholdsvis færrest i Bergens Stift. Og ligesaa var det i 1867. Det er aabenbar Samfundsforholdenes Eiendommeligheder, som medføre Uligheden.

2. Kommunebestyrelsen og Fattigkommissionen.

Forrige Aargang Side XXVII.

§ 35. Som for 1867 er der ogsaa for 1868 indhentet Forklaring om, hvorvidt Kommunebestyrelsen vedtog Fattigkommissionens Budgetforslag uforandret eller ei. Det sees ogsaa denne Gang, at der ikke sjelden er gjort Forandringer, og det kanske oftest i Retning af Nedsættelse. Men i mange af disse sidste Tilfælde siges udtrykkelig, at

Aarsagen har været, at man havde Kassebeholdning at tage af, og i det Hele bliver Indtrykket omtrent som for 1867, nemlig at Kommunebestyrelserne have rettet sig efter Fattigkommissionerne og ikke synderlig lagt an paa ved Indskrænkning i Bevilgningerne at tvinge Fattigforsørgelsen ind i noget nyt Spor.

R e t t e l s e r .

Side 4 i Tabelværket, for Guldals Fogderi i Rubrikken Piger med Børn, staar 164 for 64, og for Stjør- og Værdals Fogderi samme Rubrik staar 09 istedetfor 109.

- „ 8 „ under Søndhordlands Fogderi, No. 21, staar Strandebarn; skal være Strandebarm.
 - „ 8 „ „ Ryfyke Fogderi, No. 29, mangler Bd ved Torvestad.
 - „ 9 „ „ Ørkedals Fogderi, No. 5, Opdøl, mangler Bd.
-

